

ప్రతి దినము ప్రకటింపబడును

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544.

సంపుటము ౧౭ } చెన్న పట్టణము 1929-వ సం॥ అక్టోబరు నెల 15-వ తేది మంగళవారము } సంచిక ౧౬౧
Vol. 17 } MADRAS, TUESDAY, 15th OCTOBER 1929. } No. 161
శ్రీ శుక్లనామ సంవత్సర ఆశ్వయుజమాస శుద్ధ ద్వాదశి

గొప్పగొప్ప వారిచే
వేలకువేలు యోగ్యతా
వత్తములు పొందియున్నది

ఈగొప్పల మాన్యును. వాయువుపోట్ల
బావును. సార్వభౌమగొప్పల బారదోలును.
పోట్ల బోగొట్టును. బెణుకులు భేదించును.
వాపుల రూమావును. దగ్గునుతగ్గించును
దూరదను తొలగించును.

ఈ మందును రుద్దగానే ఔషుట వట్టుట
పలన శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొ
లగించును. నొప్పల తగ్గించును. విదేశము
లలో గూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనము
అన్ని విధములగు నొప్పలక
సంజీవివంటిది

పంచభాష చీటి చూచి కొనిన
మోసము గలుగదు.
చక్కని డబ్బితో నహా నీసా 1-5 0-10-0
డజన్ 1-కి రు 6-4-0 లు.

ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుండవలసి.
అమృతాంజనం డిపో

6, 7 లంబు శెట్టిపేడి, మద్రాసు
ఈ
109, ఫ్రేరింగ్స్, ఫోర్ట్, బొంబాయి.

భిషగ్ రత్న సాశ్వత వెంకటాచల పండితుల ఆయుర్వేదీయ సిద్ధాంతములు
లోకామయహర కస్తూరి మాత్రలు

ఈమాత్రలలో ఆశ్చర్యకరమైన ఔషధము చేరలేదు. ఈమాత్రలు 1-2 ను కాంబూలముతోగాని
దిసిగాగాని ప్రతిదినము ఉపయోగించితివేని ఎటువంటి కఠినతరచారమునైనను తీర్చి కరించి, గాలి నీళ్ల స్పృశా
నము మారుటవలన చెడుపుకానిలాగున దేహమును కాపాడును. పిల్లలు మొదలు ముగ్ధులవారి వరకు అందరి ము
దము, ముఖద్వము, పడినెము, దగ్గు, గూరలు, శీతలముచే కాళ్లులాగుట, కడుపుబ్బరము, కడుపునొప్పి, కక్క
యందు నొప్పి, అనారోగ్య కాలమందు తలనొప్పి, చలిజ్వరము, జ్వరము, ప్లేగు ఇత్యధులు ఇంకను అనేక
వ్యాధులను గుణవరి యను. స్త్రీలు ప్రసవించిననాడు స్నానమునాడు (కస్తూరికి ప్రతిగా) ఈమాత్రలు 4-5 ను
2-3 తమలపాకుల నమలి మ్రొంగవలెను. సాంక్రామికరోగులలో నుండవలసినవారు, దినము 1-2 మాత్రలు
సేవించిన ఆరోగ్యస్థులగు లుదురు. ఈమాత్రలసేవతోగల అనాపానవ్రతమును చూడుదు. 300 మాత్రలు
గల నీసా 1-కి 4 అణలముద్రన ప్రతిపావులలోపలను దొరకను. పోక్తుమాలకముగా 6 నీసాలు రు 1-8-0
12 నీసాలు రు 2-0-0. 25 నీసాలు రు 5-0-0.

సారస్వతానందం:- మెదడుకు బలమును కలిగించి, జ్ఞాపకశక్తిని వృద్ధిచేయును గావున, మెదడు దుర్బల
లములను గలిగియుండు పుష్కలమధురత్యము పరిహరించి వరములకు ముచ్చిత్రము.
ఈ కస్తూరిని కలగజేయును. సంగీతకటకుల కంఠస్వరమునకు మృదుమధురత్యము నిచ్చును. పాదను పాదను పుత్తానామ నింపుడి.
బలహీనతన స్త్రీలకు నెత్తినడు ౪ (నెత్తివోరు చాలా మెత్తగా వుండుటవలన) మాట్లాడను నడువను కానిపిల్లలకు సంజీవివంటిది
6 కొప్పల నీసా 1-కి రు 1-0-0. పోక్తుమాలకముగా ప్రత్యేకము.

శ్రీ సీతారామ వైద్యశాల, మైసూరు.

నేషనల్ యిండియన్ లైపుయిన్స్టా
రెన్సుకంపెని లిమిటెడ్.

సామాన్య రేట్లతో స్థిరమైనట్టియు
అభివృద్ధిచెందునట్టి కంపెని.
మా నేజిమెంటు క్లుప్తముగను
తెలివిగను చేయబడును బలమైన డైరెక్టు.

నేషనల్ యిండియన్ పాలీసీచాలా గుర్తించెనది. ఆకం
పెనీవీట అయ్యేఖర్తులన్నిటిని యిచ్చును. మీరు ప్రేమితులు
మాత్రం కట్టుకుండవలెను. పాలీసీ తీర్మానముకాగానే మీకు
గానీ, చనిపోయినప్పుడు మీసంతతి వారికిగాని ఇన్సూరెన్స్
మొత్తమును యిచ్చివేయును. కష్టమైన నిర్బంధములులేవు తక్ష
ణము యివ్వబడును.

భీమాచేయదలచినవారున్ను ఏజెంట్లుగావుండుటకు ప
లుకుబడిగల పెద్దయనమ్యులున్ను అప్లికేషన్లు ఈ క్రిందవారికి
ప్రానుకొనుడు.

టి. వి. రాఘవయ్య యన్సూరర్,
హెడ్డాఫీసు కలకత్తా చీఫ్ ఏజెంట్లు,
నార్తర్క్ సర్కార్సు, బెజవాడ.

INSURE
WITH
THE ANDHRA INSURANCE Co., Ltd.,
Head Office:- MASULIPATAM.
Mark our rapid Progress
Total amount of proposals received Rs. 50 Lacs.
Do. Policies issued .... Rs. 36 Lacs.
Wanted influential agents on liberal terms
In the City of Madras.
For particulars apply to the Secretary
HEAD OFFICE
Or to our Madras Representative
Mr. K. RAMAKOTESWARAO B.A., B.L.,
Editor Triveni, Y.M.I.A. Buildings,
G. T. MADRAS.

ప్రకటన
'బాలవ్యాకరణ గుప్తార్థపాఠశాల'
800 పుటలు. రూ 5-0-0
ప్రముఖ హాస్యాధ్యాయ
బ్రా కల్లూరి వేంకటరామకృష్ణగారి కృతము
ఇయ్యది చిన్నయనూరి బాలవ్యాకరణమునకు వ్యాఖ్యా
నము. తెనుగుభాష నభ్యసించగోరువారికిని విద్యార్థులకు
జదువు విద్యార్థులకును నిది నత్యంతోపయోగము. ఈ ద్వితీయ
ముద్రణముం దనేక విశేషాంశములు చేర్చబడియున్నది.
గ్రంథము కొనుగారు త్వరపడును.
విలాసము:-
కల్లూరి రామచంద్రమూర్తి బి. యే. బి. యి.సి.
అసిస్టెంట్ టీచరు, పోర్టు ప్లానాస్, బొంబాయి.

వక్రటన

తూర్పు గోదావరిజిల్లా రాజోలుతాలూకా, కట్టుంగ గ్రామ కాపురస్తురాలున్న లేటు పేటవెంకటజోగయ్య పంతులుగారి భార్య వెంకటరమణమ్మ యందుమూలముగా యావత్తుం దికి తెలియపర్చునది యేమనగా నా భర్తగారు వ్రాసియిచ్చిన అధికారప్రకారం నేను ఒకపిల్లవానిని పెంచుదుని అతనికి వెం కట రామారావు అనుపేరు పెట్టుకుని వున్నాను. సదరు నా దత్తత కుమార్తె వెంకటరామారావుకు సుమారు 7, 8 సంవత్సర ములనుంచి దేహఖాయాలవల్ల మతినిమిత్తము చెడిపోయినది మాకు తూర్పు గోదావరిజిల్లా అమలాపురంతాలూకా రాజోలు తాలూకాలోనున్న పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా చణుకు తాలూకా ఎర్నగూడెం తాలూకాలోను, యీనాం జిరాయతీ భూములు వుండివున్నవి. సదరు భూములు అవహరించడపు దురుద్దేశ్యముతో మతి నిరములేక తిరుగుదున్న సదరు రామారావుచేత ఎవరైనను ఎట్టి దస్తావేజులు కవున్న ప్రాసాదమునందున్నాను వ్రా యించుకొనదలంచినను అవి చెల్ల నేరవనినీ నాతాలూకాజులకు బయండుచేయ నేరవనినీ నా తాలూకా వ్యవహారములు యావత్తు చక్కపెట్టుటకు నా మూర్తై ఫీలుఖానా హను మా యయ్యకు జనరల్ పవర్ ఆఫ్ అటర్నీయవ్వబడి ఆమెవల్ల వ్యవ హరింపబడుచున్నవనినీ అందువల్ల ఆమె సంకేతములుగాని నా సంకేతములుగాని లేనికానితములు చెల్ల నేరవనినీ యిది వరలో మావల్ల ఎట్టిదోట్లు, దస్తావేజులు వ్రాయబడియుండ లేదనినీ సదరు రామారావు వ్రాసియిచ్చినాడనే దస్తావేజులు వ్రాసెరాలను ఎట్టి ప్రతిఫలము మట్టనేరవనినీ తెలుసుకొని వలెను.

పేట వెంకటరమణమ్మ

కట్టుంగ ఆశ్రేయపురం పోస్టు, తూర్పుగోదావరిజిల్లా

కావలెను.

అంగ్లో-అమెరికన్ ఆయిల్ ప్రాడక్టు కంపెనీ

కావలెను:—వైకంపెనీకి సంబంధించిన అమెరి

కన్ లూబ్రికేటింగ్ ఆయిల్స్, మోటార్ ఆయిల్స్, గ్రీస్ మొదలగు నాటి మద్రాసు రాజధానిలో పలుచోట్లయందు విక్రయించుకై ఏజన్సీల నేర్పాటు చేయుటకై సామర్థ్యము కల బిల్లు ప్రతినిధులు రామణులు కల 1 కి రూ. 75 లు మందు ను, రూ. 150 వరకు మోయును. సలీమపేట రూ. 15/-అధికము చేయబడును. ప్రయాణపు ఖర్చులకు రూ. 25 లు కమిషను వగైరా లివ్వబడును. ఈపనికి నియమింపబడువారు వాటా 1 కి రూ. 25 వరకు 10 వాటాలు వున్నవనలయును. ఉద్యోగ మైనవెంటనే రూ. 110 లు చెల్లించవలెను. తమ మొత్త మును 8 దఫాలుగా 8 నెలల కొకసారి చెల్లించవలెను. ఒక సం॥ రం చక్కగా పనిచేసిన నెల 1 కి రూ. 150 ల చొప్పున డివిడెంట్ ఏజంటుగా నియమింపబడుటకు మానగలరు. దర ఖాస్తులు తప్పాత్ కార్డుమూలముగా సరిసినను అంగీకరించబడును. వారివారికి గల అవధివములతో దరఖాస్తులను పంపుకొనవలెను.

MODERN TRADING Co., Managing Agents,
P/105, Russa Road, South P. O. Kalighat, Calcutta.

పల్లెటూరు గ్రంథసంఘటి,

రాజమండ్రి

అధ్యక్షియమగు జాతీయ గ్రంథములు వెలువడుచుండును. సంవత్సర చందా పోస్టేజితో సహా 2-1-0 ఇదివరలో వెలువడినవి వినియోగ సావర్గము. 0-10-0 మహారాణి రూపాయి లక్ష్మీబాయి అ. 10 పేజీని జీవితము అ. 10 ఇతర పుస్తకములుకూడ కలవు. కేటలాగు కోరినవారికి పంపబడును.

ముదిగంటి జగ్గనశాస్త్రి.

జాతక మార్తాండము

రివ భాగము అచ్చు తోడూరైనది. యందు ఏలగ్నమును ఏగ్రహము ఎక్కడనుండిన యే యే ఫలములనిచ్చునో ఆవివరింపబడుచు పేలగ్నములగాయిత మినగ్నము ఆఖరువరకు యావత్తు ఫలములు సంపూర్ణముగా జ్ఞోకార్థములతో సహా వ్రాయబడినవి. కల రూ 1-8-0. పోస్టు ఖర్చులు వేరు.

ఆకెళ్ల వెంకటశాస్త్రి, గోపాలపురం,

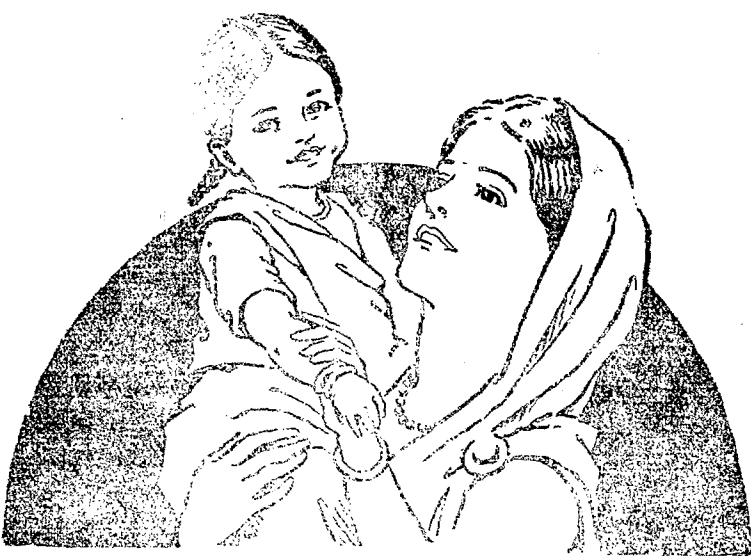
కొత్త పేటపోస్టు, గోదావరిజిల్లా.

అమ్మకమునకు సిద్ధముగానున్నవి

"మావడి అంట్లు జహంగీరు మొదలగు ప్రసిద్ధిగల 200 రకములన్ను యితర ఫల, పువ్వు, పత్రజాతులు అమ్మకమునకు సిద్ధముగా నున్నవి." క్యాటలాగు ఉచితము.

రావు చిన్నారావు & సన్సు,

రామోదనగర్, కడియం, తూర్పుగోదావరిజిల్లా.

జబ్బుగల వాగి
లకు, జ్వరము తర
లిన, పసిపిల్లలకు
కూడ నిరవాచక
గమైన ఖేదిమందు.

20-2

తల్లీ! బిడ్డకు అజీర్తిగా నున్నప్పుడు కాలిఫోర్నియా ఫిగ్ సిర్ప్ ను

యీ యు ము

"California Syrup of Figs"

పసిపిల్లలు (California Syrup of Figs) కాలి ఫోర్నియా ఫిగ్ సిర్ప్ యొక్క రుచ్యమును బాగుగా ప్రేమించెదరు. జబ్బుగానున్నప్పుడు, అజీర్తిచేసినప్పుడు, జ్వరము తగ్గినప్పుడు సహితము, సంతోషముగా నేవీతురు ఇతర ఖేదిమందులెవ్వయు, యంత సుఖసూత్రముగా జీర్ణకోశమును శుభ్రపరుచుటకు. జీర్ణకోశమునందు ఆకలిని పుట్టించి లివర్ ను, ప్రేగులను వాటివ: అని నరిగి నిర్వర్తించునట్లు జేయును పత్తుపదార్థములెవ్వయు యందుచేర్చబడవు. మీకెమినును "కాలిఫోర్నియా ఫిగ్ సిర్ప్"

(California Syrup of Figs) ను కా తెనని అడుగుము. పత్యహనవిషయములన్నియు వివరముగా నీసామీ దనే వ్రాయబడియుండును. కేమిప్పు లందరివద్దను, అంగళ్లన్నిటియందును దొరుకును. తల్లీ, కొడుకు కాలిఫోర్నియా ఫిగ్ సిర్ప్ (California Syrup of Figs) నే కొరుడు. లేని యెడల యిమిలేమను నొక దానిని కొనుచ్చెదరు.

రాజమండ్రి

(స్వకీయవిలేఖరి)

గాంధీ ఉత్సవములు

అక్టోబరు 12:—గాంధీ ఉత్సవములు, ఖాదీ ప్రదర్శనము 10 వ తారీఖుతో ఆఖరు అయ్యెను. నాశనువారిసత్రము సర్వవేళలజనులతో నిండియుండెను. ఖడ్గరు అమృతము విరివిగా కొనసాగెను. గాంధీ నవరాత్రులలో 12,500 రూపాయలఖడ్గరు అమ్మబడెను. ప్రతిరోజు సాయంకాలము పురమందిరములో సభలుజరిగెను. ఈసభలలో అధ్యక్షులుగాగాని, ఉపవ్యాసములుగాగాని దేశోద్ధారక విశ్వదాత కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు, డాక్టరు భోగరాజు పట్టాభి సీతారామయ్య గారు, ఉన్నవలక్ష్మీనారాయణగారు, మాగంటి బాపిసీడుగారు, చెరుకువాడ నరసింహముగారు, ఆత్మహరి గోవిందాచారిగారు, బందా వియ్యన్నగారు, తెన్నేటి విశ్వనాథగారు, డాక్టరు పాలకోడేటి గురుమూర్తిగారు డాక్టరు శివరాజు వెంకట రామారావుగారు, మారేపల్లి రామచంద్రశాస్త్రిగారు, గోదావరి సత్యనారాయణగారు తదితరులు పాల్గొనిరి.

10-వ తారీఖున సాయంకాలము 5 గంటలకు నాశను వారి సత్రమువద్దనుండి ఉద్యోగింపు ఉత్సవము బయలుదేరెను. పెద్దబజారుగుండాపోయి శ్రీధానందఘాటువద్ద జేరెను. అచ్చట పురమహాసభ జరిగెను. భక్తు మ-రా-రా-శ్రీ వెన్నేటి సత్యనారాయణగారు అధ్యక్షతనహించిరి. పండిత చిలకమర్తి లక్ష్మీ నర సింహ ము గారు మహాత్మునిభోధనలగుర్చియు నిర్మాణ కార్యక్రమమును గూర్చియు, ఉపవ్యసించిరి. సత్యాగ్రహిపత్రికా సంపాదకులగు మ-రా-రా-శ్రీ ఆత్మహరి గోవిందాచారిగారు 1930 సంవత్సరములో రానున్న సంరంభమునుగుర్చి ముప్పట్టించిరి. డాక్టరు సుబ్రహ్మణ్యముగారు తరువాత మాట్లాడిరి. విదేశీవస్తుదహన ఆవశ్యకతనుగుర్చి మాట్లాడిరి. 1930 సంరంభమునకు సిద్ధముగండని సభ్యులను హెచ్చరించిరి. గాంధీ నవరాత్రులలో పండ్రెండువేల ఐదు వందల రూపాయల ఖడ్గరు అమ్ముడయినదని తెలిపిరి. ఖడ్గరు ప్రదర్శనమును జయప్రదముగా జరుపుటకు అవశ్యకము కల్పించిన నాశనువారి సత్రము మేనేజింగు డైరెక్టరుగారగు మ-రా-రా-శ్రీ నాశం రామలింగయ్యగారిని ఖడ్గరు ప్రదర్శనమునుగుర్చి సుమారు నెలదినములు నిత్యము తమ సినిమా నోటీసులలో ప్రచురించిన శ్రీ కృష్ణ సినిమా పాప్రయిటరులకు అవసరమగుసప్పుడెల్ల తమ హానినిచ్చిన శ్రీ బాబిజీ సినిమా

దేని కానియెడల ఎలక్ట్రీటీషియములు పెట్టించిన లావాదండి ఎలక్ట్రీక్కు కంపెనీవారికిని ఎలక్ట్రీక్కుదీపముల సందర్శమున ఫిట్టింగులవేయించిన మ-రా-రా-శ్రీ రామజుజంనారాయణ రావుగారికిని నవరాత్రులు జయప్రదముగా జరుగుటకు సర్వ విధములతోడ్పడిన డాక్టరు పాలకోడేటి గురుమూర్తి, డాక్టరు శి. వెం. రామారావు, బంగారు రాఘవయ్య, కాశీ సుబ్బారావు, వెన్నేటి వేంకటరత్నం, అప్పన సుబ్బారావు, అరవ ఆదివారా యణ మూర్తి, నుజ్జువీరభద్రస్వామి, మక్కలంక సుబ్బారావు, వెన్నేటి సత్యనారాయణగార్లకును వందనములర్పించిరి. రాజమండ్రి పట్టణ కాంగ్రెసుసంఘ కార్యనిర్వాహకవర్గమువారును, కార్యదర్శియగు పాలకోడేటి నారాయణరావుగారును గాంధీ నవరాత్రులలో చేసినసేవనుగుర్చి ప్రతిపించిరి. నూలు పోటీపరీక్షలో గెల్చినవారికి తరువాతి బహుమానము లియ్యబడెను. అంత విదేశీవస్తుదహనముతో సభముగి సెను. రాత్రి 9 గంటలకు నాశంవారి సత్రములో డాక్టరు సుబ్రహ్మణ్యముగారు విందుచేసిరి.

రాజమండ్రి కాలేజీ పాఠవిద్యార్థులసంఘము

పై సంఘముయొక్క కార్యనిర్వాహకసభ ది 26-9-29, 27-9-29 తారీఖులలో సమావేశమయ్యెను. సెప్టెంబరు పరీక్షలకు విచ్చేసి, మెట్కూఫ్ హాస్టలులో కొన్ని వారములనుండి బసచేసి యున్న పాఠవిద్యార్థులను, పరీక్షముందర మెట్కూఫ్ హాస్టలు నుండి వెడలగొట్టినందులకు సభవారు చింతిల్లుచు, విద్యార్థులకు తమ సానుభూతిని తెలియజేసిరి. ఆక్టింగు ప్రిన్సిపాలుగారగు మ.రా.రా. శ్రీశైలపల్లి సాంబమూర్తిగారుకూడ సభకు విచ్చేసి సభాకార్యక్రమములో పాల్గొనిరి. ఆక్టింగు ప్రిన్సిపాలుగారగు మ.రా.రా. సాంబమూర్తిగారు చెప్పినదంతయు సావధానముగా కమిటీసభ్యులు వినిన పిమ్మటనే కమిటీవారు పై తీర్మానమును గావించిరి.

మెట్కూఫ్ హాస్టలు

సెప్టెంబరు పరీక్ష విద్యార్థులు మెట్కూఫ్ హాస్టలు నుండి వెడలగొట్టబడిన సందర్శము ఆక్టింగు ప్రిన్సిపాలుగారగు మ.రా.రా. శ్రీశైలపల్లి సాంబమూర్తిగారికిని, మెట్కూఫ్ హాస్టలు డిప్యూటీ వార్డుసుగారగు మ.రా.రా. ఎన్. కె. వెంకటేశ్వ, ఎం. ఏ. యశ్విగారికిని అభిప్రాయభేదము లేర్పడి నందున డిప్యూటీ వార్డుసుగారగు మ.రా.రా. యన్. కే. వెంకటేశ్వ ఎం. ఏ. ఎల్.టి.గారు తమ డిప్యూటీ వార్డుసు పదవికి రాజీనామా నిచ్చిరి.

ఇందుదేశపు జనులారా!

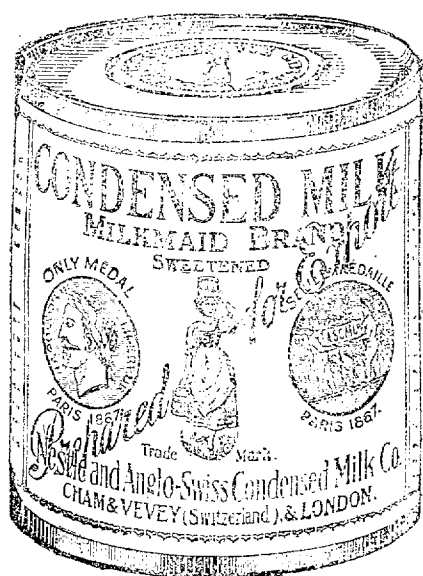
మీగడ నిండిన గొల్లభామ పాలను

మీ పిల్లలకు ఆహారముగ నిచ్చినయెడల వారు ఎంత అందశాలులుగను, బలశాలులుగను, ఆరోగ్యవంతులుగను పెరుగుటను జూచి మీరు ఆశ్చర్యపడుదురు. పవిత్రమగు అప్పటమైన ఆవుపాలతోను చెటుకు పంచదారతోను తయారుకాబడిన ఈ అద్భుతమైన పాలలో, సాధారణ పాలలోని బలమిచ్చు గుణములు మూడురెట్లున్నవి.

మీ పిల్లల అండమునకున్న, ఆరోగ్యమునకున్న, బలమునకున్న అందరూ ఓర్పుకొనలేనట్లు, మీ పిల్లలకు “గొల్లభామ పాల” ను ఇయ్యడు.

గొల్లభామ పాలు

ఒక మారు పుచ్చుకొను ఒక డబ్బాలో,
స్వభావ ఆహారములలో
అతి విలువగల వాట్లలో
“పాలను, చక్కెరను”
రెండింటిని ఇచ్చుచున్నది.

గొల్లభామ పాలు

డబ్బా తెరిచిన
చాలా రోజులవరకు రుచి తగ్గక
లియ్యగ నుండును.

చేతిలో ముటుకొనబడనిది.

తూర్పు గోదావరిమండల మహాసభ

26, 27 తేదీల జరుగును

(మొదటి ప్రకటనము)

చామర్ల కోటలో 21 వ తూర్పుగోదావరి మండలమహాసభ ఆక్టోబరు 26, 27 తేదీలను జరుగును. సన్మానసంఘమువారు రైల్వేస్టేషనునకు సమీపముననున్న వికాలమైన బియ్యపుఘోష్టరి స్థలమున అన్ని సదుపాయములతోను ఏర్పాటుచేసినారు. ప్రతి నిధులకును యితర అతిథులకును వికాలమైన బసలును భోజనాదికసదుపాయములును జహుచక్కగా నేర్పాటుచేయడమైనది. అచ్చటనే విషయనిర్ణయ సభకును, మహాసభకును ఖద్దరుప్రదర్శనమునకును, ఖద్దరు అంగదులకును సన్మానసంఘ కార్యాలయమునకును తగు వికాలమైన స్థలములు, గదులు ఏర్పాటు చేయబడెను. సమీపమున 50 గజములదూరములో గోదావరి కాలనగలు, అందు స్నానము చేయవచ్చును. సభ జరుగు స్థలమునందే బోర్డింగునూయు గలదు. అసీరును అన్ని విధముల ఉపయోగించు

కొనవచ్చును. స్నానమునకు తగు సౌకర్యములు చేయుటయే గాక మరుగుదొడ్లుకూడ క్రొత్తవి కట్టించబడుచున్నవి. చక్కని వాయువును పీల్చుటకును విశ్రాంతికై విహరించుటకును బహు వికాలమును స్థలముగలదు. ఎవ్వమువచ్చినను ఉక్కరాత్రులైనను సభకు వచ్చువారికి యిబ్బందు లుండనేరవు. సభ మిక్కిలి ముఖ్యమైనది గావున కాంగ్రెసువారును కాంగ్రెసు అభిమానులును రాగోరుచున్నారు.

(పబ్లిసిటీరీజ్)

తూర్పు ఆఫ్రికా భారతీయ సమస్య

11వ తారీఖున శాసనసభ్యుల ప్రత్యేక సమావేశము

సిద్ధిగతులను చర్చించుట

సిద్ధా, ఆక్టోబరు 11:—శాసనసభ సమాప్తముకాకముందు ఆక్టోబరు 11 తేదీన విల్సన్ నివేదికనుగూర్చి చర్చించుటకై ఇమిగ్రేషన్ కమిటీసభ్యులకును, పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూ,

పండిత మదనమోహన మాలవ్య, జిన్నా, ఎ. రంగస్వామి అయ్యంగారు ప్రభృతులకును, భారతప్రభుత్వమువారు, ఆఫ్రికా సముద్రము సంచియండిరి. కాని అప్పటికే చాలమంది సిద్ధానుండి వెడలిపోయిరి. ఇమిగ్రేషన్ కమిటీ సభ్యులగు సర్ డార్జిలింగ్ డెస్, గౌ॥ లాలా రామకరణగారలు మాత్రము సభకు వెళ్ళగలిగిరి. సర్ పురుషోత్తమ దాసు టాండన్, కర్నాట్ గిడ్డీ గారలు తమ యభిప్రాయములను వ్రాతములకముగా తెలియజేసిరి. తూర్పు ఆఫ్రికా భారతీయరాజ్యభారమువారి మెమోరాండముకూడ చర్చింపబడెను. విల్సన్ నివేదిక నలన యేర్పడిన సిద్ధిగతులను సభవారు సంపూర్ణముగా చర్చించిరి. ఇదివరకు ఇమిగ్రేషన్ కమిటీవారి యభిప్రాయములే యీ సభ వారుగూడ ప్రకటించిరి.

నవాబ్ జాదా అమరుద్దీన్ గారి మరణము

చాలాకాలము భారతశాసనసభ్యులుగానుండిన నవాబ్ జాదా అమరుద్దీన్ గారు మరణించిరి. పోయిన సమావేశమునందే వీరు స్టేట్ కౌన్సిలుకు నియోజింపబడిరి. వీరి కుటుంబమునకు సర్ మోస్లి మహమ్మద్ క్రీష్ణస్మిత్ గారు సానుభూతిని పంపిరి.

(ఆ. ప్రెస్.)

ప్రశ్న

భవిష్యత్తును గురించిన 5 ప్రశ్నలకు జవాబు వ్రాయుటకు
భిక్కు 1-0-0; ప్రైవేట్ ప్రశ్నకు 0-4-0; ప్రశ్న వ్రాయు కాల
మును తెలుపవలెను.

గాంధీ జ్యోతిషనిలయం, తిరుత్తూరు.

ద్రవ్యము

దీవానబహద్దరు చిత్రపు వెంకటా
చలంబాబు, మార్కెటావారాపు పంతులు, ప్రా
ఫెసర్ పి. ఎ. ఎ. కర్క, కే. వి. ఆర్. స్వామి, యం. యల్,
సి. మొదలగు అర్హత వ్రాసేవారు, లోకజ్ఞానధరీణు లగువారి
వలన ఆంధ్రభాషను అనుభవంకార మని వినుతింపబడినది.
వెల రు 1-0-0.

గ్రంథకర్త

యద్దనపూడి వెంకటరత్నం,

180 మద్రాసు లాడేపల్లి గూడెం (పశ్చిమగోదావరి జిల్లా.)

ఆంధ్రదేశమున కతిపరిచియున్న వైద్యరాజు ద్వితీయ భాష్యం వెంకటా
శర్మగారిచే ప్రత్యేక శ్రద్ధతో కావ్యముగ సిద్ధపరచబడిన

ఆయుర్వేదవిద్యాభ్యాసములు

విలువగలది, గుణవంతకమైనది ఆంధ్రదేశమందంతటను సర్వ
ప్రముఖ విజయముగాంచుచున్నది కేటలాగునకు వ్రాయుటకు

ఆయుర్వేదవిద్యాభ్యాసములు

విలువగలది, ఆలమారుబాప్తు, హుద్దుగోదావరిజిల్లా. 194

వ్యాధి వీడితలకు వరప్రసాదమును కిమందులను

జ్ఞానక ముంచుకొనుడు

ప్లాస్ట్ ఆంటి మలేరియల్

వెండి జ్వరమాత్రలు

జ్వరములకు, నొప్పులకు పయోగించును, వైద్యయన
వ్యవస్థలను తగ్గించును. 40 మాత్రల సీసా 1-కి రు 1-0-0

ప్లాస్ట్ తయదగ్గు నివారిణి

వెంటనే నివారింప గలదు. సీసా 1-కి రు 1-0-0

ప్లాస్ట్ కక్కువా దగ్గు నివారిణి

వధి వీలలకు విక్రీతి ఉపయోగము. సీసా 1-కి రు 1-0-0

G. S. STEERS,

21, Brabahn Chetty St., G. T. Madras

మొవ్వది సంవత్సరముల యుద్ధము

రక్తము, ఇనుములయొక్క అవశ్యకత

మొవ్వది సంవత్సరములవరకు ఐరన్ జెలాయి
డ్డుకును, హిందూదేశములో రక్తములో ఇనుము
లేక పోవుటచే కలిగిన సగమునకుపైగా బాధలు
వలిగించు రక్తసంబంధములగు వ్యాధులకును నీర
సనితికిని యుద్ధము జరిగినది.

ఉష్ణదేశ జీవితమునందలి ప్రయానము రక్త
ములోని ఇనుమును చాల భాగము హరించును.
అశోగ్యమును కాగిదుకొనుటకు రక్తములో సులభ
ముగా జీర్ణముగు రూపముతోనుండు ఇనుముగల
ఐరన్ జెలాయిడ్ను నవ్వడవ్వడు నేమిచి దీనిని భర్తి
చేయుట అవసరము.

మొవ్వది సంవత్సరములకు ప్రతిదోసును విక్రయింప
బడుచున్నది. నెం. 1. బొబరడు. మొదలమారులగు
ప్రతిదోసు. నెం. 2. నయతి పచ్చినవారికి. నెం. 3.
పురుషులకు ప్రత్యేక బలవర్ధకము నెం. 3.
విశేషబలవర్ధకము. 14 దినములకు సరిపడునది
రూ. 1. 40 దినములకు సరిపోవునది రూ. 2-12-0.
నెం. 4. క సీసా నువయోగించి వ్యాధిలో యుద్ధము
చేయుటకనవరమైన రక్తము, ఇనుములనుమీ శరీ
రమునకు లభింపజేయును.

3

మొదలమారులకుగలవారు మార్కెట్ అండ్
హోల్స్ కంపెనీ, లిమిటెడ్.

41 వ కాంగ్రెసు

మహాసభాధ్యక్షత

గాంధీమహాత్ముడు నిరాకరించుటకు

గల కారణములు

అధ్యక్షపదవికి పండిత జవహర్లాలుగారే యెన్నుకొనబ
డుదు రనువిషయము వెనుకనే సిద్ధపడినది. భారత కాంగ్రెసు
స్థాయి సంఘమువారికి గత్యంతరము లేకపోవుటయే యందులకు
కారణముగాని కొందరు తలంచుచుండునట్లు జవహర్లాలుగారి
సెన్నుకొనవలెనని మహాత్ముడు కొడుకు కొందరు యోచనలేకుం
డ జవహర్లాలుగారి పేరు నూచించుట గాంధీగారి ఆదేశమును
దేశీయులు శిరసావహించుట మున్నగున వెంతమాత్రమును కార
ణములు కావు. మహాత్మునకు అహంభావమును దేశీయులకు
మనోదోర్బల్యమును ఆశోపించెడు వారందరును లక్ష్నోలో
స్థాయిసంఘమువారు జవహర్లాలుగారిని యెట్టి పరిస్థితులలో
అధ్యక్షునిగా సెన్నుకొనినో బాగుగా గమనింపదగును.

మహాత్ముని అభిప్రాయము మారునదిగాదని చాలమందికి
తెలిసియుండుటనే ఆ సభకు సభ్యులు చాల కొద్దిమందియే
వచ్చిరి. వచ్చిన వారిలో ప్రముఖులందరూ మహాత్ముని సమ్మతింప
జేయుటకు శక్తివంతుల లేకుండనే ప్రయత్నించిరి. పండితమాల
వ్యాగార నాశోగ్య స్థితిలో నుండియుండిననుగూడ అధ్యక్షత
వహించుటకు మహాత్ముని సమ్మతింపజేయుటకే సిద్ధునండి
ప్రత్యేకముగా లక్ష్నోవచ్చిరి. గాంధీగారి సలహాప్రకారము ముం
దుగా నాయకుల యిష్టాగోష్ఠిసభ జరిగినది. ఆ సభలో మాలవ్యా
గారు యెన్ని విధముల బ్రతిహత్యలనో అన్ని విధములను మహా
త్ముని బ్రతిహతిరి. “మీరు అధ్యక్షత సంగీకరింపగూడదని మీ
అంతరాత్మ తెలుపుచున్నదిగాని, మీరుతప్ప మరెవ్వరు నధ్య
క్షులుగా నుండగూడదని మా అంతరాత్మలు మాకు తెలుపు
చున్నవి. మాయండు మీకుఅత్యవశ్యకము పూర్తిగా తొలగి
పోయియే యుండవచ్చునుగాని మా అందరికంపెనుగూడ మీరే
చాల శ్రేష్ఠముగా నడుపగలరనిమాకు గాఢవిశ్వాసముకలదు.”
అని మాలవ్యాగారనిరి.

“మీరు మాకందరికిని విషమస్థితిని కలిగించితిరి. కేవలము
జాతీయముగ నీవిషయమునందు మీవ్యక్తి విషయములనుగూర్చి
మీ రాలోచించుట కెట్టి అవకాశమునలేదు.” అని అఖిల వంగ
ప్రజావని పక్షమునను నేనుగుప్తగారు ప్రేమపూర్వకముగ
నాగ్రహముతో నుడివెరి.

“ప్రతివారికిని వ్యక్తి గతములగు యిబ్బందులేవో యుం
డక తప్పదుగాని యిట్టి విషయములలో నెవ్వరునుగూడ వానిని
తలపెట్టగూడదు.” అని పంజాబురాష్ట్ర (పత్రిక)లగు డాక్టరు
కిన్హా, పండిత సంతానముగార్లు తెలిపిరి.

గాంధీమహాత్ముడే అధ్యక్షుడుగా నుండవలెనని శ్రీమతి
సరోజినీ, పండిత మోతీలాలు ప్రహూ, డాక్టరు పట్టాభిశీతా
రామయ్యగార్లు ముఖ్యముగాపోరుచుండిరి. వారు కార్యసంఘ
సభలో నదివరకే కోరియుండుటచే స్థాయి సంఘ సభలో
మోనముద్రను వహించిరి.

“మన మనవసరముగా మహాత్మునే పీడింపవలెను? మ
నమువారిని ప్రార్థించుటకు మన మనో దోర్బల్యమేకారణము.
మహాత్ముడుకోరినట్లు అహింసాసత్యములను మనము కొనసా
గింపగల కత్తి మాకులేదని మనము స్పష్టముగా తెలుపుటయే మన
కీపుడు కర్తవ్యము. కాన మనమిక మహాత్మునిపేర త్యగూడదు.
మనలోనున్న లోపములను సహించుచు పండిత జవహర్లాలు
గారు మనలను బాగుగానడిపింపగలుగుదురు. మీ అభిప్రాయ
మును మార్చుకొనుటచే మహాత్మునికోరుట నిష్ఫలము.” అని సం
యుక్త రాష్ట్రములనుండివచ్చి శ్రీయుత బాల కృష్ణ శర్మ
గారనిరి.

ఈ రీతిగా ప్రతిసభ్యునుగూడ ప్రయత్నించెను.
ఇట్టి విజ్ఞప్తిని మీవలన బడయుటయే నామఖ్యాభిప్రా
యమైనచో అనవసరముగా మీకిట్టి వ్యయప్రయాసలను నేను
కలిగించియేయుండను. నాకు అత్యవశ్యకము పూర్తిగా తొలగుట
చే మీరు దానిని మరల నెటులైన కలిగింపవలెనని కోరియే యీ
సమావేశమును జరుపవలెనని నేను కోరితిని. మీరట్లు చేయబా
లకపోతిరి. అది సహజమే, కల్లెములను చేతబట్టుటకైన శక్తిలేని
బాడు దోడుదీయు నట్లెవరైన నెటుల చేయగలుగుదురు. నేను నా
వ్యక్తికారణములను మీకు విన్నవింపలేదు. అధ్యక్షతను వహిం
చుటకు తగినసామర్థ్యము నాకులేదని మాత్రమే నేను తెలిపితిని.
నే నే అధ్యక్షత వహింపవలెనన్న విధియేమి? నిరుడు నే
నధ్యక్షతవహింపవలెనన్న అధ్యక్షుని బాధ్యతలను చాలవరకు తల
దాల్చలేదా? అధ్యక్షునిగా సెన్నుకొనబడిన వ్యక్తినిబట్టి
ప్రభుత్వ విధానమెన్నడునుమారదు. అంతరాత్మ ఆజ్ఞ వివచ్చిన
చో నేను విధిగా సంగీకరించి యుండునుగాన అది నాకు వివబ
డలేదు. నేను కార్యదర్శిగా నుండుటకు సమ్మతించెదను గాని
అధ్యక్షతను వహింపజాలను” అని మహాత్ముడనెను.

“దీనికి ముఖ్యకారణమేమి? దేశములో కొందరు దౌర్జ
న్యమును విశ్వసించుటయే యందులకు కారణమా?” అని అపు
డే సభలోనికి వచ్చిన డాక్టరు బిభానురాయగారు నడివెరి.

“అది కాదు, అవిధేయతగూడ నొకవిధముగ దౌర్జన్య
మే అదియే యిపుడు దేశమునందు చాల ప్రబలియున్నది” అని
మహాత్ముడనెను.

“దానిని నివారింపగలవారు మీరే? ప్రజలు మీ ఆదేశ
ములను కొనసాగింపనిచో మీరపుడు నిలచిపోగూడదా? అని
రాయగారు రనిరి.

“నేను దానిని నివారింపజాలను. దేశమందులకు సంసిద్ధ
ము కాలేదు. నిర్ణీత సంఖ్య సభ్యులను చేర్చనట్టి రాష్ట్రముల
తో సంబంధమును త్యజింపవలెనని యిదివరకు మనము తీర్మా
నించి యుంటిమి. ఇపుడు దేశమున పెక్కు రాష్ట్రములవారు
దానిని నెరవేర్చి యుండలేదు. గాన మనము ఆరాష్ట్రములతో
సంబంధమును త్యజింపగలిగియుండలేదు. ప్రస్తుత పరిస్థితిలో నది
యే సముచితముగాని నేను సంపూర్ణముగ విధేయతను కఠినముగా
కోరెదను. స్థాయి సంఘమున సభ్యులుగా నున్న 350 మంది
లోను 35 మంది మాత్రమే సభ్యులుగా నుండుట కర్హులుగా
నున్నచో తక్కిన 315 మంది పేర్లను తీసివేయుటకు మనమెం
త మాత్రమును వెనుదీయగూడదు” అని మహాత్ముడనెను.

మీరట్లులే చేయవచ్చును. మీ ఆజ్ఞను నెరవేర్చువారే
మీతోనుండురు. తక్కినవారందరూను తొలగిపోయెదరు.

15 మంది సభ్యులు గల కాంగ్రెసు సం
ఘము వారు చేసెడు తీర్మానములను
దేశీయులందరూను నెరవేర్చ వలెననునదియే ముఖ్య విషయము
గాని నేను చెప్పినట్లులే చేయుట ముఖ్యవిషయము కాదు. ఇపు
డివిధేయత నిటుల కఠినముగా కోరెడువాడను నేనొక్క
డనే కనబడుచున్నాను. ఒకసారి నేను సభలుడను కావచ్చు
నుగాని ప్రతిసారియును అది కొనసాగదు. అపుడు నేను అధ్య
క్షతను త్యజించుట చాల కష్టమును” అని మహాత్ముడనెను.

“మీకు సంపూర్ణాధికార ముండిన మీరు అంగీకరింతురు.
లేనిచో మీరే కాంగ్రెసును వదిలి పోయెదరన్న మాటయేనా”
అని సర్దారు మంగళేశింగుగారు రనిరి.

“అవును, అదినిజమేగాని నేను విడిపోవుటకు సాహసం
పజాలను” అని మహాత్ముడనెను.

స్థాయిసంఘ సభలో మరల నెవ్వరూను మహాత్ముని బల
వంత పెట్టలేదు.

“నేనానాయకుడే వెనుదియు చున్నపు డింక సామాన్య
పైనిపడ నైన నేనెటుల నీ అధ్యక్షభారమును వహింపగలగు
దును” అని వల్ల భాయిగారు రనిరి.

పండిత జవహర్లాలుగారి సెన్నుకొనవలెనని ఆసభలో
మహాత్ముడు తెలుపనే లేదు.

“మహాత్ముడే అత్యుద్దానని తెలుపుచున్నపుడు అతని
కంటె ఎనిమిదేండ్లు పెద్దవాడనను నేనెటుల నీ భారమును వహిం
పగలుగుదును?” అని మోతీలాలుగారు రనిరి.

“నేను అధ్యక్షతను వహించుటకు విక్రీతి అశక్తుడను.
పక్ష వాతము గల వానిని గుర్రపుసవారి కెవరైన నియ
మింతురా? నే సంగీకరింపక పోయినచో నీదిమరల నొకమహా
నర్తదాయక మగునని కొందరు మిత్రులనిరి. దేశమునకు నేవచే
యుటకు నాకుకలిగిన యీగొప్ప అవకాశము తొలగిపోవుననిరి.
అధ్యక్షతను వహించుటవలన నేను దేశమునకు అపకారమునే
చేయుదునుగాని నేవచేయజాలను. ఇది ఆట్టి మహానర్తదాయకమే
యైనచో దానికి ప్రాయశ్చిత్తమొనరించుకొనునట్టి విధానము నే
నెరుగుదును.

నేను నా కర్తవ్యములను త్యజించుటలేదు. నే నధ్యక్షు
డనుగా నుండకున్న నే నా కర్తవ్యమును బాగుగా నెరవేర్చ
గలుగుదును. నా శక్తికిమించినపనిని నిర్ణయించినపుడు తొలగి
పోవుట నాకు సహజమే. దైవభీతితో నేను కాంగ్రెసు హితము
నుకోరియే బాగుగా నాలోచించినపిమ్మటనే యిటుల నిశ్చయిం
చితిని. ఇది అహంభావము కాదు. మీకిట్టి ప్రయత్నయాసలు
కలిగినందులకు నేను చాలచింతింతున్నాను. గాని నేనశక్తుడను.
మీ రెవరిని అధ్యక్షునిగా సెన్నుకొనిననునారే నేను మనః
పూర్వకముగా వారి ఆనతిని నెరవేర్చెదను.
నేను కొన్ని వత్సరములనుండి దేశమునకు మార్గ
దర్శియై యుంటిని. అందులకు నేనధ్యక్షుడనుగా నుండవసరము
లేదు. భగవదనుగ్రహమున్నచో నేను లాహోరు మహాసభకు
వచ్చితిగిన విధానమును నిర్ణయించుటలో సర్వకీర్తులను వినియో
గించుటయేగాక అవసరము కలిగినచో మిమ్ముందులకు సంసిద్ధులను
గాగూడ చేసెదను. ఒకడు ఎంతగొప్పవాడైనను సరే అతడుండ
కున్న గతిలేదను నభిప్రాయమునెన్నడును పెట్టుకొనకుడు. గొప్ప
వారును కొద్దివారునుగూడవచ్చుచు పోవుచుండువాళేగాని జా
తియొక్క టియే చిరస్థాయిగానుండును.” అని మహాత్ముడనెను.

అపుడు జవహర్లాలుగారి పేరు నూచింపబడినది. సభ్యు
లందరూను ఆహేదించిరి. (మహాదేవదేశాయి—ఎంగు యిండియా
10-10-29.)

ఆప్తనయ్యుద్ధ సమాప్తి

బాచ్చాసాకూ కాబూలుకోటలో
దాగుకొనియున్నాడు

“ఆప్తనరాజ్య పురోభివృద్ధియే భగవత్సంకల్పము”
అమానుల్లాగారి తంతివార్త

లాహోరు, ఆక్టోబరు 11:—కాబూలునుండి పెషావరుకును, లాహోరుకును నిత్యము ‘తెలిఫోను వార్తలు,’ తెలిగ్రామువార్తలు వచ్చుచున్నవి.

రోమునగరములోని అమానుల్లాగారిని అభినందించుచును, నాదిరుఖానుగారిని అభినందించుచును తంతివార్త లంపబడెను. నాదిరుఖానుగారు ఆప్తనరాజ్యమునకు చేసిన మహాపాకారము అమానుల్లామైనదనియు, ఆయన సప్రసరితము ఆప్తనబాతికంతన అదర్శప్రాయమనియు అభినందించుచు, క్యాపిటల్ ప్రతికాధిపతి సయ్యద్ హబీబుగారు తంతివార్త నంపిరి.

అమానుల్లాగారు తిరిగి ఆప్తనరాజ్యాధికారము వహించుటకై రాసలినదిగా కోరుచు, పీఠభరత్ అను పత్రికాధిపతియగు మేలారాం వాఫాగారు అమానుల్లాగారికి తంతినంపిరి.

పెషావరు, ఆక్టోబరు 12:—ఆప్తన యుద్ధ సమాప్తిని నాదిరుఖానుగారి విజయమునకును సంతోషభరితులై పెషావరులోని ప్రజలు మహోత్సవములు జరిపిరి. భిలాఫతు సభ్యులును, తదితర సామాజికులును నిన్న సాయంకాలము 4-30 గంటల వరకు యూరేగింపుతో బహులు చేరిరి.

హిందూవులు అనేకులు యూరేగింపులో చేరిరి. ఆప్తన విద్యార్థులు యూరేగింపును దున్నులతో వచ్చి ఆప్తన బాతీయ పతాకము చుట్టును చేరిరి. అల్బుల్ ఖానుగారులేచి అమానుల్లాగారు తప్పక తిరిగి సింహాసనమునకు రావలెనని కోరిరి.

ఆప్తన వర్తక ప్రతినిధిగానున్న అల్బుల్ హాకిం ఖానుగారు విజయగౌరవము 101 ఫిరంగులు కాల్పించిరి. ఆనాటిరాత్రి బహారులన్ని దీపతోరణములతో అలంకరింపబడెను. పుష్పములు, ఫలహారములు, నాణెములు త్రోవపడుననను ప్రజలకు పంచిపెట్టబడెను. కాబూలునకు పోవు రాజమార్గము యొక్క గేటు వద్ద యూరేగింపు ఆగెను. ఆప్తన బాలంటీకులకు ఫూలమాలలు కంకణములే వేయబడెను.

బాచ్చాసాకూగారి రూపముగల మూడువిగ్రహములు చేయబడి నగరమందలి మూడుముఖ్య ప్రదేశములలో నుంచబడెను. ప్రజలుమాచి దూషించుటకై అసహాయమునకై యిట్లు చేయబడెను. ఊరేగింపు పూర్తియగుననికై రాత్రి 10-30 గంటలాయెను.

పెషావరు, ఆక్టోబరు 11:—కాబూలు ముట్టడినిగూర్చిన వార్తలేదు, తిరిగి వచ్చుటలేదు. వచ్చిన వార్తలన్నియు నాదిరుఖానుగారి మకామునుండియే వచ్చెను.

నాదిరుఖానుగారు అలీఖేలులో విడిసియున్నారు. నిన్న సాయంకాలమునగరమును అచట చేయున్నారు. నాదిరుఖానుగారి పటాలములు చరానీయాయను ప్రదేశమును తైరాబాదునగరమును వశపరచుకొనియుండినట్లుగా తెలియవచ్చినది. పైజెప్పిన రెండుపట్టణములును కాబూలునకు 12 మైళ్లు దక్షిణముగా నున్నది. ఈనెల 6 తేదీని ఆవివశపరచుకొనబడెను.

బాచ్చాసాకూగారింకను జలాలాబాదును తమవశములోనే యుంచుకొనినట్లుగా వార్తలు వచ్చుచున్నవి. కాని, కాబూలుకోట నాదిరుఖానుగారి చేతులలోపడినట్లుగా యీ బ్రిటిష్ సరిహద్దురాష్ట్రములలోనివా రందరును రూఢిగ నమ్ముచున్నారు.

బాచ్చాసాకూదురవర్త

పెషావరు, ఆక్టోబరు 11:—బాచ్చాసాకూగారు కాబూలులోనున్న ఆర్కుకోటలోనే దాగుకొనియున్నారు. నాదిరుఖానుగారు నేడే తమ అలీఖేలు మకామునుండి రెండువందలమంది సైనికులతో లోగారు కనుమలకు బహులుచేరి వెళ్లిరి.

నాదిరుఖానుగారి పక్షమున పోరాడుచుండిన వజీరు పటాలమునకును బాచ్చాసాకూగారి పటాలములకును యీనెల 7వ తేదీ సాయంకాలమునగరము యుద్ధము జరుగుచుండెను.

బాచ్చాసాకూగారి తరపున పోరాడుచున్న మొహమ్మదు తెగయొక్క పటాలము లింకను నామావద్ద సమావేశమగుచున్నది.

హజారా తెగవారిపటాలములు తిరిగి బాచ్చాసాకూగారికి ప్రతిహతులుగా యుద్ధము సాగించెను.

జలాలాబాదు ఏమైనది?

సిహ్వా, ఆక్టోబరు 12:—సావాళీఖానుగారు, కాబూలులో ప్రవేశించినమాట దృఢమైనది. బాచ్చాసాకూగారు కాబూలులోనున్న ఆర్కుకోటలో కరణుకొచ్చియున్నారు. తాను కేత్రపులకు లొంగితిని తనక్రింది యుద్ధోగ్గేయుల ద్వారా సావాళీఖానుగారికి తెలియజేసికొనెను. అందువల్ల ఆయన కరణుకొచ్చియున్న ఆర్కుకోటమాత్రము ముట్టడింపబడలేదు. కాని, ఆప్తన రాజ్యములోని పడమటి పరగణాలలోని సంగ

వరుసగా 3 సత్సరముల ఫలితములు ఒకటి కొకటిమించియున్నవి.

సం॥	సం॥ ఆదాయం.	వ్యాపారం.	బోణస్.
1926	6,48,470.	19,25,500.	81-12-24. రు. 12/-1000-కి
1927	7,18,854.	38,01,500.	81-12-25. రు. 20/-
1928	9,85,501.	67,00,000.	81-12-26. 22-8

ఇండియాలో కల్ల మిక్కిలి అభివృద్ధిలో నున్న భీమాకంపెనీతో అన్యూయర్ చేసుకొనుదు.

జనరల్ అన్యూయర్స్ సొసైటీ లిమిటెడ్ హెడ్ ఆఫీసు (అజ్మీరు)

The General Assurance Society, Ltd., Ajmer.

Apply to:—Dr. R. P. Aiyar, Superintendent, 44 Linghi Chetti St. MADRAS or General Manager at AJMER.

ప్రతాపకస్తూరిమాత్రలు

మిక్కిలి ఘాటుగలిగి నువాసనగా నుండును. శ్రేష్ఠమైన కస్తూరి, గోరోజనం, కుంకుమపువ్వు మొదలగు నన్నపులతో తయారుచేయబడినవి. 1-2 మాత్రలను పుచ్చుకొనిన ఆనందముగా నుండుటయేగాక అజీర్ణము, వాయువ, జలుబు, కైకల్యము, జ్వరము, సన్నిపాతము, బాలింతగుణము, చిన్నబిడ్డ గుంపుల అగ్నిమాంద్యము, అజీర్ణభేదులు, దగ్గు, ఉబ్బసము, మొదలగు అనేక వ్యాధులను ఖండింబడినట్లుగా నుండునట్టివి. ఆరోగ్యమును బలమును కలిగించుటలో అత్యుత్తముయినవి. పరీక్షించ దగినవి.

800 మాత్రలు గల సీసా 1 కి రు. 0-4-0

12 సీసాలు రు. 2-8-0

పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

పి. సి. ఏ. అందు కంపెనీ, ఆయుర్వేద సమాజం, మెరీదేపి, నెల్లూరు జిల్లా.

తిగాని గార్డెజుకోట సంగతిగాని, జలాలాబాదు సంగతిగాని కాంధహారములోనున్న కొహిస్తానీ పటాలముల సంగతిగాని యింకను తెలియలేదు.

పెషావరు, ఆక్టోబరు 12:—జలాలాబాదుకోట నాదిరుఖానుగారి పటాలములవశమైన సంగతి సత్యముగ తెలిసినది.

అమానుల్లాగారికి ప్రతిహతులై ఆప్తనవిప్లవమును బహులుదేరదీసిన షిన్నార్లల నాయకుడగు మహమ్మదు ఆలంగారు అరెస్టుచేయబడిరి. వారితో అనేక ఆయుధములుకూడ వశపరచుకొనబడెను.

బాచ్చాసాకూగారి ప్రతినిధిగా కాబూలు గవర్నర్ యొంజిన మాలిక్ మొహిసిన్ గారు సావాళీఖానుగారిచే ఆరెస్టు చేయబడి తుపాకీతో కాల్చి చంపివేయబడిరి.

కాంధహారము వార్తలు

సిహ్వా, ఆక్టోబరు 18:—ఈనెల 12 తేదీ కనివారము నాడు దురాసీపటాలములు (నాదిరుఖానుగారి పక్షము పోరాడుటలములు) నిరంతరపోరాటము సలిపి కాంధహారపుకోటలో ప్రవేశించిరినియు, బాచ్చాగారి తాలూకు అచటనున్న కొహిస్తానీపటాలములు చాలా నీరసించి జననష్టమైన పిదప భిర్లావరీఫోల్ కరణుకొచ్చిరి.

నాదిరుఖానుగారి కుటుంబీకులు కాబూలులో

బందిఖానాలోనే యున్నారు

సిహ్వా, ఆక్టోబరు 18:—ఆప్తన వార్త లతిస్ఫుటముగా వచ్చుచున్నవి. ఈ ఆక్టోబరునెల 2 తేదీవరకును కాబూలులోనే యుండివచ్చిన యొకబాటసారివల్ల వార్తలుకొన్ని తెలిసినవి.

కాబూలు నగరములో బాచ్చాసాకూగారి యెడల ప్రజలకు అయిష్టము అసహ్యము నానాటికి హెచ్చుచున్నది.

నాదిరుఖానుగారి కుటుంబీకులు కాబూలులో బందీలుగా నున్నారగాని వెనుకటికన్న యిప్పుడు వారిని కొంతకనికరముతో చూచుచున్నారు.

అమానుల్లాగారి తంతివార్త

పెషావరు, ఆక్టోబరు 12:—ఆప్తన యుద్ధసమాప్తిని, బాచ్చాగారి అపజయమునకును, అమానుల్లాగారిని అభినందించుచు పెషావరులోని జమయతు ఇల్లైహోట్ టార్గెట్ సభ్యులు వారు సంపిన తంతివార్తకు ప్రత్యుత్తర పూర్వకముగా అమానుల్లాగారికి తంతివార్త నంపిరి:—

“మికందరకు కృతజ్ఞుడను. భగవంతుడు సర్వదా ఆప్తన రాజ్య పురోభివృద్ధిని సంకల్పించుచున్నాడు”.

ఆప్తన సర్దారుల విడుదల

రంగూను, ఆక్టోబరు 11:—ఆప్తన యుద్ధారంభమున బ్రిటిష్ ఇండియాలో బ్రిటిష్ వారికి అధీనులై యుండినట్టి యా, ఆప్తన రాజకుటుంబమునకు చెందినట్టియు ఆప్తన సర్దారులు కొందరు బర్మాదేశములో నిర్బంధ ప్రవాసమునందుంచబడిరి.

ఇప్పుడు ఆప్తన యుద్ధము సమాప్తమైనది గనుక రంగూనులో నున్న ఆంగ్ల సర్దారులు విడుదల చేయబడిరి. వారు యీ నెల 17-వ తేదీని స్టీమర్ కెక్కి ఇండియాకు వచ్చి తమ కుటుంబమువారిని కలిసికొనెదరు.

అప్తనయ్యుద్ధ శుభసమాప్తికై విజయోత్సవములు బ్రిటిష్ అధికారుల ఆధ్వర్యమున

పెషావరు, ఆక్టోబరు 12:—కాబూలు విజయమునకై తమ సంతోషమును తెలియజేయుటకు బ్రిటిష్ సరిహద్దులో నున్న కోహాట్ నగరప్రజలు, తమ బహారులన్నియు అలంకరించిరి. పెద్ద యూరేగింపును ఉపక్రమించిరి. కాని, యూరూరేగింపు జరుపుటకై తమ లైసెన్సు పొంద లేదనకారణమున అచటనున్న బ్రిటిష్ అధికారియగు డిప్యూటీ కమిషనరుగారు ఊరేగింపు జరుపరాదని ఆధ్వర్యతర పరచిరి.

బ్రిటిష్ అధికారు తీరితిగా మహమ్మదీయ పక్షాభిమాన రహితులై యున్నందులకు బ్రిటిష్ అధికారులను దూషించుచు నాటి సాయంకాల మొక బహిరంగసభ జరిపి ప్రజలు తీర్మానములు చేసిరి. (ప్రీ. ప్రె.)

నరసాపురం

(స్వకీయవిశేషం)

రహితుల కాన్ఫరెన్సు

ఆక్టోబరు 11:—క్రిందటి సోమవారంతోజన సాయంత్రము లాకులనద్ద రెండవంట్ల భూముల నిర్ధారణ కోరిన మా తాలూకాలోని రహితులయొక్కయు యుద్ధోగ్గేయులయొక్కయు, గొప్ప మహాసభ యొకటి జరిగినది. రెవెన్యూ, డి. సి. డివియూ. యుద్ధోగ్గేయులు యావన్నెయందుగాక రహితులలో సుమారు 1000 మందినఱకు సభకు హాజరయిరి. హాజరయిన రహితులలో చాలమంది అర్జీలను వ్రాసి బాఖులుచేసిరి. ఈ అర్జీలన్నిటిని యొగ్గిక్కూటిన్ యింజనీరుగారికిపరిశీలనానిమి త్తము మాసబు కలెక్టరుగారు పంపిరి. కాన్ఫరెన్సులో లేని పర్యవసాన మేమనగా మామూలుగా వంతుప్రకారము ఇవ్వవలసిన భూములుగాక ప్రస్తుత ప్రభుపంటలో ముటుసవల్లగాని మరీయింకర కారణము వల్లగాని పంట చెడిపోయిన భూములనుకూడావచ్చే రెండవ పంట బాబితాలో చేర్చుటకు గాను, మా సబుకలెక్టరుగారు సిఫార్సును చేసిరిని తెలియుచున్నది.

తైలరీన్నత పాఠశాల

ఈపాఠశాలకు జెందిన డిటేలింగు సాసయ్యకి తరఫున మొన్న మైక్లమన్ కెలవులలో శ్రీయుత దామెర్ల వెంకట్రావు ఎమ్. ఎ. ఎల్. టి. గారు బహిరంగ ప్రదేశములలో వ్యాయామములవల్ల గలిగెడి నుఖములనుగూర్చి గంభీరపన్యాసముక దాని నిచ్చిరి. ఇట్టి వ్యాయామములవల్ల గలిగెడి వికాలబుద్ధి, నేస్త్వాపేక్ష, దేహదాహభయము మొదలయిన అశుభములను గూర్చియు జర్మనీ, జపాన్ మొదలగు దేశములలో నిట్టి వ్యాయామములను అధికారులు ప్రోత్సహించుచున్న విషయమునుగూర్చి యు సదరు వెంట్రావుగారు చక్కగా నుపన్యసించిరి. ఆ సభను అధ్యక్షులైన మా అడివనల్ సబుజడ్జిగారు పి. రంగస్వామి అయ్యంగారు బి. డి. బి. యల్. గారు ఉపవ్యాసమునకు మిక్కిలి సంతసించి యానాడే విద్యార్థులు రోగ్యాలు గావించుకొనిన రీతింగూర్చును బహిరంగపఱచి విద్యార్థులయొక్క కృతజ్ఞతకు ప్రాతులైనారని చెప్పుటకేతేని సంతసించుచున్నాను. విద్యార్థులు నివృత్తికలగు హిందూ అగ్రవర్ణులనున్న భారతీ మొదలగు మాగజైనులనున్న చందాధనముతో తెప్పించు కొని చదువుచున్నారు.

మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయము

సెనేటు సాధారణసభ

18.10.29 తేదీ మధ్యాహ్నం 11.30 గంటలకు జరిగెను.

ప్రశ్నోత్తరములు

మహామహోపాధ్యాయ ఎస్. కుప్పస్వామిశాస్త్రిగారు

ప్రశ్న:- 6-7-29 తేదీన జరిగిన సిండికేటు సభ యొక్క తీర్మానములందరి 9 వ పుటలోని కడపటి మామపంక్తులయందు 10 వ పుటలోని మొదటి అయిదు పంక్తులయందు గల యంతులనుబట్టి, త్రియత ఏ, చక్రవర్తి గారు గౌరవరీడరుపదవిని చాలించినట్లుగా భావింపబడుచున్నదా? అట్లయినచో, డిప్యూటీ ప్రధానము అతని రీడరీషిప్కు అంతమొందినది?

జవాబు:- త్రియత ఏ. చక్రవర్తి గారు (పెటిషన్) కాలేజీ యుపాధ్యక్షునిగా పనిచేసియున్న వారగుటచేత డిప్యూటీ ప్రధానము కన్న ను 20 (20) క్రిందమున్న 20 అధియమయొక్క 4 వ లాక్రిండును కేదరుగా నియమింపబడిరి. వారు రాజయంకరి బరిలిచే నుబడినపుడు కాలేజీ యుపాధ్యక్షునిపదవిని చాలించుచుచేత గౌరవరీడరుపదవిని చాలించినట్లుగా భావింపబడిరి.

ఎం. ఎస్. సభ్యులుగారు

ప్రశ్న:- విశ్వవిద్యాలయమునకు బ్లాకుగ్రాంటుపద్ధతి ప్రభుత్వమువారిచే ప్రకటించబడుచున్నది యేదయిన సమాధానము కూరినదా?

(వి) అట్లయినచో, సమాధానపు వరకు తెప్పి?

(సి) లేనిచో, సదు విషయము ప్రస్తుత పేజీలో నున్నది?

జవాబు:- ప్రభుత్వమువారిచే నూదించబడిన బ్లాకు గ్రాంటు సంకీర్తించుటకు సిండికేటు తీర్మానించెను. మరియు, గ్రాంటు మొత్తము సభ్యులచేయబడును, విశ్వవిద్యాలయముచే గావించబడు స్కీములనుబట్టి డిస్పెంసబడిన విజ్ఞాపనలకు పునర్విచారించుటకు ప్రభుత్వమువారికి విన్నపము గావించుచున్నామని సిండికేటు తీర్మానించెను. ఈ విషయముగూర్చి ప్రభుత్వమువారికి విన్నపము గావించబడినది.

మహామహోపాధ్యాయ ఎస్. కుప్పస్వామిశాస్త్రిగారు

ప్రశ్న:- అనంతపురం నల్లమండలముల కళాశాలను, మరలపల్లి నియమాధికరణ కళాశాలను తనిఖీగావించు నిమిత్తము కమిషనును నియమించుటగూర్చి సిండికేటు తీర్మానము యొక్క 6 వ పేజీలోని 27-7-29 తేదీ తీర్మానముబట్టి సిండికేటువారు సదు విషయము నియమించుటకు ముందుగా కొద్ది సంవత్సరముల క్రిందటివరకు యాకాశాలలు మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయమున కనుబంధింపబడి యున్నవని విషయమును విచారించి, యాకాశాలలు ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమునకు చేర్చబడిన తరువాత ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయముయొక్క కమిషనుచే తనిఖీ గావించబడే నేపా భోగ్యము గావించిరా?

జవాబు:- అవును.

పి. ఏ. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు

ప్రశ్న:- 4-5-29 తేదీన జరిగిన సిండికేటు సభయొక్క తీర్మానములలోని ఏ 661 యంతునుబట్టి.

(ఏ) 1929 మార్చి, సెప్టెంబరు పరీక్షలకు ప్రోత్సహన కార్యములు తమరు కావలయును, మార్చి పరీక్ష మరల 15-7-29 తేదీన జరుపబడుటకును, అసలర మేలకలిగెను?

(వి) ఈ విధముగా పారబట్టు యికమును జరుపకుండుటకు సిండికేటు యేమిచర్య దీసికొనెను?

జవాబు:- (ఏ) ప్రశ్న కార్యములు, పారబట్టిన, అంతయును సమర్థవంతముగా నోయింపబడిన విషయముగూర్చి తయారుకావడెను.

(వి) నిర్ణయింపబడిన ప్రత్యేక భాగము యిప్పుడు పరీక్షలు గూర్చి డి. బి. కే. కే.

పి. ఏ. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు

ప్రశ్న:- మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయము పరీక్షకు 1929 నుండి 1930 వరకు ప్రతి సంవత్సరమున మోజరయిన విద్యార్థులెందరు? ఆయా సంవత్సరములందు కాలేజీ తరగతులకు చేర్చబడిన అర్హులైన విద్యార్థులెందరు?

జవాబు:-

Table with 3 columns: Year, Total, and College. Rows for 1924-25, 1925-26, 1926-27, 1927-28, 1928-29.

Table with 3 columns: Year, Total, and College. Rows for 1926-27, 1927-28, 1928-29.

మహామహోపాధ్యాయ ఎస్. కుప్పస్వామిశాస్త్రిగారు

ప్రశ్న:- ప్రాచ్యపరిశోధనశాఖలో 16-9-29 తేదీన పనిచేయుచున్న విద్యార్థుల పేర్లు యొక్కతలు వారిచే గా వివరమును పరిశోధన, 16-9-29 తేదీన పరిశీలించబడిన యభివృద్ధి గూర్చి వివరములను తెలిపెదరా?

జవాబు:- సంస్కృతము, శిక్ష, యోగ్యతలు:- 1 ఏ. గౌరవమీనముగారు వి. మాంసాశోమిని. 2 కే. ఆర్. లక్ష్మీశాస్త్రిగారు వేదాంతశిరోమణి.

పని:- ఈ విద్యార్థుల అభ్యుదయముగలిగి యున్నదయ్యెను. యొక్క సర్వానుక్రమణి గూర్చి యంతసకల ప్రకటింపబడి యుండునని వాఖ్యానములను పరిశీలించుచున్నారు.

తెలుగు:- శిక్ష, యోగ్యతలు:- పి. పాపారావుగారు ప్రభుత్వరగతి విద్యార్థు. ఎం. పదివిన ముగ్గురు విద్యార్థులలో నొకరు మాత్రము పరిశోధనశాఖలో చేరిరి.

ఈ విద్యార్థుల తెలుగుభాషయొక్కయు, వ్యాకరణముల యొక్క యభివృద్ధిని పరిశోధించుచున్నారు.

మహామహోపాధ్యాయ ఎస్. కుప్పస్వామిశాస్త్రిగారు

ప్రశ్న:- విశ్వవిద్యాలయ గ్రంథాలయ భవనముల శంఖు స్థాపన యెప్పటికి పూర్తి కావనును?

జవాబు:- ఇంకను ప్రారంభింప బడలేదు. ప్రారంభింపబడిన తరువాత యెనిమిది నెలలలో పూర్తి కావనును.

డి. కృష్ణారావుగారు

ప్రశ్న:- కార్పొరేషను సభలో విద్యార్థుల కొనగబడిన బహువిధముల సృజితముగా నా లేక యింగ్లాండులో నా తయారుకావడెను?

జవాబు:- పతకములు యింగ్లాండులో తయారు కావడెను.

పి. ఏ. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు

ప్రశ్న:- (ఏ) మార్కులపైబడి, మెట్రిక్యులేషను, పరీక్షల పరీక్షగ్రంథములు ఒకేకంపెనీద్వారా మాత్రమే వర్తకులకు లభింపజేయబడుచున్నవా?

(వి) ఈయేర్పాటు యిబ్బందిని గలగజేయునని ఫిర్యాదులు చేసినవా?

(సి) అట్లయినచో, ఈయిబ్బందిని తొలగించుటకు సిండికేటునా తేమిచర్య దీసికొనవలయున్నారా?

జవాబు:- (ఏ) అవును. మరేయూర, కన్నడ, గ్రంథములు మాత్రము మరేయొకకంపెనీ కొనగబడెను. (వి) లేదు. (సి) ప్రశ్నక వసరములేదు.

మహామహోపాధ్యాయ ఎస్. కుప్పస్వామిశాస్త్రిగారు

ప్రశ్న:- (ఏ) 1-7-29 తేదీన జరిగిన సిండికేటు సభయొక్క తీర్మానములలోని ఏ 2072 అంతుక్రింద జెప్పబడిన "సెట్టును అండ్ సెట్టును లిబరేరీ 1" గూర్చి తెలుగు ప్రశ్న కార్యముగూర్చి 6 వ ప్రాధాన వి. ఏ. ప్యాసుకోర్సు పరీక్షలో ప్రవేశపెట్టబడిన పేరు నీ గల ప్రశ్న కార్యమునకును భేదమేమయిననున్నదా? (వి) లేనిచో యీవిషయమున చెల్లించబడిన అధికముత్తమును రాబట్టుటకు సిండికేటు ప్రయత్నించెనా.

జవాబు:- (ఏ) లేదు. (వి) అవును.

సంయుక్త రాష్ట్రములలో మహాత్ముని దిగ్విజయము

లక్ష 5 వేలకుపైగా ద్రవ్యమువసూలయ్యెను ప్రజలు చాల ఉత్సాహము చూపుచున్నారు కానీ, అక్టోబరు 14 :- సంయుక్త రాష్ట్రముల కారగ్రాన్తమిటి కార్యదర్శియగు శ్రీ ప్రకాశం గారిట్లు తిలకింపుచున్నారు :-

సంయుక్త రాష్ట్రములలో మహాత్మా గాంధీగారు ప్రచారమును మిక్కిలి జనుప్రదముగా నలుపుచున్నారు. ఈయారికి తిరుగుట ఆ సుసంకల్పమైనను సాధ్యమును మంచి ఆశోగ్యుని యందున్నారు. ఒక మాసములో ఆసగా సెప్టెంబరు 11 నుండి అక్టోబరు 11 వరకు మహాత్ముడు 15 జిల్లాలలో సంచారము చేసిరి. ప్రతిఒకటి అసంఖ్యాములకు ప్రజలు వారినాహ్వానించిరి. గౌరవప్రసూన లక్షకుపైగా ప్రజలు గురుగూడిరి.

ఒకలక్ష విరుజేలరాష్ట్రములకుపైగా డిబ్బుసమూలైనది. మహాత్ముని సహాత్ములు అక్టోబరు 17 తారీఖునుండి 24 వరకు ఏత్రాంతిగొనును. తరువాత మరల ప్రచారమును ప్రారంభించును. (శ్రీ వెస్.)

బాపట్ల తాలూకావోర్డు

ఆస్పత్రులపై ఎన్నికలు

గౌ. సుబ్బరాయుడుగారిపై వై.కోర్టులో "సర్టిఫికేట్" పెట్టినను

మద్రాసు, అక్టోబరు 15:- గౌ. న్యాయమూర్తి వెంకటసుబ్బారావు, మాధవను నాయకుగార్లవద్ద, ఒక "సర్టిఫికేట్" రెట్టుకొరకై ఒక పెటిషను ఈ ఉదయం దాఖలు చేయబడిన పెటిషనులో గౌ. ప్రధానమంత్రిగారు ఒకటవరకాపాడెంటగాను, లోకల్ సెలెక్షన్ గవర్నమెంటు సెక్రటరీగారు రెండవరకాపాడెంటగాను, పూర్ణాంధ్రగ్రామం (బాపట్ల తాలూకా) కో.టం.రా.జా.గా.రు. మూడవరకాపాడెంటగాను చేర్చబడిరి. కో.టం.రా.జా.గా.రు.ను, పెటిషనరుకు ఇనగంటి వెంకటప్పయ్య చౌదరిగారు బాపట్ల తాలూకావోర్డుకు జానుమాసములో కాన్డెట్టుగా నిలిచిరి. అందులో కో.టం.రా.జా.గా.రు. ఎన్నుకొనబడినట్లు డిక్లరుచేయబడినది. అందుపై, ఒకటి రెండు రెన్నుకొనబడినట్లు వెంకటప్పయ్యగారు, లోకల్ బోర్డు ఆఫ్ డి. వ. సెక్షనుక్రింద ఒక పెటిషనుపెట్టిగా, గౌ. ప్రధానమంత్రిగారు, కో.టం.రా.జా.గా.రు. ఎలక్షను రద్దుచేసి, తిరిగి ఎలక్షను జరుపవలెనని, 15 వ జులై తేదీన ఆర్డరుచేసిరి. తరువాత 12 వ ఆగష్టుతేదీన, పెటిషను నరుకు నోటిసు లేకుండా, గౌ. ప్రధానమంత్రిగారును, సెక్రటరీగారును, తమ వెనుకటి ఆర్డరును రద్దుచేసి, కో.టం.రా.జా.గా.రు. ఎలక్షను భాయపరచినట్లు, వై.కోర్టు పెటిషనులో ఉదహరింపబడినది.

పెటిషనరు తరపున, గౌ. మంత్రిగారికి లోకల్ బోర్డు ఆఫ్ డి. వ. రివ్యూ చేయుటకు అధికారమే లేదనియు, అట్టి అధికారము ఒకవేళ ఉన్నను, పెటిషనరుకు నోటిసు ఇవ్వకుండా అతనికి ఆమోదముగా వేయబడిన ఆర్డరును రద్దుచేయుటకు నీలు లేదనియు, మొదటి ఆర్డరు పెటిషనరుకు వంపించిన తరువాత, అతను బాపట్ల సబ్ కోర్టులో దాఖలు చేసి ఎక్షలను పెటిషను, గవర్నమెంటు ఆర్డరునమ్మి విజ్ఞాపించికోసననియు, అందుచేత అతనికి చాలానష్టము కలిగినదియు వాదించబడినది.

గౌ. న్యాయమూర్తులు, పెటిషను అడ్మిటుచేసి, రెన్నుకొనబడినట్లు నోటిసు ఆర్డరుచేసిరి. నోటిసు రెండువారములలో రిటరును కావలెనని ఆర్డరుచేసిరి.

గౌ. న్యాయమూర్తి శివరామకృష్ణ శాస్త్రిగారు పెటిషనరు తరపున వాదించిరి.

ఆంధ్ర ఆయుర్వేద పార్వసీలిమిపెట్

43 హరిస్కోడ్డు, మాంట్కోడ్డుపోస్టు మద్రాసు డాక్టరు నోరీ మహ్మదావుగారు ఎ. ఎం. ఎ. సి. ప్రావీణ్య కోర్సులో పాస్యూరుపాస్టు ఆంగ్ల జిల్లాలో మా కంపెనీయొక్క ఏజెన్సీలపై కంప్లైంట్ గా నియమింపబడిరి. వారు ఆయా ప్రాంతములందు సంవరించువస్తుకు మాకాతాదార్లును, ఏజెన్టులను వారికి తగు సహాయముచేయ గోరుచున్నాము. డా॥ ఆచంట లక్ష్మీనాథు, బి. ఎ. ఎం, బి. సి, ఎమ్ భిషగత్తు, మేనేటింగు డైరెక్టరు.

బాపట్ల సబ్ డివిజన్ జడ్జి కోర్టులో

ఇన్ సాల్వెన్సీ పెటిషన్ నెం. 42/1929.

అర్జీదారుడు:- (ముంగిరెమ్మ) శివరావు సరసయ్య కోమాడు కొండయ్య, కమ్మకులం, భూస్వామి, పర్మిట్టు, ఒంగోలు తాలూకా.

ఎడిటర్ రెన్నుకొనబడిన:- కొప్పరపు వెంకటకృష్ణారావు, మరీకోండరు.

వై. తెలుపబడిన పెటిషన్ దారుడు 1920 ఫిబ్రవరి 5 వ ఆక్టోబరు 18 (2) సెక్షను ననుసరించి తన్ను ఇకాసా త్వెంటుగా తీర్మానించ వలసినట్లు ప్రార్థించుచు ఒక అర్జీ ఈ కోర్టునందు దాఖలు చేసుకొని యున్నాడు. సదు అర్జీ విచారణనిమిత్తము 11-11-29 తేదీకి వాయిదా వేయబడినది.

సబ్ కోర్టు, బాపట్ల 11-10-29 ఎం. అనంతగిరిరావు, అడిషనల్ సబ్ జడ్జి.

శ్రీదుర్గాకళామందిరము, బెజవాడ

ఈ మందిరమునందు నవంబరు రెండవ తేది మొదల లాంఛనాష్టమియాది సభలు జరుగనున్నవి. గాటకరంగ స్థలమును తగిన యువకరణములతో కలంకరింపవలసి యున్నది. ఈ కారణముల వలనను నితర కారణముల వలనను ఆంధ్రసభల నమమునందు నాటక ప్రదర్శనములకై కళామందిరమును నితరుల కీయజాలనందులకు మన్నింప గోరుచున్నాను.

కా. నాగేశ్వరరావు.

లాహారు కుట్ర కేసు

డా॥ రాబ్బనుగారి సాక్ష్యము

లాహారు, అక్టోబరు 14:—డా॥ రాబ్బనుగారి, ఇండియా ప్రభుత్వమునందలి మందుగుండు సామానుల ప్రధాన పరిశోధకుడు (కలకత్తా) నేడు కుట్రకేసు సామాన్య సాక్షులలో నొకరుగ నుండెను. డిఫెన్స్ వకీలు అమలకరాము గారును, వకీలు ప్రాతినధ్యమలేని 8 గురు ముద్దాయిల తరపున భగతుంగగారును ముఖ్యమగు సాక్షిని తమకు ముందుగ వెలపకుండ సామాన్యనివేల దెచ్చుట న్యాయముగాదని ఆక్షేపించిరి. డా॥ రాబ్బనుగారిని క్రాసుపరీక్ష జేయులోపున మందుగుండు సామానుల నిపుణునితో సంప్రదించవలసి యున్నదని డిఫెన్సువారు చెప్పిరి. సాక్షుల కేర్తన ముందుగ తెలుపవలసిన ఆవశ్యకతగాని ఆచారముగాని లేదని ప్రాసిక్యూషనువారు చెప్పిరి. చివరకు సాక్షిని కేసీ విచారించి క్రాసుపరీక్షకై 28 వ తేదిన రప్పించుటకు ప్రాసిక్యూషనువారు నూచింపగ డిఫెన్సువారు రంగీకరించిరి. డా॥ రాబ్బనుగారు కుట్రకేసులకు సంబంధించిన మందుగుండు సామానులను తనకు పంపగా పరీక్షించితిని జెప్పిరి. లాహారు బాంబుకర్మాగారములోని బాంబుతుంకలకు ఎస్సెల్లో ప్రేలిన బాంబుతుంకలకును పోలికగలదు. అన్నింటిలోని పెల్లు ఒకేపోతగలవి. మరాఠ్పూరులో దొరికిన బాంబులు లాహారుకర్మాగారములో దొరికినవాని మాదిరిగ నేయున్నవి. భూకాలలో దొరికినవిగూడ అట్లేయున్నవి. 1914 సం॥ మజిలీలాయందు దొరికినవిగూడ లాహారుబాంబు ప్యాక్టరీలో వానివలె నేయున్నవి. (అ.పె.)

కాకోరి ఖైదీల సౌకర్యములు

తొలగించుట

తిరిగి నిరశనప్రతము సూచనలు

లాహారు, అక్టో 14:— కాకోరి ఖైదీల కదివరకొసంగిన సౌకర్యములను తొలగించి, ప్రవాహం కుట్రకేసు ముద్దాయిలయందు తిరిగి సంచలనము కలిగించెను. ప్రభుత్వము వారు యిట్లుజేయుట కాంగ్రెసుకుమిటి తీర్మానమువలన చేహరిన కాంక్షిని చెడగొట్టిన నారుదలించుచున్నారు. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు వెంటనే మధ్యపడి కాకోరి ఖైదీలకు తిరిగి అన్ని సౌకర్యములు చేకూర్చున్నచో తిరిగి నిరశనప్రతము ప్రారంభింపబడునని చెల్వుచు లాహారు ముద్దాయిలు ప్రభుత్వసభ్యులకు తంతివార్త నంపుటకు యోచించుచున్నారు.

ప్రభుత్వ ప్రకటన ప్రకారము సర్దారు భగతుంగు దత్తు గార్లను ఆదివాసమునాడు బోర్న్లు జైలులునకుపంపి ఇతర ఖైదీలతో ఒకగంటసేపు మాట్లాడినిచ్చిరి. ఇకముందు ఆదివారనాడు ఆరగంటలు మాట్లాడనియలెనని వారు కోరిరి.

(ప్రే.పె.)

రాయల్ కార్మిక విచారణసంఘము

కరాచీకి వెళ్లుట

కరాచీ, అక్టోబరు 4:—త్రియత యన్. యం. జోషీ గారి ఆగవనముతో రాయల్ కార్మిక విచారణసంఘ సభ్యులెల్లరు కరాచీకి విచ్చేయుట పూర్తి అయ్యెను. సర్. విక్టరుసా నూసుగారు మాత్రము బాంబాయిలోఆగిరి. వీరు యీ సంఘమును లాహారునందు చేరుదురు. విచారణసభ్యులు నిన్ను విక్రాంతిగొనిరి. నేడు వారు విచారణ ప్రారంభించిరి. ఈసంఘము వారు కరాచీలోనున్న పరిశ్రమలను స్వయముగామారుటకు నిశ్చయించిరి. వీరు కార్మికులగుహములు కూడ తనిఖీచేయుదురు. బుధవారము నాడు సంఘమువారు సాక్ష్యము గైకొనట ప్రారంభించెదరు. (అ.పె.)

ఆనాలోగ్యముచే సర్ మాంజేను పియర్మక గారు కింగ్స్కోట్ల న్యాయమూర్తిపదవిని వదలుకొనిరి.

సింధు దేశమున వరదలు

అపారమగు ధననష్టము

దేశీయులు ధనసహాయము చేయవలెను

ప్రచురణసంఘమువారి ప్రకటన

సింధువరదల కేంద్రసహాయసంఘమువారి క్రింది ప్రకటనమును గావించుచున్నారు. వరదలకేంద్రసహాయ సంఘము వారు వరదల ప్రదేశములందు పర్యటన మొనరించి జిల్లా సహాయ సంఘముల నేర్పరచి తమ నిజేదికలను తయారు చేసిరి. కేంద్ర సంఘము వారమునకు రెండుపార్లు సమావేశమగును. అధ్యక్షుడును కార్యదర్శు లిరువురును యీ కార్యమునందే తమ కాలమును వినియోగించుచున్నారు.

కరాచీజిల్లా

కరాచీజిల్లాలో కోత్రి డిజను చాలనష్టపోయెను. ఇచ్చట అనేక గ్రామములే కొట్టుకొనిపోయెను. 12 వేలమంది ప్రజలు నిలువ నీడలేక అల్లాడుచున్నారు. సుమారు 5 లక్షల రూప్యములు విలువగలపంటల నష్టముకలిగెను. పదివేలయెకరముల భూమి వరదలపాలయ్యెను. ప్రజలలో కలరావ్యాధి వ్యాపించెను. ఈ ప్రజలకు 525 మందుల ధాన్యము పంచిపెట్టబడెను. ఇంకను వేయిమందులు పంచిపెట్టవలసియున్నది. ఈ జిల్లాకు 25-9-29 తేదీవరకు రూ 10872-2-6 లు నిర్ణయింపబడెను. మిడుతలందు అధికమయ్యెను. పశువులకేము చనిపోయెను. మన్యజ్వరము తీవ్రముగ వ్యాపింపసాగెను. సహాయార్థము స్థానికసంఘములు ఏర్పాటు చేయబడెను. కలెక్టరుగారు త్వరలో కోత్రిలో నొకసభగావించి ధనసహాయము గావించవలెనని జమీందారులను కోరెదరు.

హైదరాబాద్ జిల్లా

ఈ జిల్లాకు వర్షాధిక్యముచే అపారనష్టము కలిగెను. హలాలూకా వర్షాధిక్యము చేతను వరదలచేతనుగూడ నష్టపోయెను. ఇచ్చట కనీసము రూ 28½ లక్షలరూప్యముల విలువగలనష్టము కలిగెనని అంచనావేయబడెను. ఈజిల్లా సహాయార్థము రూ 47000 లు నిర్ణయించబడెను.

తార్నాపూర్ జిల్లా

ఈ జిల్లాలో వర్షాధిక్యమువలన నధికనష్టము కలిగెను. సింధుదేశమున యీజిల్లా అత్యధిక దర్శనవంతమైనది. మూడు వానలు కురిసెను. ఈ మూడింటికిని 50 దుక్కులవాన పడెను. ఎచ్చటజూచినను నీటి మయమే. ఇచ్చట నలువదిలక్షల రూపాయల విలువగలనష్టము కలిగెనని అంచనా వేయబడెను. ఈజిల్లాలో అన్ని జిల్లాలకంటెను మిడతలందు అధికమయ్యెను. ఈజిల్లాకు సహాయార్థము రూ 55,828 లు ఇవ్వబడెను. పదిలక్షల రూపాయలు సహాయార్థము కావలెనని వరదల సహాయనిధి సంఘాధ్యక్షునికి జిల్లాసంఘాధ్యక్షుడు తంతివార్త నంపెను.

నవాబ్ జిల్లా

ఈజిల్లాలో అన్ని తాలూకాలును వర్షాధిక్యమువలనను, వరదల వలనను, మిడతలవలనను నష్టపోయెను. పాదవానలో నొకరక్షణకాలము నేర్పరచి అచట దిగినను రెండువేలయందల ప్రజల కావార మొనగబడుచున్నది.

సుక్మా గుజిల్లా

ఈ జిల్లాలో 11000 ఎకరముల పంటగలభూమి వరదల పాలయ్యెను. అనేక గ్రామములు కొట్టుకొనిపోయెను. ఇచ్చట పదిలక్షలరూపాయల విలువగల నష్టము కలిగెనని అంచనా వేయబడెను. ఈజిల్లాలో సహాయార్థము రూ 15000 లు యివ్వబడెను.

లాహూనా జిల్లా

ఈ జిల్లాలో సెవా నడివిజనున కత్యధిక నష్టముకలిగెను. 9 గ్రామములు కొట్టుకొనిపోయెను.

జుకోబాబాద్ జిల్లా

ఈ జిల్లాకు కొండవాగువలన నిదీవరకు ఎన్నడును కలగని నష్టముకలిగెను. 85,000 ఎకరములభూమి వరదలపాలయ్యెను. 125 గ్రామములు వరదలచే మునిగిపోయెను. రూ 1,36,000 లు నష్టముకలిగెనని అంచనావేయబడెను. ఈజిల్లాలో మొత్తము రూ 25 లక్షల విలువగలనష్టము కలిగెనని తెలియుచున్నది.

కేంద్రసహాయసంఘము

దినదినమును సహాయమును గోరుచు ఉత్తరములు కేంద్రసహాయ సంఘమునకు చేరుచున్నవి. 25-9-29 తేదీలోగా నమూనెన 201840-1-10 లలోను అధికభాగము ఆప్యదే ఖమ్మచేయబడెను. సహాయనిధి కనీసము రూ 10 లక్షలైన నుండినగాని చాలదు. ప్రజలను ప్రభుత్వమువారును యీనిధికి తోడ్పడెదరని నమ్ముచున్నాము. అక్టోబరునెలలో రాబడంట్ల విత్తనములను కట్టుకొనుటకు వ్యర్థములను ఇచ్చి సహాయము చేయుటకు యీసంఘమువారు పూనుకొనిరి. తరువాత ఎత్తుకగా వినుకలను ముట్టుకు మకాణములను నెలకొల్పెదరు. గృహనిర్మాణ సంఘమువారు వ్యర్థలో ప్రభుత్వమువారిచే నియమింపబడిన ఇంజనీరుగారిని కలిసికొని సంప్రతించెదరు.

వైద్యసహాయము

పశ్చిమ హెల్త్ కాలనారు యీసంఘ ప్రచారకులకు పేక్కు-విధముల తోడ్పడుచున్నారు. ఉచితముగ ప్రజలలో మందులను పంచిపెట్టుటకు ప్రచారకులకు యీకాలనారు మందుల నిచ్చుచున్నారు. అందువలనమాత్రము కలరామాత్రము మున్నగువంతులు కలవు. ఈకాలనారు తనదావర్త చేమాడ తనివసాహాయ్యమును చేయించుచున్నారు.

మేము మొదట ప్రకటన గావించినతోడనే సింధుదేశ యెనిధియొక్క డ్రస్టీలు రూ 125000 లు విరాళముగా నొసగిరి. కరాచీ పోర్టుట్రస్టువారు రూ 80000 లు నొసగిరి. కరాచీ పురపాలక సంఘమువారు రూ 10000 లును ఓరీసుంటుల్ ట్రస్ట్ అస్యురెన్సు కంపెనీవారు రూ 2000 లును ఇచ్చిరి.

ఇంకను అధికమగునష్టము మిక్కిలి అపారముగానున్నది. నయాబీలురును ధతనంతులును తమంతలను ఖా. బి. సి. హెచ్. మామ నౌకోశాధికారి సింధువరదల సహాయనిధి సంఘము (కేరాఫ్) మెనర్సు మామఅంతుకో నెత్తెరోడ్డు కరాచీ అను చిరునామాకు పంపవలెనని ప్రార్థించుచున్నాము.

బ్రాహ్మణేతరమహాసభ

ఈనెల 5,6, తేదీలలో నెల్లూరియందు జరిగిన యీసహాయకేసు తనయొక్క నిజస్వరూపమును బహిర్గత పరచియున్నది. రయితుసోదరులకు మునిస్సామినాయుడుగారియొక్క మిశ్రపుగాని, పోర్టీ లీడరకు పాత్రోగారియొక్క పలుకులుగాని కార్పొరేషన్ ప్రెసిడెంటుగారును రామస్వామిమొదలి గూరుగారియొక్క ఆశయములుగాని, వినక యీసభవారు బ్రాహ్మణప్రవేశము నంగీకరించకపోవుట విచారకరము. ఈపోర్టీ స్థాపకోద్యేత్వము గవర్న మెంటుకు సహాయభూతులయి బాతీసాతను పరచి, బ్రాహ్మణుల హక్కుగలమెయున్న ప్రద్యోగములను పూడబెరుకుటచే పరమావధిగా జెట్టుకొని కొంతమంది స్వాధీనపరచి యుపయోగమునకే గాని, ఆశేష బ్రాహ్మణేతరల ఆభివృద్ధియే తమ హెచ్చుత్యయనట్లు యంతరకు గ్రహించకపోవుట కడుదురదృష్టకరము. ప్రెసిడెంటుగారు తమ యుపన్యాసమున దేశమున కార్మికస్వాతంత్ర్యము నిచ్చునదియు, కీటలపాలిట కల్పితపును నగు ఖద్దరునుగురించి క్లుప్తముగా చెప్పినను ఖద్దరుతీర్మాకము మహాసభలో కాకపోవుటయు, మద్దపాననిరసన, గ్రామపునర్నిర్మాణము, ప్రస్తుతము సెనుధూతమువలె మీదబడుచున్న కృష్ణగోదావరిజిల్లాల రీసెటిల్ మెంటు మొదలగు ముఖ్యవిషయములగురించియే తీర్మానించకపోవుటయు, రయితులచేసిన హతకు యీబ్రాహ్మణేతరసభ యెంతవరకు సహయోగకారియో పోకుతే విచారించెదరుగాక. పాపము వీరు గవర్న మెంటువారికి ఆరిక్వాసపోతులగుదురుని యెందరకావోయి. పోనీ వీరు గవర్న మెంటు కండయైనచివనూ నూటికి 1½ ప్రద్యోగస్థానములు గలిగిన పట్టణవాసులకు నేకొకరినిండి ఆంగ్ల రివ్యాధికులతో సుపయోగమేకాని మహాబొంట్ల పల్లెటూరి రయితులకేమి లాభికరము. ఆదియునుంగాక మిమ్ముల నాశ్రయించుచున్న వారికి యేనాల్గు జిల్లాబోర్డు మెంబర్స్ రోజుండు తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటులో లభింపబడుచును. కావున ఈ బ్రాహ్మణేతర మహాసభయాలార! యిట్లంటినని నాకు బ్రాహ్మణేతరభావము లేదనియును కొనకుండుదుగాక. ఖద్దరుతీర్మానము నంగీకరించి బ్రాహ్మణేతరసభ గ్రామపునర్నిర్మాణ సమస్యను చేర్చించని దక్షిణయిండియా లిబరల్ పెడరేషన్, రీసెటిల్ మెంటు సమస్యను నిరసింపని నెల్లూరు సమవేశము రయితులమను మనకంతమాత్రము పుషయోగకారికాదు గనుక దేశహితమునుద్దించి గాతీయసాఖ్యచే లోకకల్యాణముగ భావించి సక్రమపద్ధతులచే వదునబడుచున్న కాంగ్రెస్ సందేశములకే విరసావించి ధ్వజులయ్యెదరుగాక యని మనవిచేయుచున్నాను.

భట్ల వెనుమర్ల. (ఒక బ్రాహ్మణేతరరయితు)

సాక్షిక వార్తలు

చెన్నై పురి ఆంధ్రవిద్యార్థిసంఘము:—పై సంఘ పురకార్యనిర్వాహకవర్గ సమావేశము ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయమున అక్టోబరు 19 తేదీన ప్రారంభము 8-5 గంటలకు జరుగును.

పాపాపాపి వజ్రపూర్వకృత్యవనంఘ సభ:—ఈ సంఘసభ రేపు సాయంత్రము 5-30 గంటలకు మహాజన సభామందిరమున జరుగును.

రాకపోకలు:—మద్రాసు గవర్నరుగారు రేపురాత్రి బొంబాయి వెలుగుబడి నుండి మద్రాసు విడిచి వెంకటగిరి చేరుదు. 19 వ తేదీన తిరిగి మద్రాసు వచ్చెదరు.

గవర్నరు దంపతులకు తోటవిందు:—తేలూరు వారి, 15 వ తేదీ సాయంత్రం 5-30 గంటలకు పూనమల్లి హోటల్లో వకలాను తోటలో సి. అబ్దుల్ హాకీం గారిచే జరుపబడును.

జాతీయ ఆరోగ్యముగూర్చి ఉపన్యాసము:—భారత యువక సంఘమునకు డా॥ లక్ష్మీపతిగారు చాకలి జైలులో గవర్నరు వెంట్రెయి ఇన్స్టిట్యూటునుండి 16 వ తేదీ సాయంత్రం 4-30 గంటలకు జాతీయ ఆరోగ్యము గూర్చి సినిమా ఫీల్మ్ల సహాయమున సుపన్యసింతురు.

అంతర్జాతీయ స్కాట్యుప్రదర్శనమున కేగిన మద్రాసు స్కాట్యులు:—ఈనెల 17 తేదీకి బోటుమెయిలు బయల్ పడే సందర్భమున మద్రాసు నకు వచ్చెదరు. వీరికి స్వాగతము సమయకు పై తేల్చేవనూర్లో స్కాట్యులందరూ ఆనాడు హాజరుకావలెనని కె. ఎస్. కామితో గారు వ్రాయుచున్నారు.

రాకపోకలు:—మద్రాసు గవర్నరుగారు ఆనుదరులకు నేటి యుదయమునకు మెటుపాలెమునుండి మద్రాసు వచ్చిరి.

గౌ॥ సర్. టి. ఇ. మాయర్, ఎ. వై. జి. కేంబేల్, ది. బి. ఎం. కృష్ణన్ నాయర్, గౌ॥ డా॥ పి. సుబ్బారాయన్, ఎ. రామస్వామిమొనరియార్, వెంకటగిరి కుమారరాజుగార్లు నేటి యుదయమునకు మద్రాసువచ్చిరి.

శ్రీయత కా. నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు నిన్నరాత్రి మద్రాసునుండి బెజవాడకేగిరి.

ఇ. హెచ్. ఎం. బనర్జీ గారు గతరాత్రి మద్రాసునుండి ఏలూరువచ్చిరి.

నవరణ:—ఎస్. సత్యమూర్తిగారు మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయ సెనేటుసభ్యులుగా ప్రాధాన్యతగారిచే నామినేటు చేయబడిరి. అనటకుబదులుగా నిన్నటి ఆంధ్రపత్రికలో “ఎస్. సత్యమూర్తిగారు మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయ సెనేటు సభ్యులుగా ప్రాధాన్యతగారి నామినేటుచేయబడి ర”ని పొరబాటున ప్రకటింపబడెను.

మద్యనిషేధ ప్రచారము
గల ఆదివారము సాయంకాలమున కాలిమనుచేరీయందున్న రాత్రిపాకాలదగ్గర మద్రాసు యువజన సమితియొక్క మద్యనిషేధ ఉపసంఘమువారి రోకబహిరంగసభ జరిపిరి.

శ్రీయత పి. యస్. శంకర నారాయణయ్యరు (అద్య కేటు) గారు పన్యసించుచు తేరిలదుస్థితి తొలగిపోవుటకు కొన్ని సహకారపద్ధతులను సూచించిరి. శ్రీయత టి. పి. వెంకటరామన్ గారు త్రాగుడు దురభ్యాసమును తొలగించుకొనుటకు మృత్యువున కయినను సిద్ధపడవలెనని నుడిపిరి.

శ్రీయత ఓ. పి. రామస్వామిగారు ప్రభుత్వమువారు గానించుచున్న నిషేధప్రచారము వట్టిబూటకమే యనిరి.

సభ ముగింపబడుటకు పూర్వము శ్రీయత వై. వై. ద్య నాథుగారు మేటికులాంతర ప్రదర్శనను గావించిరి.

సెంట్రలు లేబరుబోర్డు:—శ్రీయత టి. శివరావు గారిట్లు వ్రాయుచున్నారు—
నిన్న సాయంకాలమున కొన్ని కార్మికసంఘములప్రతినిధులు గోకలే హాల్లో సమావేశమయి సెంట్రలు లేబరుబోర్డు పునరుద్ధారణ గూర్చి చాలనేపు చర్చించితిమి. ఆటిబోర్డు ఒకటి కొన్ని సంవత్సరములక్రిందట నెలకొల్పబడి, ఉపయోగకరము

ఖద్దరు, చేతి పనుల ప్రదర్శనము

ఆంధ్రరాష్ట్రీయ మహాసభతోబాటు ఖద్దరు చేతి పనుల ప్రదర్శనము బెజవాడలోని దుర్గా కళా మందిరమున నవంబరు 3, 4, 5, 6 తేదీలందు జరుగును

ఈ ప్రదర్శనమున వస్తువుల ప్రదర్శింపబడుచినవారు వానివివరములను, వానికి కావలసిన స్థలమును దెలుపుచు కార్యదర్శికి తేజిలవ్రాయవలెను. దరఖాస్తుతో రూ 5 లను అడ్వాన్సు పంపవలెను. ఆహ్వాన సంఘమువారు రేట్లను డెలివెరు. ప్రదర్శనా మందిరము 16 చతురపుగజములుగల చిన్న గదులుగ విభజింపబడినది. ఈ త్తరప్రభుత్వ తరములు కార్యదర్శితో జరుపవలెను.

సల్లూరి పాడయ్య, కార్యదర్శి.

పని చేసి యుం డె న ని యు అది పునరుద్ధరింపబడుచో న గ ర మం ద లి వివిధ కార్మికసంఘములకును అన్యోన్య సంబంధము గలపగలదనియు నేను చెప్పితిని. రాజకీయ పక్షములతో నెట్టి సంబంధములేకుండ, పనివాండ్ర ఆర్థికస్థితి గతులు, ఆరోగ్యము, గృహసదుపాయము పనిచేయవలసినగంటలు, మున్నగు విషయములకే సదరు బోర్డు సంబంధము గలపు కొనవలెనని సభలో అంగీకరింపబడెను. యువజనసమితిసభ్యులు కొందరుగూడ సభకు హాజరయి. బోర్డుపునరుద్ధరింపబడుటతో తాముగూడ బోర్డుకు తోడ్పడెదమనిరి. ఈ సభ యిష్టాగోష్ఠిగా జరిగినందున మరియొకసభ రాబోవు ఆదివారముసాయంత్రం 8-30గంటల గోకలేహాల్ నందే జరుపబడుటకు తీర్మానింపబడెను. ఆ సభకు నగరమందలి వివిధ కార్మిక సంఘముల ప్రతినిధులును తమతమ సంఘములపక్షమున హాజరయి, యీ విషయమును చర్చించుట కవకాశ ముండగలదు.

శ్రీ శ్రీ శ్రీ అన్నపూర్ణాదేవి ద్వితీయవార్షికోత్సవము, ఏలూరు (17-10-29 గురువారము)

ఈ నెల 17 తేదీ గురువారము. ఏలూరులో జరుపబడు శ్రీ శ్రీ శ్రీ మతి మాగంటి అన్నపూర్ణాదేవిగారి ద్వితీయవార్షికోత్సవమునకు సుప్రసిద్ధ దేశసేవకులును, త్యాగశీలులును అను డాక్టరు శ్రీ బ్రహ్మశ్రీస్థ్యులు సుబ్రహ్మణ్యముగారు పురుషుల సభకును, శ్రీమతి పొణకా కనకమ్మగారు (నెల్లూరు శ్రీ కస్తూరి దేవి విద్యాలయనిర్మాత్ర) మహిళాసభకును అధ్యక్షులుగా నుండుటకు దయతో నంగీకరించిరి. అభిమానులగు సోదరసోదరీమణుల ర రుడెంచి స్మారకోత్సవము జరుప్రదముగ నిర్వహింప ప్రార్థించుచున్నాము.

దండ్రు నారాయణరాజు. బి. ఏ. బి. యల్. ఎమ్. ఎల్. సి.

కార్యదర్శి.
ద్రోణరాజు లక్ష్మీబాయిమ్మ.

శ్రీ అన్నపూర్ణాదేవి జాతీయపాఠశాల, ఏలూరు 18-10-29.

బాపట్ల సబార్డినేట్ జడ్జి కోర్టులో

ఇన్ సాల్వెన్సీ పెటిషన్ నెం 39/1929
పెటిషనరు:—(ఋణగ్రస్తుడు) గొడవర్తి రామిశెట్టి కొమారుడు సుబ్బరాయుడు, వైశ్యకులం, వర్తక జీవనం, తెనాలి,
కౌంటర్ పెటిషనరులు:— (ఋణదాతలు) గాజుల రామయ్య, మరి కొందరు,

పైన తెలుపబడిన పెటిషన్ దారుడు 1920 సం॥ రం 5 వ ఆక్టులోని 10 (2) సెక్షన్ ననుసరించి తన్ను ఇన్ సాల్వెన్సీ టుగా తీర్మానించవలసినట్లు ప్రార్థించుచు ఈ కోర్టునందు ఒక అర్జిని దాఖల్ చేసుకొని యున్నాడు. సదరు అర్జి విచారణ నిమిత్తం 80-10-29 తేదీకి వాయిదా వేయబడినగని యందు మూలముగా అందరికీ తెలియజేయడమైనది.

సబ్ కోర్టు బాపట్ల, } సెప్టెంబర్, }
9-10-29 } సబార్డినేట్ జడ్జి.

నోటీసు

రేపల్లె డి॥ ము॥ కోర్టులో
O. S. 512/28 E. P./29.

వాది:-సుఖవాది తోతయ్య. ప్రతివాది:-తుమ్మలఅప్పయ్య. యీనెంబరు డిక్రీ అమలులో ప్రతివాది వేలంనోటీసు నిమిత్తమున్న production of title deeds నిమిత్తమున్నా, వాది, వేలం సమయమందు పాటపాడుకొనుటకు పర్మిట్ నిమిత్తం పెట్టిన పీటిషన్ నిమిత్తమున్నది 19-10-29 తేదీకి వాయిదా వేయబడినది. గాన ఆక్షేపణలు సదరు తేదీన తెలియచేసు కొనేడి.

రేపల్లె } వేదాంతం లక్ష్మీపతి, }
23-9-29 } వాదితరపు కళిలు.

దశ రామ హోత్యవములు

చెన్నై పురి పదియవ డివిజన్ లో గల కార్పొరేషన్ హిందూ పాఠశాలలన్నియు కలసి యీనెల 9, 12 తేదీలనాటి సాయంకాలములందు 4 గంటలకు మలయప్ప వీధిలో యుండే కార్పొరేషన్ మాడల్ మూల భవనమునందు దశరామహోత్యవములను జయప్రదముగ జరిపిన వివరము ఆ హెండ్మెన్ కమిటీ సభ్యులును, ఉపాధ్యాయులును, తల్లిదండ్రులును చాలమంది సభకు హాజరైరి. తేదీన 9 సరస్వతీపూజనుగరించి పచ్చయప్ప హైస్కూలు తమిళపండితులైన మ. రా. శ్రీ. సుబ్రహ్మణ్య ఆచారిగారివలన నొక చక్కని ఉపవాస మియబడినది. అమ రానతి పాఠశాల బాలికలవలన, ప్రార్థన “నాట్యము” సభ్యుల కందటికి నాన్లవకరముగ నుండునటుల సలపబడెను. ఏడుబావుల విధి పాఠశాల బాలికలు “కోలాటము” “మమ్మి” మొదలుగా గల విశేషములను మిక్కిలి నేర్పుతో గావించిరి. అధ్యక్షులైన మ. రా. శ్రీ గడ్డే రంగయ్య నాయుడుగారు తమ డివిజనులో గల పాఠశాల పాఠ్యాయులును, పుపాధ్యాయునిలును జేరి తమ బాలికలకును బాలురకును వారి తల్లిదండ్రులకును చాల సంతోషమును ఉత్సాహమును గలుగ గలందులకు జేసిన ఏర్పాట్లను గొనియాడిరి. ఇదేరీతిన పలుమారు తల్లిదండ్రులును, ఉపాధ్యాయులును పరస్పరసంబంధము గలిగియుండు విద్యార్థులయొక్క పురోభివృద్ధికి మిక్కిలి సహాయకారిగా యుండునని నొక్కి వక్కాణించిరి. అటుపిమ్మట అగ్రాసనాధిపతి గారు పుష్పమాలలంకృతులైరి. రామకృష్ణులు వీధి మూల ప్రధానోపాధ్యాయులుగాలైన మ. రా. శ్రీ. మోహనసుందర మొదలియారు గారు సభ్యుల కొనంగిన వందనములతో నాటిసభ జయప్రదముగ ముగిసెను.

12 తేదీన “నవరాత్రి” ప్రాముఖ్యతను గరించి పచ్చయప్ప హైస్కూలు తెలుగు పండితులైన బ్రహ్మశ్రీ శేషచల శాస్త్రిగారు విద్యార్థులకును, తదితరులకును చక్కగ విశేష మగుటలు నొక గంభీరోపన్యాస మొనంగిరి. మలయప్ప వీధి పాఠశాలబాలురు బాలభట ప్రదర్శనమును తత్సంబంధ క్షీడలను మద్యపానమువలన గలుగు నష్టములను సూచించు హాస్యమును, బహు వైపుణ్యముతో నొసర్చి సభ్యుల నానంద పరచిరి. నాటిదినమున మ. రా. శ్రీ. దొరస్వామి నాయుడు గారు అగ్రాసనాధిపత్యమును వహించి సభా కార్యక్రమమును జయప్రదముగ జరిపిరి. బాలికలకును, బాలురకును తినుబండారములు పంచిపెట్టబడిన విదప నాటిసభ ముగిసెను.

గుంపర్తి చెంచుసుబ్బయ్య
14-10-1929 సహాయకార్యదర్శి.

అసన్యాలునందు దుర్గాపూజనమయమున అలరి

ఒకడుచనిపోయెను 11 మందికి గాయములుతగిలెను
అసన్యాలు అక్టోబరు 14:—అసన్యాలునందు దుర్గాపూజసందర్భమున నిన్న సాయంకాలము హిందువులకును మహ్మదీయులకును కొట్లాటజరిగి ఒకడు చనిపోవుటయు 11 మందికి గాయములు తగులుటయు సంభవించెను. ఇగవురకు తీవ్రగాయములు తగిలెను. గ్రాండు బ్రంకు రోడ్డునందు ఉత్సవ ఉత్సాహం పు పోవుటకు పోలీసు వారు ఉత్తరవు నొసగిరి. కొన్ని గ్రహముల ఊరేగింపు పోలీసు బందోబస్తుతో తల్పజుకిరియావద్ద ప్రారంభింపబడి సాయంకాలము 5 గం గ్రాండుబ్రంకురోడ్డు నందుడుతుపాల ఫీసు సమీపమునవచ్చెను. కొందరుమహమ్మదీయులు రాళ్లువిరువ్విరి ఈరాళ్లు కొన్ని విగ్రహములకు తగిలెను. ఇందుచే మహమ్మదీయులకును హిందువులకును కొట్లాటజరిగెను ఇరుపక్షములవారికిని గాయములుతగిలెను. అంతటితో ఊరేగింపు ఆపివేయబడెను. బరద్యాన్ జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారికి విషయము తెలుపబడెను. వీరుఅల్లరిజరిగినస్థలమునకు ఉదయము 3 గంటలకు వచ్చిరి. ఇప్పుడు పరిస్థితులు శాంతముగా నున్నవి. పిదప మేజిస్ట్రేటు గారిఉత్తరవు మీద ఊరేగింపు జయప్రదముగాజరిగెను. నగరవాసులు భయాక్రాంతులైయున్నార అంగళ్లుమూయబడియున్నవి. గాయములుతగిలిన 11 సరిలో 6 మహ్మదీయులు 6 గురు హిందువులునై తెలియుచున్నది. వీరిని వైద్యశాలయందు చేర్చుకొనడమైనది.
(అ. ప్రె.)

చెన్నపురి ఆంధ్ర మహాసభ

దశరా మహోత్సవములు

చెన్నపురి ఆంధ్రమహాసభ యను పేరుతో నిర్వహింపబడి 17 వ సంవత్సరమునందు ఈ సం॥ 9 వ తేదీ బుధవారము మొదలు నిన్నటిదినం 18 వ తేదీవరకు విడుదలములు ప్రతిరోజును ఈ మహోత్సవములు జయప్రదముగా జరిగిరి. నిత్యమును సాయంకాలము 5 గంటలు మొదలు రాత్రి 9 గంటలవరకు సభా భవనము పెక్కుమంది సభ్యులతో కలకల లాడుచుండెను. 3 వ తేదీన శ్రీ వెంకటగిరి మహారాజుగారి రాతిధ్యము నొసగిరి. ఆనాడు ఉపాధ్యక్షులలో నొకరు శ్రీ గొల్లపేట వరపు రామదాసు పంతులుగారు శ్రీ వెంకటగిరి మహారాజుగారికి వందనము సేపిరి. శ్రీ భమిడిపాటి కామేశ్వర రావుగారు రచించిన "ఎప్పుడు ఇంతే" అను ప్రహసనము సభ్యులచే చాలా బాగుగ ప్రదర్శింపబడెను. అందు శ్రీయుతులు వి. వెంకటేశ్వరయ్య జి. వి. వి. యల్. మోటుపల్లి సత్యన్నారాయణ, యల్. వి. నాయుడు మున్నగువారు ప్రధానపాత్రలను ధరించి సభ్యుల ప్రశంసలకు పాత్రులైరి.

రెండవదినము

రెండవదినము 10 వ తేదీ శ్రీ పితాపురం మహారాజు వారు సభ్యుల కాతిధ్యముసంగిరి. ఆనాడు డి॥ బి॥ జె. వెంకట నారాయణనాయుడుగారు శ్రీ మహారాజువారి గుణగణములను కీర్తించుచు వారికి వందనముల తెల్పిరి. శ్రీ కామేశ్వరరావుగారు రచించిన "బాగు, బాగు"ను ప్రహసనము సభ్యులెల్లరు బాగు బాగుననులే ప్రదర్శింపబడెను. అందు శ్రీ నీలంరాజు వేంకటేశ్వరయ్యగారు, సన్యాసిరావుగారు బి. నరసింహరెడ్డిగారు, వి. వెంకటేశ్వరయ్యగారు ప్రధానపాత్రధారులై సభ్యుల మెప్పించిరి.

మోటూరి సత్యనారాయణ, యల్. వి. నాయుడుగారు దాక్షిణాత్య సంగీతవిద్వాంసుల పాటకచ్చేరిని ప్రహసనరూపముగ ప్రదర్శించి సభ్యుల కడుపుబ్బ నవ్వించిరి. సభాసభ్యులలో నొకరు మురళీగానముచే సభాసదుల తనయ జేసిరి. ప్రముఖుల చామాపటములు, దీపములు, కార్యక్రమము ప్రారంభమగుటతోడనే "గవాయి" గోవిందరాజులనాయుడుగారును, గ్రామఫోను విభాగిగల కె. వెంకటరమణమూర్తిగారును, సరస్వతుల సీతారామ శాస్త్రిగారు తమ మృదుమధుర గానముచే సభ్యుల నానందవార్ధి నొల్పిరి.

దేశోద్ధారకుని ఆతిథ్యము

8 వ నాడు 11 వ తేదీ శ్రీ దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు ఆతిథ్యము నొసంగిరి. దేశోద్ధారకులు సభ కరుణించియుండిరి. శ్రీ గద్దె రంగయ్య నాయుడుగారి దేశోద్ధారకుని ప్రశంసించుచు వందనములర్పించుచు సభకు శాశ్వత భవననిర్మాణ మావశ్యకమని దేశోద్ధారకులకును సభ్యులకును విన్నవించిరి. వారందరూ సర్వత్రులువినియోగించి దానిని నెరవేర్చవలెనని కోరిరి.

పిమ్మట శ్రీ నాగేశ్వరరావు పంతులుగారుగూడ ఉచిత రీతిని ప్రత్యుత్తర మెసంగుచు, సభాభవన నిర్మాణావశ్యకత నంగీకరించుచు, అయ్యది ఆసాధ్యముకాదనియు, తగిన కృషి జరిగినచో సభలను నిర్గుణకాలమునందు పట్కరి. ఆదినున శ్రీ కాల్లూరి గోపాలరావుగారిచే రచింపబడిన "వాల్మీకి" నాటకము నందలి హాస్యరంగములు కొన్ని ప్రదర్శింపబడెను. శ్రీ మోటూరి సత్యనారాయణ, వెంకట్రామయ్యగారు ప్రధానపాత్రధారులై మొనరించిరి.

శ్రీ వడ్లమన్నాటి వేంకటనారాయణరావుగారి ఆతిథ్యము

నాటిదినము 12 వ తేదీ శ్రీ వడ్లమన్నాటి వేంకట నారాయణరావుగారి రాతిధ్యముసంగిరి. వా రానాడు సభకరులెంచియుండిరి. శ్రీ వి. వి. గోపాలకృష్ణారావుగారు వారికి వందనములను ప్రకటించిరి. ఆనాడు "శివాజీ" నాటకమునందలి కొన్ని రంగములు ప్రదర్శింపబడెను. అందు శ్రీ. సన్యాసిరావు, చంద్రబాబు, ముబ్బన్నగారు ప్రధానపాత్రధారులై మొనరించిరి.

నాట్యకళా పోటీపరీక్షలు

నాటిదినమే నాట్యకళయందు పోటీపరీక్షలు జరిగెను. శ్రీ కాల్లూరి గోపాలరావుకవికృతముగ "వాల్మీకి" నాటకముందు ప్రాచీతముని పశ్చాత్తాపభాగము ప్రదర్శనపాత్రముగ నిర్ణయింపబడెను. శ్రీ వెదురుమాడి శేషగిరిరావు పంతులుగారు, గద్దె రంగయ్యనాయుడుగారు, వడ్లమన్నాటి వేంకట

నారాయణగారు పరీక్షకులుగ నెన్నుకొనబడిరి. శ్రీ నీలంరాజు వేంకటేశ్వరయ్య, బి. నరసింహరెడ్డి, మరెందఱును అధ్యక్షులుగ పోటీజేసిరి. అందు నీలంరాజు వేంకటేశ్వరయ్యగారు ప్రథములుగను, బి. నరసింహరెడ్డిగారు ద్వితీయులుగను నిర్ణయింపబడినట్లు ప్రకటించబడెను.

సభాతిధ్యదినము

కడపటి మహోత్సవదినము ఆదివారమునాడు సభవారే సభ్యులెల్లరు నాతిధ్య మొసంగిరి. ప్రారంభమున బెంగళూరు లోని న్యాయవాదియగు శ్రీమందరంగార యోగవ్యాయామును గూర్చి ఉపన్యసించిరి. పిమ్మట సన్యాసగాననాది యానములను స్వయముగ ప్రదర్శించి సభ్యులకు వానిని చేయుక్రమమును బోధించిరి. ఉపాసారానంతరము వివిధ ప్రవేశధారణ పరీక్ష జరిగినది.

డి॥ బి॥ జె. వేంకటనారాయణ నాయుడు, శ్రీమేవరపు రామదాసు పంతులు, శ్రీ టి. భగవంతుం గుప్తగారు పరీక్షకులుగ నెన్నుకొనబడిరి. యల్. వి. నాయుడుగారు మోటూరి వేషమును, గవాయి గోవిందరాజులనాయుడుగారు కొరవ వాని వేషమును, వి. వేంకటేశ్వరయ్యగారు బొట్టరు వేషమును, డబ్లియు. ఆర్. సుబ్రహ్మణ్యముగారు "గవళ్ల నాని" (గ్రామణి) వేషమును సన్యాసిరావుగారు ఫాదరీ వేషమును, మోటుపల్లి సత్యనారాయణ అటవికుని వేషమును, గుట్టం సుబ్రహ్మణ్యం శైలిగారు, స్వదేశీ మంగలివాని వేషమును ధరించిరి. వీరందరూ తమతమ వేషధారణమును క్లాసునీయముగ నెరవేర్చిరి. కాని ముగ్గురకుమత్రమే బహుమానము లేర్పరచబడుటచే యల్. వి. నాయుడు, గవాయి గోవిందరాజులు నాయుడు, వి. వేంకటేశ్వరయ్యగారు 1, 2, 3-వ బహుమానములు నిర్ణయింపబడి అపుడే వీరి మువ్వరకును, నాట్యకళా ప్రదర్శన పోటీపరీక్షయందు ప్రథమ, ద్వితీయులుగ నిర్ణయింపబడిన యన్. వి. శేషయ్య, బి. నరసింహరెడ్డిగారు మొదటి స్థానములు, పతకములు మున్నగునవి బహుమానములుగ నొసంగబడెను. పిమ్మట మంగళమహాదాశీర్వాదములు జరిగినవి. అందు మొదట బాద్మి సార్వభౌమునకు మహాదాశీర్వాదమును, డి॥ బి॥ వెంకటనారాయణ నాయుడుగారు ప్రతిపాదించిరి. అధ్యక్షులు, ఉపాధ్యక్షులు, పోషకులు మున్నగువారికి శ్రీ వి. రామదాసు పంతులుగారు మహాదాశీర్వాదమును ప్రతిపాదించిరి.

ఆంధ్రమహాసభకు మహాదాశీర్వాదమును శ్రీమతి, పారిజాతమ్మగారు ప్రతిపాదించిరి. సభయందు శ్రీయుగూడ పాచ్చుమంది సభ్యురాండుగ జేరుటయే గాక పురుషులతో బాటు స్త్రీలుగూడ సభాసౌకర్యముల నన్నిటిని అనుభవించుట కేర్పాటులు వెంటనే జరుగవలెనని శ్రీమతిగారు నుడివీరి.

శ్రీ చాగంటి సాంబశివరావుగారు నాటక ప్రదర్శనములందు పాల్గొను నటకసభ్యులకు మహాదాశీర్వాదమును ప్రతిపాదించిరి. ఈ ప్రతిపాదనలలో అధ్యక్షుల ప్రతిపాదనకు డి॥ బి॥ వేంకట నారాయణనాయుడుగారును, సభాపక్షమున డా॥ అర్జునన్, గద్దె రంగయ్యనాయుడుగారు, నటకులపక్షమున శ్రీ కామాక్షి మందరశాస్త్రిగారును ప్రత్యుత్తరముల నొసంగిరి.

నాట్యకళా ప్రపూర్ణులు

నాట్యకళా ప్రపూర్ణ శ్రీ తాడిపత్రి రాఘవాచార్యులుగారు ప్రత్యేకముగ బెంగళూరునుండి ఈ మహోత్సవమునందు పాల్గొనుట కరుణించిరి. సాంఘికనాటకము లనేకముగ ప్రదర్శింపబడవలెనని వారు వివరించుచు, శ్రీ పి. రాజమన్నుగారు నాయుడుగారిచే రచింపబడిన "అభినవ సారంగధర" లేక "సతి భక్తి" అను నామాంతరముగల అమృదితనాటకమునుండి కొన్ని రంగములను చదివి వినిపించిరి.

శ్రీమతి బెంగళూరి నాగరత్నమ్మగారి కచేరి

సభాభవన నిర్మాణ మత్సరసరమని పలువురు రుచనస్యించుటచే శ్రీమతి నాగరత్నమ్మగారుగూడవై యభిప్రాయమును బలపరచుచు అందులకు తాముగూడ పాటకచేరిల నొనరించి తరుణి ధనసహాయము చేయుటకు సంసిద్ధులమని వక్కాణించి పురుషులకు సభ్యులెల్లరు తమ యాదువారిని సభలకు గొనివచ్చి తమతో బాటు సభా మహోత్సవములందు పాల్గొనజేయవలెననియభిప్రాయించిరి. పిమ్మట శ్రీమతి నాగరత్నమ్మగారి గాత్ర పాటయును, శంగీత విద్యాకా. పి. ఆర్. శివసుబ్రహ్మణ్యయ్యగారి ఫిడెలువాద్యమును, పితాంబరం దేశాయిగారి మృదంగవాద్యమును అతిమనోహరముగా జరిగెను. శ్రీ. నాగరత్నమ్మగారు భక్తి ప్రపూరితములగు త్యాగరాజకృతులను, కల్పామృత శ్లోకములను శోభింకరముతో గాన మొనర్చి సభ్యులపరమలను గావించిరి. వీరు మువ్వరునుగూడ ఉచితముగనే మహా

దారులై, గానసభ గావించి సభవారి కృతజ్ఞత కెంతయు పాత్రులైరి.

దసరా ఉపసంఘ సభ్యులగు, శ్రీ. వి. వి. గోపాలకృష్ణరావు, ఆర్. రామచంద్రరావునాయుడు, సి. జె. పార్థసారథినాయుడు, వి. వెంకట శేషయ్య, శ్రీనివాసులు శేట్టిగార్ల నిరంతర కృషి వలననే ఈ మహోత్సవము లింతటి జయప్రదముగా జరిగెనని శ్రీ గద్దె రంగయ్య నాయుడుగారు ప్రశంసించి వారికి వందనములను తెల్పిరి. మహాదాశీర్వాదములు గావించివారికిని, తదితర ప్రముఖులెల్లరుకు వందనములు ప్రకటించబడెను. నాటకసభ కింతవరకు పెక్కు సంవత్సరములనుండియు విశేషముగ తోడ్పడుచున్న హోల్కొనియం వాద్యమునందు ప్రవీణులగు శ్రీ వేంకటరంగయ్యగారు సభవారి కృతజ్ఞత కెంతయు పాత్రులు.

శ్రీ దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావుపంతులు డి, బి, వేంకట నారాయణ నాయుడు వేమవరపు రామదాసు పంతులు, వడ్లమన్నాటి వేంకట నారాయణ, తుంపూడి భగవంతుం గుప్త, మాడిరెడ్డి కాంతారావునాయుడు, శ్రీ వెదురుమాడి శేషగిరిరావు పంతులు, చాగంటి సాంబశివరావు, గద్దె రంగయ్యనాయుడు, బి. వి. గోపాలకృష్ణరావు నాయుడు, కస్తూరి నరసింహారావు, కస్తూరి శేషగిరిరావు, సుంకు సుబ్రహ్మణ్యశెట్టి, పి. వి. రామానుజం శెట్టి, కొప్పరపు సుబ్బారావుగారు, నాట్యకళాపరిషత్కార్యదర్శి శ్రీ త్రవల్లి లక్ష్మయ్య, రాధాకృష్ణ శెట్టి, యతిరాజశెట్టి, శ్రీమతి పారిజాతమ్మ, డాక్టరు అర్జునన్, డా॥ శ్రీనివాసన్ డా॥ యు. కె. యల్. నారాయణరావు, కామాక్షి మందరశాస్త్రి, యమ్. రామచంద్రరావునాయుడు, సి. జె. పార్థసారథినాయుడు, కొడాలి శివరామకృష్ణారావు, కాల్లూరి గోపాలరావు, జి. బ్రహ్మనందరావు నాయుడు, అనుమల శెట్టి, కన్నయ్య శెట్టి, పి. వి. రంగారాము నాయుడుగారు మున్నగు ప్రముఖులును పెక్కుమంది సభ్యులును ఈయెదుదినముల మహోత్సవములందు పాల్గొనిరి.

"రామకృష్ణలంఛనోము" వారు ఈయెదుదినములు రుచి కరములగు ఉపాహారములను సప్లయి జేసిరి.

ప్రతిదినమును మహోత్సవ ప్రారంభమునందు సభ్యులెల్లరుగలసి భగవత్స్మరణ మొనరించుచుండిరి. చెన్నపురి ఆంధ్ర మహాసభ మహాదేశ్వర్య సంపన్నమై చిరకాలము వర్ధిల్లునట్లు భగవాను డనుగ్రహించు గాత!

౧౪ వ ఆంధ్ర దేశ గ్రంథాలయ మహాసభ గ్రంథప్రదర్శనము

ఆంధ్ర సారస్వతానురక్తులగు మహాజనులందరకును విన్నపము

చిరకాలమునుండియు నాంధ్ర సారస్వతమున వైజ్ఞానికులు, గాయకులు, కవిపుంగవులు, రాజ్యతంత్ర వేత్తలు చేసిన యఖండ కృషియంతయు సామాన్య ప్రజాజీవనమున పొందవలసిన యాధారమును సాంధుటలేదు. దీనికి కారణము ఆంధ్ర గ్రంథ ప్రకటనము నానాశాఖలుగా చీలి, నానాభాగములందు జీర్ణించి, ధనలోపముచే ప్రజావైముఖ్యముచే నేకముఖముగ నడువనేరక నిస్తేజమై పోవుచున్నది.

ఈ వివిధ ప్రయత్నములను రాశీకృత మొనర్చినచో, ఆంధ్ర సాహిత్యమునందలి మహాస్ఫృటి సామాన్యులకుగూడ స్పష్టమగు తేజస్సుతో ప్రత్యక్షమగునను తలంపుతో బెజవాడ యందు జరుగబోవు ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ మహాసభ సందర్శమున, నొక ఆంధ్రగ్రంథ ప్రదర్శనమును ముఖ్యాంగముగా సంకల్పించి యున్నాము. అందు ఆంధ్ర వాఙ్మయమునందు కడచిన పాతక సంవత్సరములనుండియు ప్రకటించబడిన ప్రవాస గ్రంథ సమదాయములందు శాస్త్రీయముగ నిర్వీకరించి, ప్రేక్షకులకు ఆంధ్ర సాహిత్యమునందలి నూతన మార్గములన్నియు స్థూలముగ నేక కాలమున సుబోధకమగు నట్లు ప్రదర్శింపబడును. 1928-29 సంవత్సరములందు ప్రకటించబడిన గ్రంథముల ప్రత్యేకముగ ప్రదర్శింపబడును.

కావున గ్రంథకర్తలు, గ్రంథ ప్రకాశకులు, గ్రంథాలాభివృద్ధులు, గ్రంథ విశ్రేణులు, విశ్వాకర్మ పుస్తకమున కొక ప్రతిబోధన పంపి, ఈ యుద్యమమును కొనసాగింప బ్రారింతులు.

బెజవాడ } సూరి వేంకట నరసింహశాస్త్రి, 8-10-29 } ప్రదర్శనమునకు ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులు.

మైసూరు పరిపాలనము

మైసూరు ప్రజాప్రతినిధి సభలో, దివాను మీర్జా ఇస్మాయిలు గారొసంగిన ప్రసంగము, మైసూరులో గలుగుచున్న సత్వరాభివృద్ధిని తేటపరచుచున్నది. సర్ విశ్వేశ్వరయ్య మున్నగు పరిపాలకులు నాటిన బీజములు, మొలకెత్తినవి. ప్రభుత్వపు రాబడి పెరిగెను. కాని దీనిలో ఎక్తేనిజా రాబడి 4½ లక్షలుండుట శోచనీయము. ఇయ్యది ప్రజల తీవ్రతనే సూచించుచుగాని, వారి శ్రేయోభివృద్ధికి తోడ్పడజాలదు. నవంబరునెలలో రానున్న రాజప్రతినిధిగారిని గౌరవించు నిమిత్తమై మూడులక్షలు ప్రత్యేకింపబడెను. ఇయ్యది యధికమని తోచకమానదు. మైసూరు ప్రభుత్వమువారు క్రిందియుద్యోగుల వేతనముల విషయమున కొంత చర్యచేసికొనిరి గాని, అది ఏమాత్రము చాలదని చెప్పవచ్చును. పోలీసు శాఖా పునర్నిర్మాణముకొరకు ఎచ్చుగనము ప్రత్యేకింపబడినది. కలవ బండ్లకు తప్ప మిగిలిన బండ్లకు క్రొత్తటోలుగేట్లయొద్ద టోలు సుంకములను తీసివైచుట సమంజసముగ నున్నది. కాని అన్నిటోట్లను అన్ని రకములబండ్లకును సుంకములను తీసివైచిన గాని, ప్రజలకు సౌకర్యమేర్పడదు. గ్రామపంచాయితీలను, స్వదేశ సంస్థానములలో పౌష్టవముగ నిర్వహించుట కవకాశము లధికముగ గలవు. ఆదర్శ గ్రామముల నేర్పరచుటకు, ప్రభుత్వమువారు కృషి సలిపిరి. పంచాయితీలను పరిపాలనమునకు మూలాధారముగ గావించుటకు, వీరు పాటుబడుచో, ఎక్కుడు మేలుగలుగును. స్వపరిపాలన మునకు పునాదు లేర్పడును.

భద్రావతి ఐరెను వర్క్సునిమిత్తము విశ్వేశ్వరయ్యగారు సలిపిన కృషిని దివానుగారు శ్లాఘించిరి. వీరు లేనికొరత సులభముగ దీరజాలదు. స్థానిక సంఘములచే నిర్వహింపబడు పాఠశాలలు కొన్నిటిలో రాటమును నేర్పటకు, ప్రభుత్వమువారు నష్ట నిచ్చిరి. అన్ని పాఠశాలలలోను దీనిని విధిగ నేర్పటకు ఏర్పాటుజేయుట సమంజసమగును. మైసూరు ప్రభుత్వమువారు ఇంతవరకు కద్దరుకును, రాటమునకును జేసిన ప్రోత్సాహము మిగుల ప్రశంసాపాత్రము. ఈ విషయమై ఇంకను విశేషముగ తోడ్పడుటకు, మైసూరు ప్రభుత్వమునకు విశేషావకాశములు గలవు. ఇల్లిగేషను ఏర్పాటులు, మైసూరు సంస్థానమునం దభివృద్ధి గాంచుచున్నవి. నీరులేని గ్రామములలో బోరింగు పద్ధతి నవలంబించి, పరిశుభ్రమగు నీటిని సస్థయి జేయు తలంపు ప్రభుత్వమువారికి గలదు. క్రొత్తకాలువల వలన ముప్పదివేల ఎకరములు సాగగును. 1936 సంవత్సరము నాటికి, ఎనుబదివేల ఎకరములను సాగుజేయ వీలుగనుని ఎంచబడుచున్నది. నిమ్నజాతులకు విద్యా

సౌకర్యముల నొసగుటకు ప్రత్యేక ప్రయత్నములు జరుగుట సుభచిహ్నము. ప్రజల సౌకర్యములు పెక్కురీతుల పెంపొందుచున్నను, వారి ముఖ్యసంకల్పము నెరవేరనిది వారు సంతుష్టి జెందజాలరు. బాధ్యత గల పరిపాలనమును ప్రవేశపెట్టుటకై ప్రభుత్వము వారు కృషిసలిపినగాని ప్రయోజనముండదు. ఈ సంగతిని, విశ్వేశ్వరయ్య కమిటీవారుగూడ సూచించియుండిరి. దివానుగారు తమ ప్రసంగమునం దీ విషయమై ఏసంగతిని జెప్పరయిరి. మైసూరు ప్రజల కిది నిత్యతాపము గలిగించుట సహజము.

సింధుపటదలు: ధనసహాయము

సింధుపటదలచే బాధ నొందినవారి ఉపశాంతినిమిత్త మేర్పడిన సంఘమువారు, ఉదారపంతులెల్లర సహాయమును కోరుచున్నారు. సింధునది పొంగి, సింధురాష్ట్రమునకు తీరనినష్టము వాటిల్లి జేసెను. సహాయ సంఘమువారు చెలిపిన వివరములు, ఎట్టివారి హృదయము నయినను నీరు గావింపక మానవు. కోట్ల డివిజనునందు, గ్రామములనేకములు తుడిచివేయబడెను. పదివేల యకరముల భూములు పాడయ్యెను. అయిదులక్షల రూపాయిల పంటలు పాడయ్యెను. పండ్రెండువేల ప్రజలు నిస్సహాయులైరి. కలరావ్యాధి ప్రజలను పీడించెను. పశువులన్నియో మరణించెను. సహాయసంఘమువారి డివిజనుకు దాదాపు పదకొండువేల రూపాయిలను మంజూరు జేసిరి. హైదరాబాదు జిల్లా వర్షాధిక్యముచే బాధనొందెను. దీనికి 47,000 రూపాయిలొసగబడెను. తార్ పార్ కరు జిల్లా, వర్షాధిక్యముచే నష్టముగాంచెను. దీనికి 55327 రూపాయిలు ప్రత్యేకింపబడెను. నవాబుపాజిల్లా పటదలచేతను, వర్షముమూలమునను, బాధ నొందెను. దీనికి ఏబది రెండువేలు మంజూరు చేయబడెను. సుక్కూరు జిల్లాలో పెక్కు గ్రామములు పాడయ్యెను. పదిలక్షల రూపాయిల నష్టము గలిగెను. దీనికి షదునైదువేల రూపాయి లొసగబడెను. లార్కానా జిల్లా పూర్తిగ జలమయమయ్యెను. అన్నటికన్న నిది ఎక్కువగ బాధపడెను. జకోబాబాదు జిల్లాలో, కొండవాగులమూలమున, విశేషనష్టము గలిగెను. 125 గ్రామములు నీట మునిగిపోయెను. ఇరువదిలక్షల రూపాయిల విలువ గల పంటలు పాడయ్యెను. మొత్తముమీద ఇరువదియైదు లక్షల నష్టము గలిగియుండునని యూహింపబడుచున్నది. దీనికి షదునైదువేల రూపాయి లొసగబడెను. సహాయ సంఘమువారు చేసిన సహాయము, అల్పము. జిల్లాలవారు గోరిన సహాయములో వీరు కొలదిగ నయినను చేయజాలకబోయిరి. ఇంకను సహాయము జేయవలయునని, అన్నిభాగములనుండియు మొరలు వెలువడుచున్నవి. ఇంతవరకు వసూలయిన 201840 రూపాయిలలో చాలభాగము ఖర్చుపడెను. పదిలక్షలు గావలయునని, వీరు అంచనావైచిరి. ఈ మొత్తమును ఉదారపంతులగు ప్రజలును ప్రభుత్వమువారును సమకూర్పవలయునని, ఈసంఘము వారు కోరుచున్నారు. సహాయము జేయ నెంచు వారు తమచందాను, కరాచీలోని సింధు ఫ్లడు రిలీఫ్ కమిటీ కోశాధిపతియగు ఖానుబహదూరు ఎ. హెచ్. మామాగారికి పంపిన, చేరగలదు. సింధుదేశమునకు వచ్చిన యాపదను నివారించుట భారతీయులెల్లర

ధర్మమగుచున్నది. అందుచే, వజ్రదలనిధికి విరివిగ ధనసహాయము జేయ, ఉదారపంతులెల్లరును ప్రార్థితులు.

విశాఖపట్టణము, మెడికల్ కాలేజీ

మద్రాసు మెడికల్ కాలేజీలోను, విశాఖపట్టణము మెడికల్ కాలేజీలోను, విద్యార్థులను జేర్చి కొనుటకు జాయింటు కమిటీ నియమింపబడెను. విశాఖపట్టణము కళాశాలకు 32 మంది విద్యార్థులు చేర్చికొనబడిరి. వీరిలో ఇరువదిమంది తెలుగుజిల్లాల వారు. పండ్రెండుగురు తెలుగుజిల్లాలకు వెలుపలి వారు. తగినంతమంది తెలుగువిద్యార్థులు లభింపక బోవుటచే, ఇతరులను జేర్చుకొనవలసివచ్చె నని, 1928-29 సంవత్సరపురిపోర్టు వెలుపుచున్నది. ఫైనల్ పరీక్షలో జయమొందినవారి సంఖ్య ఆశాభంగకారణమయ్యెను. కాని మిగిలినధర్మములు తృప్తికరముగనున్నవి. కళాశాల కింకను ప్రత్యేకక్రీడాభివృద్ధి పర్యవేక్షకులు. అభివృద్ధి గలుగుచున్నను, ఖర్చుకు తగిన అభివృద్ధి నీకళాశాల చూపుట లేదని, మేజరు ఆడరుసనుగారు నిరసించుచున్నారు. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమువారి డిగ్రీలను, ఇంగ్లండులోని జనరల్ మెడికల్ కౌన్సిలు వారు గుర్తింప లేదట. ఈ విషయమై భారత శాసనసభలో గూడ ససమ్మతి వెలుపబడెను. బ్రిటీషు మెడికల్ కౌన్సిలువారు విశ్వవిద్యాలయపు డిగ్రీలనే గుర్తింప వలయునో తెలియదు. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము వారు తమడిగ్రీలను తాము నిర్ణయించుకొనజాలరా? ఇట్టి దుర్భరస్థితి ఎంతవరలో దొలగిన సంతమేలు ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమును, తదితర విద్యాలయములును తమపనులను తాము నెరవేర్చుకొనగలవు. బ్రిటీషు కౌన్సిలువారి సహాయముతో నిమిత్తము లేదు. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయవైద్యవిద్యత్వరలో సామ్యము గాంచునని నమ్మెదము.

కోస్తావ్యాపారచట్టము

కోస్తా వ్యాపారచట్టము, రాబోవు భారత శాసనసభవరకు నిలిపివేయబడెను. శూరపతియను వర్తకులు దీని నెటుల ప్రతిఘటింపనెంచిరో, తెలుపనక్కరలేదు. సామ్రాజ్యశాసనములను గురించియు అందు ముఖ్యముగ నౌకల చట్టముల గురించియు విచారించుటకు సామ్రాజ్యసమావేశపు ఉపసంఘము నియమింపబడెను. ఉపసంఘ సమావేశమునందు కోస్తావ్యాపారచట్టము విచారింపబడునట. ఇట్టిచట్టములు పనికిరావని, ఉపసంఘము వారు తీర్మానించుచో, సామ్రాజ్యసమావేశమువారును ఈ తీర్మానము నంగీకరించెదరు. అప్పుడిది హిందూదేశమును గూడ బంధించును. ఉపసంఘమునందు, ఇండియాప్రభుత్వ ప్రతినిధి యున్నను, అధికసంఖ్యాకులు కోస్తావ్యాపార చట్టమునకు వ్యతిరేకముగ తీర్మానింపకమానరు. ఇండియా ప్రభుత్వప్రతినిధి యయినను, తీర్మానము నామోదింపరను నమ్మకముండదు. కోస్తావ్యాపారచట్టమును పరోక్షముగ నిర్మూలించుట కిది తోడ్పడును. ఈకారణముచే, హైందవ వాణిజ్యసంఘమువారు, ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి తంతివార్త నంపుచు, ఉపసంఘసమావేశమువారు కోస్తా వ్యాపారచట్టమును చర్చింప గూడదని ఖండితముగ తెలుపవలయునని కోరిరి. ప్ర

భుత్వమువారు, వాణిజ్య సంఘమువారి కోర్కెల నెంతవరకు సఫలపరచెదరో చూడవలయును. ప్రస్తుతపరిస్థితులలో హిందూదేశము తనబాగు నెటుల పెంపొందించికొనజాలదో, యూహించుట సులభ సాధ్యము.

“లండ్ను ట్రైము” మందలింపు

ఇండియామంత్రి హిందూదేశమునకు వచ్చుట వలన, వ్యవహారము తలకొందగనని, కన్సర్వేటివు పత్రికలు గగ్గోలు బెల్లుచున్నవి. లండ్ను ట్రైము పత్రికగూడ ఈ మార్గమునే ఆచరించుచున్నది. హిందూదేశమునందే యో మార్పు గలుగునని వదంతులను వ్యాపింపజేయుట పాడి గాదని, ఈపత్రిక మందలించుచున్నది. ఇండియామంత్రిగారి సమయమున పర్యటనము నలుపుచో, సైమను కమిషనుకు భంగము కలుగునట. సైమను కమిషను రిపోర్టు నెలువడకముందు, లేబరు ప్రభుత్వమువారు ఎట్టి వాగ్దానమును జేయరని, ట్రైముపత్రికకు నిశ్చయము గలదు. లేబరు ప్రభుత్వమువారికి నదుదేశ్యములున్నను, కన్సర్వేటివులు వీరి మార్గమును నిరోధింపకమానరు. పార్లమెంటు సభకు హిందూదేశ సమస్య నిమిత్తమై ఎన్నికలు జరిగినను వెరవక బని జేయుచో, లేబరు టమువారు ఈదేశమునకు మేలు జేయగలరు. ఇందుకుగాను, మున్ముందుగ నిర్బంధవిధానమును విడవాడి, రాజకీయనిర్బంధితులను వదలివేయ వలయును. మీరటు కేసును ఉపసంహరించుకొన వలయును. అటు గాక శుక్లవాగ్దానములను కొన్నింటిని గావించిన మూత్రాన ప్రయోజన ముండదు. ఛాంటియు లీసమయమున లేబరు పక్షానుగ్రహముపై నాధారపడక, స్వరాజ్య సిద్ధికై తదేకాక్షితో కృషి నలుపుచో, వారి సంకల్పసిద్ధి నేపథ్యమువారును ఆటంకపరుపజాలరు.

మాగంటి అన్నపూర్ణాదేవి ద్వితీయవార్షికోత్సవము 17వ తేదీ గురువారమునాడు, మాగంటి అన్నపూర్ణాదేవివార్షికోత్సవము ఆంధ్రదేశమునంతటను జరుగునని నమ్మెదము. ఈమెజీవితచరిత్రమును, ఛాయాపటమును, స్త్రీలవిజ్ఞప్తిని, నితీనల ప్రచురించి యుంటిమి. గాంధీమహాత్మునిప్రశంసకు పాత్రురాలై, త్యాగజీవితమును గడపి, దేశసేవకై ప్రాణముల నర్పించిన యీమె చరిత్రను సృజించుట, దేశసేవాభిలాషులవిధి యగుచున్నది. మహాత్మున కాభరణములనిచ్చి, కద్దరువ్రతమును బూని, స్త్రీలను దేశసేవకై పురికొల్పిన, అన్నపూర్ణాదేవి ఇహలోకమును బాసినను, జీవించియున్నది. ఆమెసందేశము దేశసేవకులను పురికొల్పుచునే యున్నది. ఇట్టివారు పలువురు ఆంధ్రదేశమున బయలుదేరి, ఆంధ్రుల యశమును పెంపొందింప నవసరము గలదు. ఈమెజ్ఞాపకము నిమిత్త మేర్పరచిన స్మరణచిహ్నము శాశ్వతమై నెలయునటుల జేయవలసిన విధి, ఆంధ్రమహాజనులపై గలదు. ఈమెపట్ల కృతజ్ఞత జూపుటకు, ఈమెపవిత్రతాయముల ననుసరించుటయే, ఫలప్రద మగు మార్గము. ప్రథమవార్షికోత్సవము ఆంధ్రదేశమందంతటను జయప్రదముగ జరిగిన సంగతిని, పాఠకు తెరుంగుదురు. ద్వితీయవార్షికోత్సవము, ప్రథమవార్షికోత్సవమునకన్నను ఎక్కువ విజయసంతముగ జరుగుగాక ! యని కోరెదము.

11-వ ఆంధ్రరాష్ట్రీయ మహాసభ

నవంబరు 3, 4-వ తేదీలందు విజయవాడలో దుర్గాకళామందిరమునందు గూడును

అధ్యక్షులు:— శ్రీ మతి సరోజినీ దేవి గారు

కాంగ్రెసుసంఘములు వెంటనే ప్రతినిధుల నెన్నుకొని తెలుపబ్రాతితులు

న. పాపయ్య, హాజరుసంఘకార్యదర్శి.

యం. యస్. యం. రైల్వే ఉద్యోగుల సంఘము ఈసంఘము చాలకాలమునుండియు, శ్రద్ధ వహించి పాటుబడుచు, పనివారలక్షేమమును పెంపొందించుచున్నది. ఇయ్యది 1919 సంవత్సరమున స్థాపింపబడి, పనులెన్నివిధములైనభ్యుత్పత్తిలో విరాజిల్లుచున్నది. దీనికి పెక్కు శాఖలు గలవు. ప్రేడు యూనియను చట్టముప్రకార మిది నెలకొల్పుబడుటచే, ఇయ్యది కార్మికుల కెల్లరకును ఉపయోగకరముగ నుండగలదు. కార్మిక సంఘములను నిరసించును, సర్జాననుగా రిటీనల జరిగిన రైల్వేసమావేశమునందు పాల్గొనిరి. ఈ సమయమున రైల్వే పనివారల సంఘము తక్కువసంఖ్యభావముతో పనిజేసి, ఆప నిండలను పోదోలవలయును. రైల్వే కంపెనీవారేర్పాటుజేయు స్టాఫ్ కమిటీలు వీనివలె కార్మికాభ్యుదయమునకు తోడ్పడజాలవు. ఇట్టి సందిగ్ధసమయమున, యం. యస్. రైల్వే పనివారల సంఘము నందు, ఎల్లదును సభ్యులుగ జేరవలయునని, కార్యనిర్వాహకులు ప్రచురించిన విజ్ఞప్తిని సఫలపరచుట వివేకము. సంఘశక్తివలన, వీరు వ్యలాభమును పెంపొందించుకొనగలరని, ప్రత్యేకముగ చెలువ నన సరములేదు.

హనుమద్వాయాచకతాశాల, జెజవాడ

దేశబలము లేక కృశించుచున్న భారతజాతి నుద్ధరించుటకు ప్రథమసాధనము వ్యాయామమై యున్నది. ఆదికాలమునుండియును ఆర్యులు దేశోగ్యము విషయమై శ్రద్ధ వహించియుండెడి వారు. ఆరోగ్యరక్షణమునకై యోగవ్యాయామము సులభసాధనముగ నున్నది. కాస్త్రీయమైన యోగవ్యాయామమును శ్రీయుత యశ్వంతిసింహగారు జెజవాడయందలి కమ్మవిద్యార్థి వనతిగ్రహమునందలి బాలురకు నేర్పుచు దేశాభ్యుదయమునకు సాధనభూతు లగుచున్నారు. బాలురు ప్రదర్శించెడి వ్యాయామవిసోదములను సందర్శించినవారలకు యశ్వంతిసింహగారి కార్యదీక్ష విశద మగుచున్నది. బాలుర సంరక్షకులు యశ్వంతిసింహగారి ప్రయత్నములకు దోడ్పడి తాము లాభమును బొంది దేశమునకు లాభమును గలుగజేయుదురుగాత !

“అకౌకులుషాము”

మేయో గ్రంథమునకు జవాబుగ, కన్యాలాల్ గౌబాగారు “అంకులుషాం” అను గ్రంథమును ప్రచురించి, అమెరికాలో ప్రబలియున్న దురాచారములను పూసగ్రుచ్చినట్లు వివరించిరి. ఈ పుస్తకమును అమెరికా ప్రభుత్వమువారు నిషేధించినట్లుల వార్త లరుదెంచెనుగాని, ఇది సత్యముగాదని గ్రంథ

కర్తయే తెలిపెను. ఈగ్రంథము పునర్ముద్రితముగు చున్నదని తెలియుచున్నది. కాని, యీ గ్రంథమును అమెరికాకు రానియకుండుతలంపున్న యెడల మేయోగ్రంథమును, ఇట్టి ధోరణి గల తదితర గ్రంథములను హిందూదేశమునకు రానియకుండుటయే ధర్మమగును. కాని, హిందూదేశమునకు స్వపరిపాలనము లేనంతవరకు, యీ విషయమై న్యాయము జరుగునని భోవదు.

అస్ట్రేలియా సర్పికలు

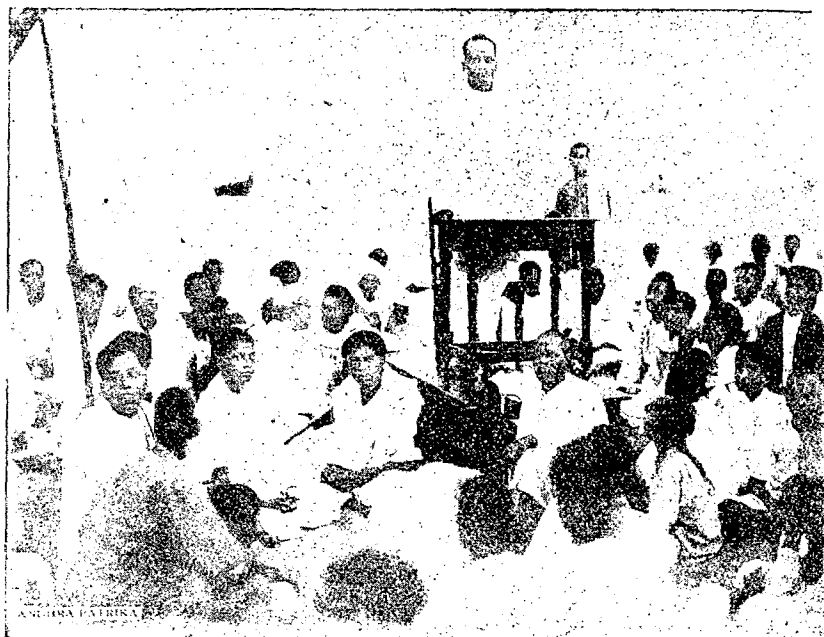
ఇంగ్లండులోవలెనో, అస్ట్రేలియాలో గూడ లేబరుపక్షము అధికారమునకువచ్చుట శుభచిహ్నము. బ్రూసుపక్షమువా రోడిపోయిరి. లేబరుపక్ష నాయకులగు స్కెలినుగారు మంత్రివర్గము నేర్పరచెదరని తెలియుచున్నది. ఈరీతిని, సామ్రాజ్యములోని వివిధభాగములలో, లేబరుపక్ష మధికారము వహించుచో, సామ్రాజ్యమునందు నూతనపరిణామ మేర్పడకమానదు.

ఇండియామంత్రి రాక ఆసత్వము

ఇండియామంత్రి హిందూదేశమునకు త్వరలో వచ్చెద రను వార్త ఆసత్వమని, ప్రకటించబడెను. కన్సర్వేటివుల ఆశ్చర్యముల జూచిన, ఇంతకన్నను, నేరుగ జరుగునని ఎవరును తలచియుండదు. ప్రస్తుతావకాశమును లేబరుప్రభుత్వమువారు జారవిడుచుచో, హిందూదేశమును సమాధానపరచుటకు మరల నిట్టియవకాశము లభింపజాలదు.

పార్వతీదేవాలయ సత్కారహమము

కొట్లాటలో పలువురికి చెబ్బలుతగులుట పూనా, అక్టోబరు 14:— పూనా పక్షిణమున కొంపవిడచున్న పార్వతీదేవాలయములోనికి ప్రవేశించుటకు ఆస్పృశ్యులు సత్కారహమ ప్రారంభించినప్పుడు జరిగిన కొట్లాటలో ఆస్పృశ్యుల నాయకుడగు రాజ్ భోజ్ గారికిని యితరులకును బలము గాయములు తగిలెను. నగరమునందు ఉద్రేకము హెచ్చెను. తాతమునేయలసిన దేవాలయద్వారమును పోలీసులు కాపాడుచుండిరి. జిల్లా కలెక్టరుగారగు గౌడ్, యితర ఉద్యోగీయులతో నచ్చట నుండెను. ఆస్పృశ్యులును, వారి యందు సానుభూతిగల హిందువులను ఉదయము దేవాలయము కడకువచ్చి, ఆస్పృశ్యులలో తడవకు 10 మందిని సత్కారహమనకై పంపుటకు నిశ్చయించిరి. ఒక జట్టు చివరమెట్లవద్దకు పోయి నప్పుడు, దుట్టుప్రక్కల గుమిగూడియున్న ప్రజాసమూహముండి కర్రలు, చెప్పులు, గొడుగులు మొదలైనవి విసరబడెను. ముగ్గురికి చెబ్బలు తగిలెను. వారిని ఆసుపత్రికి తీసికొనిపోయిరి. తరువాత సత్కారహములు వెనుకకు భోయిరి. ఈ అల్లరి విషయమై యిద్దర ఆరెస్తుచేయబడిరి. సత్కారహమును మరల ప్రారంభించుటన గూర్చి ఆలోచించుటగాను సత్కారహమునకు సాయంత్రము సమావేశమగును. (అ. ప్రెస్.)

ఆంధ్రమహాసభ-దశరాపండుగ : దేశోద్ధారకుల ఆతిథ్యదినము
ఆంధ్రమహాసభ దశరాపండుగ తృతీయదినమున శ్రీ దేశోద్ధారక కాశీనాథుని సాగేశ్వరరావు పంతులుగారు ఆతిథ్య మొనగిరి. శ్రీ పంతులుగారితోగలసి నాడు కొందరుసభ్యులు దీయించుకొనిన ఛాయాపటము. మాధుస్థ వారలలో ఎడమవైపునుండి నాల్గవ వారు శ్రీ యమ్. కాంతారావునాయుడుగారు. పిమ్మట, కాశీనాథుని సాగేశ్వరరావు పంతులుగారు, శ్రీ గద్దె రంగయ్యనాయుడుగారును గలరు. (ప్రె. ఫో. వీ.)

జతీంద్రదాసుస్మారకసభ

తిరువల్లి క్రిస్టి సమద్రతీరమున శనివారమునాడు జరిగిన సభయందు డా॥ వరదరాజులు నాయుడుగారు రుపన్వసించుట. (ప్రె. ఫో. వీ.)

రాజమహేంద్రవర ఖడ్గరూప్రదర్శనము

మహాత్ముని వస్త్రీభార్యిందర్శనమున రాజమండ్రిలో జరిగిన ఖడ్గరూప్రదర్శనమున పాల్గొనెడివారు. (ఎన్. వి. ఎ.)

రాజమండ్రి ఖడ్గరూప్రదర్శనసంస్థాపకులు, కార్యదర్శి యగు డా॥ బ్ర. సుబ్రహ్మణ్యంగారు ఎడమనుండి రెండవ స్థానమునందు ముగిసియున్నారు. (ఎన్. వి. ఎ.)

కొస్తా వాణిజ్యసమస్య

భారతవర్తకసంఘముయొక్క కమిటీవారు

ప్రభుత్వమువారికి పంపిన తొలివార్త

బొంబాయి, అక్టోబరు 14:—లండన్ లో ఇంగ్లీషులో సమావేశమయొక్క ఉపసంఘమువారు భారతకొస్తావాణిజ్య సమస్యగూర్చి నిర్మించు విషయముగూర్చి యీ క్రిందితొలివార్త భారతవర్తకసంఘముయొక్క కమిటీవారు ఇండియా ప్రభుత్వ వర్తకకాభివృద్ధిపకు పంపిరి.

లండన్ లో ఇంగ్లీషులో సమావేశమయిన ఉపసంఘమువారు భారతకొస్తా వాణిజ్యసమస్యగూర్చి యీపై ఉపసంఘమువారు నిర్మించుచున్న ఆంధ్ర జరుగుట ఆసంస్థిలోనున్న కొస్తావాణిజ్య విల్లుకు ప్రతిబంధకమునను. ఈ విషయముగూర్చి ఆ ఉపసంఘమున నిజముగ నిర్ణయించుకొనెడి ప్రభుత్వమువారు ఆంధ్రజలన ఆసంస్థిలో మన్నభిల్లునకు ఏలాప్రతిబంధకము కలుగదని బహిరంగముగ తెలుపవలెను. ఈ విషయమునుగూర్చి ప్రభుత్వమువారు ప్రకటన మునగినసేగాని జనులలోనుండు అనుమానము, సంకోచము తొలగింపట విలువయు ఆని తొలివార్త భారత వర్తకసంఘమువారు ప్రభుత్వవర్తకకాభివృద్ధిపకు పంపిరి. (ఆ. ప్రె.)

వందని అన్నము

మహాత్మా గాంధీగారు సీతారాముఆశ్రమములో యీ పద్ధతి మొదటిదినతరువాత ఆంధ్రులు పెక్కుమంది నంటలో నిమిత్తములేకుండ కాయ పప్పుధాన్యములు నానబోసి తినుట సాగించిరి. వారికి జబ్బుచేసి, గాంధీజీ వదలిన తరువాత, చాలించినవారు కొందరు కలరు. ఇప్పటికిని ఆ ప్రకారము తినువారు గమనింపదగిన యంశములు కొన్నిగలవు. ఈ పద్ధతి సాగించు వారు బరువు తగ్గుదురు. కొంచెము దుర్బలంగా నుందురు. కాని 4, 5 నెలలు ఆలవడినతరువాత, ఎంత తిరిగినను కాలుతీపు యుండదు. గాయములు, కురుపులు, ఎదురుదెబ్బలు త్వరలోనయ మగును. చిముపోయదు. కామోద్రేకముగాని, రాత్రి నిద్దురలో ఇంద్రియస్థలముగాని, తగ్గిపోవును. మానసికశక్తులు తగ్గవు. శరీరము చులకనగా నుండును.

తినుబండారములో సజ్జలు, జొన్నలు, గోధుమలును, పప్పులలో పెసలు, సెనగలు, బటానీలు, వేరుసెనగలును వాడ వచ్చును. మెహతాదు ఎవరికివారే నిర్ణయించుకొనవలెను. రోజు పావుకేర (రెండుగిద్దెలు) గోధుమలును, అందులో సగముపెస లును వాడవచ్చును. నీళ్లు హెచ్చుపోషనయొడల, ఆయా గింజ లు హెచ్చుగా నాని, ఒక్కొక్కపుడు వాసనొట్టును. అట్లు గాక "అత్తెసరు" పద్ధతిని నీళ్లుపోయుట మంచిది. పెసలు గిద్దె డును కడిగి, కడుగునీరు పారబోసి, మంచివీరు అరిగిడెడుపోసి నాననిచ్చినచో, 8, 10 గంటలలో మొలకలెత్తును. గోధుమలు రెండుగిద్దెలను ముప్పాతిక గిద్దెలు నీళ్లు చాలును. గోధుమలు నూడ. కడిగి నానబోయవలెను.

ఇవి 18, 20 గంటలలో మొలకలెత్తును. ఇతరధాన్యములు పప్పులునూడ నిల్లే నానబోయవచ్చును. అన్నియు మొలక లెత్తినమీదట తినవచ్చు, పుష్టికరముగానుండును. హెచ్చునీళ్ల తో, చాలకాలము నానినవి బలముని క్షువు. సామాన్య జనులు సజ్జలను "నానబాలు" అనునెర తిందురు. ఒకరాత్రి నానబోసి, చుగనాడు నీరవోడ్చి, బరువుక్రింద పెట్టుదురు. అట్లు బరువు క్రింద పెట్టిన మరొక త్వరగా మొలకలెత్తును. వేరుసెనగ కొంచెము ఆలశ్యముగా మొలకెత్తును. నానబోయింపచేత నూనె నానన వెగటువాసన పోవును. కాని గట్టిగింజలను, మాత్రమే నానబోయవలెను. ఈ ఆహారమును తినువారు ముదట్లో కొన్నా ధ్లు ప్రార్థన పచ్చిపాలు (గోక్షీరము ముఖ్యము) పుచ్చుకొన వలెను. భోజనానంతరము మజ్జిగ పుచ్చుకొనవలెను. ఎల్లట ఆగ్నిస్వర్యయున్న దానిని విడువరాదు. మహాత్మాజీ నెత్తురు బంకవిరోధములు, వాల్లగ వాడనందున పచ్చియింపబోవు. కొబ్బరినీరు మంచిదే. తురిమిన కొబ్బరి వాడుట మేలు. పచ్చి కూరలు, నీర, సార, పొట్ల, బెండ, తియ్యబొండ్ల, దోసకాయ, బూడిదెనున్నదీ, బొప్పాయకాయ వాడనగును. ఆకు కూరలు సామాన్యముగా నెండినిజే వాడలేదు. శులసింశములు కొద్దిగా తినవచ్చును. శురిమిన కొబ్బరిలో నారింజ లేక నిమ్మరసము కలుపవచ్చును. సగ్గియ్యము నానబోసి (నాలుగుగంటలవరకు) అందులో కొబ్బరి ఘృతము కలిపిన బాగుండును. నెయ్యి ఆవ సరములేదు. కోరువారు చెప్ప వాడవచ్చును. ఇవ్వమైనపండ్లు తినవచ్చును. ఈపద్ధతిలో వాత, పిత్త, క్షేమనాడులు సమధాతువు గా నడుచును.

గొల్లపూడి సీతారామశాస్త్రి

ఖా. బ. ఎం. ఎ. కె. లక్ష్మీనారాయణగారు

రెటైరుడు పోలీసు డిప్యూటీ సూపర్ టెంటు. వీరిని మద రాసులో గౌరవ మేజిస్ట్రేటుగ నియమించిరి. (పి. ఎన్. ఎ.)

సతీష్ సేనుగారు ఆహారమును గ్రహించుచుండుట

ప్రజల ఆందోళన నిష్ఫలమయినచో మరల

నిరశనప్రతీకమును ప్రారంభింతురు

బారిసాత్, అక్టోబరు 14:—సుభాష్ చంద్రబోసుగారి ప్రోత్సాహముచే సతీష్ సేనుగారు హెచ్చు ఆహారమును గ్రహించుటకు సమ్మతించిరి. శ్రీయుత సుభాష్ బోసుగారు నిన్న వచ్చి సేనుగారితో ఉదయముకసారి, మధ్యాహ్నముకసారి ముచ్చటించిరి. ఇప్పుడు సేనుగారు ఫలరసములను, యితర ద్రవప్ర దార్థములను పుచ్చుకొనుచున్నారు. పలుకనట్లే సత్యాగ్రహ స నుయమున మానుకొనిన కేసును ప్రభుత్వమువారు మరల ప్రారం భించుటవలనను, శ్రీమంత ప్రాసీజరుకోర్టు 110 నెక్కునుక్రింద యిప్పుడు మరల నాగు కేసునెట్టుటవలనను సేనుగారు కుసిక్కులై రని సుభాష్ బోసుగారు ప్రకటనలో చెప్పుచున్నారు. సేను గారి నిరశనప్రతీక దేశమును సంహంపజేసినదనియు, ప్ర స్తుతిస్థితిగణులలో సేను మృత్యువును కోరరాదనియు సుభాష్ చంద్రబోసుగారు స్థిరాభిప్రాయము కలిగియున్నారు. ఈ విష యమై ప్రజలు చేయు ఆందోళన ఫలరహితమైనచో మరల ని రశనప్రతీకమును ప్రారంభించుటకు సుభాష్ చంద్రబోసుగారు కోరుచున్నారు. సేనుగారి గౌరవమును కాపాడవలెననియు, 110 నెక్కు ను రాజకీయ నేరములలో సుపయోగింపకుండ ప్రయ త్నించుట ప్రజల కర్తవ్యమనియు, సుభాష్ బోసుగారు ప్రజల సుదృఢించుచున్నారు:—

ఆపన్న యుద్ధసూప్తి

నాదిరుఖానుగారి లేఖ-బాచ్చాగారి సోదరుడు
అరెస్టు చేయబడెను

పెహవరు, అక్టోబరు 14 :—ఈ నెల 11 తేదీన నాదిరుఖానుగారు పెహవరులో ఉన్న తమ స్నేహితుల కొక లేఖ వ్రాసిరి. నాదిరుఖానుగారు తమ అభీప్రాయమును బట్టి కాబూలుకు బయలుదేరి అభీప్రాయ 4 ప్రాంత సమీపములోనున్న రుక్మిణులపల్లెనుండి వ్రాసిరి. ఆ ఉత్తరములో యీ దిగువన గ్రాతులు కలవు :—నానాభాను వద్దనుండి యిటీవల వచ్చిన ప్రాత్రవార్తలేవనగా :—సకేయము పటాలములను బిల్క-మార్చి మహాలీఖాను కాబూలుకు పూర్తిగా వశపరచుకొనెనట. బాచ్చాసాహు ఆర్కు-కోటలో బంధితుడై యున్నాడు. బాచ్చాసోదరుడగు హమీదుల్లాయున్ను, బాచ్చాతరపున కాబూలు గవర్నరుగానున్న మాలికు మొహసానుగాయను అరెస్టు చేయబడిరి. కాబూలులో ప్రజలు ప్రశాంతముగానే యున్నారట. మహాలీఖానుగారి ఉత్తరమునుబట్టి ఇంకను ప్రాత్రనిశేషములు మున్నందు తెలియజేయబడునని నూచింపబడెను.

పెహవరులోని ఆఫీసు వర్తక ప్రతినిధికి యీ క్రింది తివార వచ్చెను. తివార వర్తక మెమరులోని ఆఫీసు ప్రతినిధి యిచ్చెను.

మహారీ పరిఫ్ నగరము నాదిరుఖానుగారి పక్షమున హించిన అహనిఫీర్గా మహారు అక్టోబరు 14 ను వశపరచుకొనిరి. అచట బాచ్చాగారి తరపున గవర్నరుగానుండిన డైరు హుస్సేను గారు పలాయనమైరి.

కాబూలులో ఆక్రమింపబడిన వార్త నాదిరుఖానుగారి వల్ల తెలియుటయేగాని యితరులవల్ల యింకను ప్రచురముగా తెలియలేదు. పెహవరులోనున్న వందలకు విపరీతముగానున్నది. బాచ్చాసాహుగారిని ఒక బోనులో బంధించి కాబూలు నడిబజారులో ఉంచినందు, త్రోవ పోయేడివారందరూ ఆ తనిమీద ఉమ్మడియును స్వార్థనియు వెగిలదంతులు చెప్పుకొనుచున్నారు.

నాదిరుఖానుగారు అక్టోబరు 10 తేదీన అభీప్రాయముండి కొంతవైద్యముతో కాబూలును బయలుదేరిరి.

కాంధూరు సమీపమున నున్న మొహ్మోవార్ బత్ దువానల్చే (నాదిరుఖానుగారి పక్షపాలయులచే) ఆక్రమింపబడెను.

గత అక్టోబరు 10 తేదీనాటికి మహాలీగారి పటాలములు కాబూలులో బోని కింకను ప్రవేశించి యుండలేదనియు అప్పు టికింకను యుద్ధము జరుగుచుండెననియు నమృతమైన వర్తమానము వచ్చినది.

అమానుల్లాగారి తంతివార్త

పెహవరులోనున్న ఆఫీసువర్తక ప్రతినిధిగారికి అమానుల్లాగారు యీ క్రింది తంతివార్తను పంపిరి :—

దయచేసి యీ క్రింది సందేశమును సిఫ్యులారు నాదిరుఖాను సూతీగారికి అందజేయవలెను. మీరు మనిషి ద్వారా పంపినను సరే లేదా తంతి ద్వారా పంపినను సరే ఈ దిగువ సందేశమును పంపవలెను :—చరిత్ర ప్రసిద్ధము కాగల మీ యభిరుచియనున కై మిమ్ములకు మీ యనుచులను ఆఫీసు దేశాభిమాని నను నేను అభినందించుచున్నాను.

అమానుల్లాఖానుగారి సోదరుడు

అమానుల్లాగారి సోదరుడగు మహమ్మదు అమానుజానుగారు పెహవరులో నున్నారు. వీరినిప్పుడు పెహవరునుండి పోనలినదిగా బ్రిటిష్ ఉద్యోగులు ఉత్తరువు చేసిరి. తాము ఎందుకులేచి వెళ్లవలయునో తెలియజేయవలసినదిగా అమానుజానుగారు విదేశరాజ్యాంగ కార్యదర్శిగారికి తంతునంపిరి. ఈ తంతివార్తకు ప్రత్యుత్తరము నచ్చునరకును అమానుజానుగారు పెహవరునుండి కదిలి వెళ్లమని చెప్పిరి :—విదేశరాజ్యాంగ కార్యదర్శిగారికి యీ రీతిగా తంతునంపిరి :—బాచ్చాసాహు కాబూలు కోట పట్టుకొని న పూర్వము నన్ను బ్రిటిష్ ఉద్యోగులు పెహవరునుండి తరిమివేసిరి. అందుచే లాహూరులో నివసించితిని. కాబూలు నేడు బాచ్చాసాహు చేతిలోనుండి జయింపబడెనని తెలిసి నేను తిరిగి పెహవరు వచ్చితిని. పరిస్థితులన్నియు తారుమారైన పిమ్మట యిప్పుడు యీ రీతిగా బ్రిటిష్ ఉద్యోగులు ఉత్తరువుచేయుట నాకు బోధపడుటలేదు. నేను పెహవరునుండి వెడలిపోవుట తప్పదనేరెడల ఆఫీసు సానము పోవుటకు సెలవొసంగవలెను.

మీ ప్రత్యుత్తరమునకై నిరీక్షించుచున్నాను.

(ఫీ. పె.)

గుంటూరు జిల్లా గ్రామోద్యోగుల సభ

ఈసభ గుంటూరు జిల్లా నరసారావుపేటలో 1929 సంవత్సరం అక్టోబరు 31 వ తేదీన మదరాసు శాసనసభ్యులైన మ. రా. శ్రీ. గాడిచెల్ల వారిసర్వోత్తమరావు పంతులుగారి ఆధ్వర్యముక్రింద సమావేశమవుతుంది. గతక ఆలేదీకి జిల్లాలోని గ్రామమునకులు కరణములు సభకువచ్చి సభ నిర్వహణముగా సాగునట్లు చేయగోరుతాను.

అక్కిరాజు వాసుదేవరావు,

గుత్తికొండ.

కక్రటి.

'21 తూర్పుగోదావరి జిల్లా

మహాజనసభ

సామర్లకోటలో అక్టోబరు 26, 27 వ తేదీలలో జరుగును.

కాకినాడ, అక్టోబరు 14 :—తూర్పుగోదావరి జిల్లా మహాజనసభ ఆహ్వానసంఘము నిన్న సాయంకాలము సామర్లకోట రైలుమిల్లులో శ్రీ చావలిరామసోమయాజులు యమ్. యల్. సి. గారి ఆధిపత్యముక్రింద సమావేశమైనది. పలువురు ప్రముఖులు సభకు హాజరైరి. సభ జయప్రదముగా జరుపుటకు జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షులగు వెన్నేటి సత్యనారాయణగారు స్వయముగా సహాయము చేయుచున్నారు.

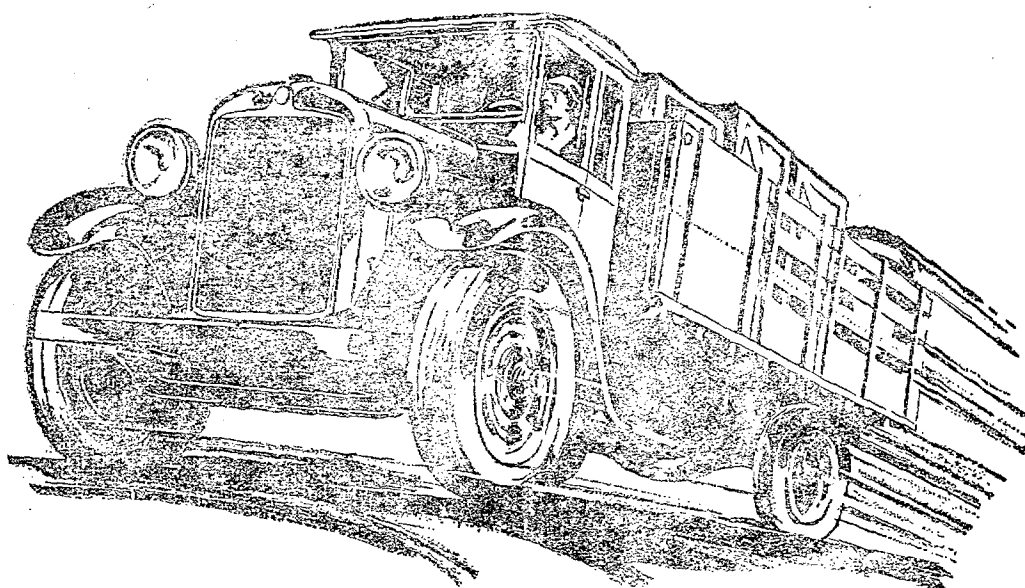
జిల్లా మహాసభ 26 వ తేదీ ఉదయము బందరువాస్తవ్యులగు డాక్టరు భోగరాజు పట్టాభిసేతారాయయ్య పంతులుగారి ఆధ్వర్యముక్రింద జరుగును.

అయ్యదయముననే శ్రీ దేశోద్ధారక కాకినాడను నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు జాతీయపతాకాత్మకము జరిపెదరు. దేశభక్త కొండ వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు ఖద్దరు ప్రదర్శనము తెరచుటకు కోరబడిరి.

27 వ తేదీ వుదయం జయిందారీ రయితులసభ జరుగును. విశాఖపట్టణవాస్తవ్యులగు భూపతిరాజు వెంకటపతిరాజుగారిని ఆధ్వర్యముగా నెన్నుకొనిరి. ఈసమస్యవిషయమై బాగుగా కృషిచేయుచున్న విశ్వనాథదాసుగారు సభను ప్రారంభించుటకు కోరబడిరి.

దుద్దుంపూడి ఆస్థయ్యగారిని రాజకీయ సభ ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులుగా నెన్నుకొనిరి. ఇంట్లాది పర్వారాజుగారు జయిందారీరయితుల ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులుగాను బోనాసు నారాయణ మూర్తిగారు రయితుల ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులుగాను ఎన్నుకొనబడిరి. సభలు జయప్రదముగా జరుగుటకు వలసిన యేర్పాటులన్నియు జరుగుచున్నవి.

మొ॥ తిరుమలరావు.

అన్ని దేశములందును, అన్ని ఋతువులందును, అన్ని బాటల వైనను డాడ్జీట్రక్కులు పనిచేయుచు, మెకమును గడించుచున్నట్లు మీరు గ్రహించెదరు.

త్వరితముగాను, సమృద్ధిగాను, తక్కువ ఖర్చుతో సంవత్సరసంవత్సరమునకు ప్రపంచము నందున్న బరువులలో చాల భాగము డాడ్జీట్రక్కులే తీసికొని పోవుచున్నవి. ఇక్రములు ప్రదేశంపనిలు గల ప్రదేశము లన్నిటియందును అనగా మెత్తని పొలములందును, గుట్టలపైకిని, మరద

లేక మంచుమూలముగాను అవి బరువును లాగుటకు శక్తి గలదు.

ఎట్టి డాడ్జీట్రక్కునం దైనను మీరు దిట్టమైనవిలును కనుగొనగలరు. అది నడపబడునట్టి రీతిని, ప్రయాణ మొనర్చుటను, దాని చేతను మీరు ఇష్టపడెదరు. నవీన పనులకు అది తగిన నవీన ట్రక్కు అను నమ్మకముతో మీ రొకటిని కొనుడు. మీ డాడ్జీ బ్రదర్స్ వర్తకుని చూడుడు. మీకు కానుకైన నైజాను ఏరుకొని, పని చేయుటకు సారాంశించుడు. అది సామర్థ్యముగాను బాగుగాను పనిచేయును.

DODGE BROTHERS TRUCKS AND BUSES

CHRYSLER MOTORS PRODUCTS

సంపక దారులు :—

అడినన్ అండు కో లిమిటెడ్, మద్రాసు.

బెంగుళూరు,

కల్కికోట,

కొట్టయం,

తిరుచునాపల్లి.

చెన్నపురి శాసనసభ

మలబారు టెనన్సీబిల్లుపై చర్చ

మద్రాసు, అక్టోబరు 15:—చెన్నపురి శాసనసభ ఈ యడయము 11 గంటలకు తిరిగి సమావేశమైనపుడు మలబారు టెనన్సీబిల్లుపై చర్చ ప్రారంభమయినది.

ప్రశ్నోత్తరములు నుడియగనే మలబారు టెనన్సీ బిల్లుపై చర్చ తిరిగి సాగింపబడినది. గా. ఎ. వై. జి. కాంతెల్లుగారు (తెలిమూస మొదలు) టెనన్సీబిల్లును శాసనముగా నామోదించవలెనని ప్రతిపాదించిరి.

ఈ బిల్లును మలబారు జిల్లా కలెక్టరును ఇచ్చియున్నది 2 వ క్లాజునందు చేయబడినది. కె. ఉప్పినాపామగారు సవరణ నుపపాదించుచు, సవరణ చట్టము, పోల్డరు పాస్సాని, వల్లు విసాదు, ఎర్రాడు, కాంతెల్లు తాలూకాలకు మాత్రమే వర్తింపవలెనని చెప్పిరి. సవరణను వోటునకు జెట్టుగా వీగిపోయెను. ధూస్వామిలు తమ స్వంతస్వయముపై పట్టుక్రింద మార్చిన యెడల 80 వత్సరములవరకు వారికి సవరణ గ్రహించునందు సంపూర్ణముగా మార్చుటయును అని 2 వ క్లాజునకు 4 వ సమాక్షానను చేర్చవలెనని శంకరరాజు ఉప్పి గారుపాదించుచు, ధూస్వామి ఎంతయో ఖర్చులకుపోయి, ధూమిని నేర్వయిలోనికి చెచ్చినందుకు ప్రతిఫలముగా దానిఫలసాయము నుపపాదించుటకు ఇంత మాత్రము మార్చుటయెడల నుడిచిరి.

సవరణను వోటునకు జెట్టుగా వీగిపోయెను.

3 వ క్లాజునందు 5 వ విలువనుందు మరి 12 వత్సరముల వరకు ధూస్వామి కవులు తిరిగి ప్రాసిద్ధిపడవలెనని గలదు. 12 వత్సరములు అనుటకు బదులు మరికొన్ని వత్సరములు అని సవరించవలెనని కె. మాధవన్ నాయకుగారు సవరణ నుపపాదించ ప్రభుత్వమువారుంగీకరించిరి. ఇ. శంకరరాజు ఉప్పి గారు సవరణ చెప్పిరి. కాని సవరణను వోటునకు జెట్టుగా ఆంగీకరింపబడినది.

స్వంతస్వసాయముకొరకు నిజముగా గావలసివచ్చినపుడు ధూస్వామి, ధూమిని తిరిగి స్వాధీనమొనర్చుకొనటకు 11వ క్లాజునందు 2వ కారకమునకు బడినది. “నిజముగా” అనుపదమును స్వంతస్వసాయ అనుపదమునకు పూర్వము చేర్చవలెనని అర్చుదస్వామి ఉడయారగారు సవరణనుపపాదించగా, తెలిమూస సభ్యుడైన డి. సి. వేంకటకతిరాజుగారు సవరణ ఆసనమున నుడువుచు, తేలియెడల ఆసనమునకు వ్యాజ్యముల సంఖ్య పెరిగి పోవునని నుడిచిరి.

ఆర్. ఎస్. ఆర్. గృహస్వామి మొదలియారగారు సవరణను బలపరచిరి.

వోటునకు జెట్టుగా సవరణ వీగిపోయెను. 15 గరు మాత్రము అనుటకు గను 16 గరు ప్రతికూలముగను సమ్మతముల నొసరిరి.

16 వ క్లాజునందు నరసాపాటందారు చెల్లింపవలసిన “రిన్యూయల్ టాక్సీ” నిర్ణయించబడినది. సాలీనా చెల్లింపు న్యాయముగ శిస్తనకును, అంతకపూర్వము కవులుఖరీదును, ప్రభుత్వ శిస్తను కలసిన మొత్తమునకును గల భేదమునకు మాదుకెట్లుగ రిన్యూయల్ టాక్సీ ఈ క్లాజునందు నిర్వచించబడినది. అంతకు పూర్వము చెల్లింపు సాలీనాశిస్తను, ప్రభుత్వశిస్తను పోగా, ఢిల్లీసాయమున మిగులు మొత్తమును రిన్యూయల్ టాక్సీగా చెల్లింపవలెనని అని 2వ క్లాజును సవరింపవలెనని కరంతుగా రుపపాదించగా సంగీకరింపబడినది. 11 గరు ప్రతికూలముగను, 47 గరు అనుకూలముగను సమ్మతముల నొసరిరి. 21 వ క్లాజునందు ఏ యే కారణములచే ధూస్వామి కాణందారుయొక్క కవులను రద్దు చేయవచ్చునో వివరింపబడినది. ధూస్వామి తనకుటుంబపు ఆవశ్యకతలకొరకుగాను, ఒకసంవత్సరపు శిస్తనుకు మించుకుండ కొంతమొత్తమును కారణార్థముగా ముందు చెల్లింపవలసినదని కొరవచ్చుననియు, అందుకు కాణందారు నిరాకరించినయెడల ధూస్వామి కోర్టులో దావా లేవచ్చుననియు, కాణందారు ప్రతిమా మొత్తమును కోర్టులో చెల్లించునెడల సవరణ దావాను కోర్టులోనే లేవనియు, అటుల చెల్లింపనియెడల సవరణ కాణందారును కోర్టుగట్టుటకు దరఖాస్తు పెట్టవచ్చుననియు శంకర ఉప్పి గారు సవరణ నుపపాదించిరిగాని వీగిపోయెను.

సభ ప్రారంభం ఫలవరములకు లేచిరి.

ఆర్యవైశ్యసంఘము: శారదాబిల్లు

కాశీ, అక్టోబరు 6:—కాశీగ్రామములో కన్యకా చరణేశ్వరి గారు ఆర్యవైశ్యులు గొప్పసభగావించిరి. శారదాబిల్లును నిరసించి ఖండించుచు బ్రహ్మశ్రీ కందనూరు కోటయ్యకాశ్యపు గారు గంభీరపద్యానము సలిపిరి.

పి. సుబ్బారావుగారు,

ఆర్యవైశ్య సంఘమువారు.

కర్ణాటకములో విదేశవస్త్ర

బహిష్కరణము

జయరాందాసుగారు విద్యాధుల నుద్బోధించుట
‘విదేశవస్త్రములు మన

బానిసత్వమునకు శిక్షాములు’

బెల్గామ్, అక్టోబరు 18:—విదేశవస్త్ర బహిష్కరణ సంఘ కాగ్రహర్యయగు జయరామ్ దాసు దొలత్ రామ్ గారు బెల్గాం పట్టణమునకు వచ్చినప్పుడు విద్యార్థులు వారితో యిష్టాగోష్ఠిగా ప్రసంగించిరి. ప్రస్తుత విశ్వవిద్యాలయము లొసంగు పట్టణములకును, చరసాలలోనికి పోయి వచ్చినవారికిని అవసరమయిన దానికంటె హెచ్చుప్రామాణ్యముతో నొసంగరాదని దొలత్ రాంగారు చెప్పిరి. స్వాతంత్ర్యము గడించులోల దేశమును ప్రేమించు వారందరు సర్వస్వము త్యాగము చేయవలసి యుండునని వారనిరి.

ప్రశ్నోత్తరములు

ప్రశ్న:—పింగళివారు తనచేతనే నట్లు ప్రశ్నోత్తరములు చేపెన్ననని దొలత్ రాంగారు రుద్రుగగా విద్యాధులు ప్రశ్నించెడిరి. కొన్ని మఖ్య ప్రశ్నలీచుట నివ్వబడినవి:—

ప్రశ్న:—స్వదేశవస్త్రముల దొరకనప్పుడు భారతీయులు విదేశవస్త్రములను కొనరాదా?

ప్రశ్నోత్తరము:—కొన్ని విదేశవస్త్రములను మనము తెప్పించుకొనవలసియుండును. విదేశవస్త్రములు స్వదేశవస్త్రములతో పోటీచేయునప్పుడు, స్వదేశవస్త్రములే మనము అభిమానింపవలెను. దేశములో తయారుకానట్టియు, మనకు అత్యవసరమైనట్టియు, వస్త్రములను విదేశీయులనుండి కొనవచ్చును.

ప్రశ్న:—రాజకీయ స్వాతంత్ర్యము సంపాదించుటకు ఖర్చు ఎంతవరకు సాధనము?

ప్రశ్నోత్తరము:—స్వాతంత్ర్యము సంపాదించుటకు మార్గములు కలవు. 1. ఆందోళన 2. దౌర్జన్యము 3. సత్యాగ్రహము శ్రేయము ఆందోళనవలననే స్వాతంత్ర్యమురాదు. కొలది సంస్కరణములు వచ్చిన రావచ్చును. దౌర్జన్యము ఆసత్య వీలులేదు. ది అనాచరజీయము. బాబులవలన బ్రిటిష్ ప్రభుత్వము లొంగునని తలచుట బుద్ధిహీనత. ప్రస్తుత స్థితిలో భారతీయులు యధమునకు దిగుటగూడ అసంభవము. రెండుజాతులు సమానమైన బలముగలిగియున్నచో యధము వీలగును. మనకు కత్తులా, కఠారులా, మర ఫిరంగలా, యేమికలభు. ఇట్టివానిని మెండుగా గలిగిన ఆంగ్లేయులతో యధనెట్లు పోగునను. కావున భారత దేశమునకు సత్యాగ్రహమే శరణ్యము.

ప్రజాశక్తి

ప్రస్తుత సమయమున సామాన్య ప్రజలు నిస్సహాయ సిద్ధియందున్నారు. అధికారమును ప్రభుత్వమువారియందు కేంద్రీకరించుచున్నది. ప్రజలు తిర్రీదు చేయబడవలెను. ప్రజలే ప్రభువులని వారు తలచవలెను. స్వరాజ్య సంపాదనమునందే భావమే సరియయినది, మీరు సర్దార వల్లభభాయినిగూర్చి వినియున్నారు గదా? వారికి సర్దార మచిరు ద మెట్లు వచ్చినది. పలేలు గారు బాగ్దాద్ లో గొప్పయధముచేసి ప్రభుత్వమువారి నోడించెను. బాగ్దాద్ సత్యాగ్రహము ఉత్సాహముగా జరుగుచున్నరోజులలో ఉద్యోగియులకు గట్టుపుబడిగాని, ఉప్పుగాని ఏ యితరపదార్థముగాని దొరకినదా? సర్దారు ఆజ్ఞ లేనిది యేమియు దొరకలేదు. ఇట్టిస్థితి యెట్లుకలిగినది. అనేకసంవత్సరముల తిర్రీదులను బాగ్దాద్ లో అనేక ఆశ్రమములు స్థాపించబడినవి. ప్రజలు యందు దేశసేవ పురిగొల్పబడినది. ప్రతిస్త్రీకి రాట్నమివ్వబడినది. ఎవరికీకూడ వారు ఆధారపడుటనుంచిదిని యుద్బోధింపబడినది. కావున మీరు తమ శ్రేయోభిలాషులని స్త్రీలు తలచిరి. ఈ విధముగా ప్రజలు తిర్రీదుచేయబడిరి. బాగ్దాద్ లో జరిగినది బెల్గామ్ లోకూడ జరుగవచ్చును.

బాగ్దాద్ ప్రజలు బెల్గామ్ ప్రజలకంటె ఉత్తములా? బాగ్దాద్ ప్రజలవలె మీరు సత్యాగ్రహముచేయుటకు తిర్రీదు చేయబడవలెను. అధికారముగల ప్రభుత్వముక మండినవివగ పండితి. ఈ మదిలించిన ఏమను గతో పోరాడుటకు కట్టు పనికివచ్చునా. అవినుగను రొంపెలోనికి దించి ఏవిధముగానైన లొంగగలిగవలెను. కాని కట్టులతో లొంగగలిగినందుకు నిష్ఫలము. బాగ్దాద్ ప్రజలే ఉపాయమునే పన్నిరి. ప్రభుత్వమును రొంపెలోనికి దించిరి. ఏమగుచుకొనిపోయి లేవలేకపోయెను. దౌర్జన్యము తిరుగుబాటు పాశ్చాత్యసాధనములు, ఈ యధములవలన ప్రపంచము విసుకైతిపోయినది. సాత్వికపోరాటమును యెట్లు చేయవలెనో మహాత్ముడు ప్రపంచమునకు చాటుచున్నాడు. తాను తీవ్రములో సాధించినదిదేయని మహాత్ముడుచెప్పెను. ఈపద్ధతి నలవరుచుకొనినచో స్వరాజ్యము సన్నిహితమగును.

వెంకటరంగంపి శ్రీవేధిలో

కల్లుదుకాణము

కార్పొరేషను కమిషనరుగారికి దుకాణదారుని లేఖ

సత్యమూర్తిగారి అభిప్రాయము

మద్రాసు, అక్టోబరు 15:—ఎస్. సత్యమూర్తిగారిట్లు ప్రాయమున్నారు. తిరువళ్ళీలో వెంకటరంగంపి శ్రీవేధిలో నెలకొల్పబడిన కల్లు దుకాణమును గురించి ఆ దుకాణదారు డిక్రిందిలేఖను కార్పొరేషను కమిషనరుగారికి వ్రాసెను. ఆలేఖలో నిట్లుగలదు.

“అయ్యా, ఈ నెల 4 తేదీనుండి నె 128 రు లైసెన్సు క్రింద వెంకటరంగంపి శ్రీవేధిలో తెరువబడిన కల్లు దుకాణమును గురించి యీ నెల 10 తేదీ హిందూ షేపరసందు ప్రకటింపబడిన వార్తనుచూచితిని ఈవిషయమున డాబాయును, మరుగుదొడ్డియు, ముటికినీరు పోవుటకు మార్గమును గల యొకభవనమును నిర్మించి అందు ఈ కల్లు దుకాణము నుంచుటకు ఏర్పాట్లుజరుగుచున్నవి. త్వరలోనే దాని స్థాను మీ ఆంగీకారమునకు దాఖలుచేయబడును.

ఇట్లు,

(సం) పి. ఎం. గురుస్వామిగ్రామణి.

పై లేఖనుబట్టి చూచినచో ఆకల్లుదుకాణము శాశ్వతముగా నుండుననియే స్పష్టపడుచున్నది. శాసనసభవారు యీవిషయమున తమ అసమ్మతిని జూపినప్పటికైనను మంత్రిగారిదుకాణమును తొలగింతురని నేను భావించితిని. ఈ దుకాణము నికనైనను తొలగింపకపోయినను, మంత్రిగారు తమ పదవికి రాజీనామా నొసగకపోయినను ఆత్మగౌరవముగల శాసనసభ్యుడు హింపలేనటువంటి పరిస్థితు లేర్పడగలవు.

శారదా చట్టము

మద్రాసు మహమ్మదీయసభలో ఖండింపబడుట

గత ఆదివారము సాయంకాలము తిరువళ్ళీలో జరిచియుండు మద్రాసు మహమ్మదీయుల లాక బహిరంగసభ జరిగి, శారదా చట్టమును తీవ్రముగా ఖండించుచు కొన్ని తీర్మానములను గావించిరి.

ఖా|| బి|| మాల్వీయానుండి మహమ్మదుగారు సభ కడగ్గి తుద వహించిరి.

అగ్రతము ప్రారంభమున నుపసగించుచు, శారదా చట్టము ఇస్లాంమతమునకు చాల భంగకరముగా నన్నదనియు, దానిని రద్దుగావించుటకు ప్రతి మహమ్మదీయుడును తన శక్తి సంతను వినియోగింపవలెననియు నుడిచిరి.

మిమ్మల్ మాలానా మాల్వీ ఫాజిల్లూ సాహెబుగారు ఉపసగించుచు, యీ చట్టముమూలమున ప్రభుత్వమువారు వహమ్మదీయసంఘమును విడదీయుటకు యత్నించుచున్నారనినుడిచిరి.

మిమ్మల్ యీ క్రింది తీర్మానములు పాదించబడినవి:—
శ్రీమందలి మహమ్మదీయ సంఘాభిప్రాయమునకు విరుద్ధముగా భారత శాసనసభలచే గావించబడిన శారదా బాల్యవివాహ చట్టములో మహమ్మదీయులను చేర్చుట యీ సభవారు తీవ్రముగా ఖండించుచున్నారు. మరియు, వైస్రాయిగారు యీ చట్టమునకు తమ యామోదము నొసగి ట్టిరోయా రాణిగారి వాదనమును త్రోసివేయుట యీ సభవారు తీవ్రముగా ఖండించుచున్నారు. ఈ చట్టము మహమ్మదీయులకు వర్తింపకుండ చేయవలెనని యీ సభవారు ప్రభుత్వమువారిని గొరుచున్నారు.

అబ్దుల్ హమీదుఖాను ఎం. ఎల్. సి. గారి పై తీర్మానములను బలపరుచుచు మాట్లాడిరి. ఈ చట్టము మహమ్మదీయ సంఘమున కెంతమాత్ర మవసరము లేదనియు, ప్రభుత్వమువారిలో కొకకము కలుగజేసికొనుచున్నారో తాము గ్రహింపజాలకున్నామనియు, యీ చట్టము మహమ్మదీయులకు వర్తింపకుండునట్లు సవరింపబడునరకును శ్రీమందలి మహమ్మదీయ సంఘము యావత్తును తీవ్రాందోళనము సలుపవలెననియు, నుడిచిరి.

బషీరు అహమ్మదు సయ్యదు, మాల్వీ అబ్దుల్ హమీదు సాహెబు, జానాబ్ బసూంతాలీషియా, గార్లుగూడ పై తీర్మానములను బలపరుచుచు మాట్లాడిరి.

మరియొక తీర్మానము, చట్టమునకు వోటుచేసిన శాసనసభ్యులను మహమ్మదీయుల పై అవిశ్వాసమును జెలుపుచు, మరియుక తీర్మానము గావించబడినది. పై తీర్మానములన్నియు శేక్ గిసముగా నామోదించబడినవి.

బానిసత్వమునకు చిహ్నము

విదేశవస్త్రబహుమార్గమును గురించి దౌలత్
హుస్సేగారి యుపన్యాసము

బే॥ గామ్, అక్టోబరు 18:—రాట్న సందేశముగూర్చి యిచ్చుటి ప్రజలకు ఉపన్యసింపమను శ్రీయుత జయరామ్ దాస్ దౌలత్ రామ్ గారు యిట్లునుచిరి. రాట్న సందేశము గాంధీ మహాత్ముని సందేశము. డిసెంబరు 31 అయినతరువాత స్వాతంత్ర్యము ప్రకటించబడునని కాంగ్రెసు నిశ్చయించినది. ఆ ప్రయత్నములో భారతీయు లేవిధముగా పాల్గొనెదరు. ఇతరదేశ ప్రజలు చేసినదానిని భారతీయులు చేయరు. విరోధాయుధ సమయమున ఆంగ్ల ప్రజ లేమిచేసిరి? మాటలతో ప్రార్థనలుచేసి, లేదు 18-45 సంవత్సరములలోగా నందరును యుద్ధమునకేరీ తమ ప్రాణముల నప్పించిరి. జపానుదేశముకూడ చేసెను. నిల్లే మనదేశములో కాంగ్రెస్ గాని, మహాత్మునిగాని యుద్ధముచే యనలేనని చెప్పుటలేదు. చాలసలభమైనపనులను చేయవలసినదని వారు చెప్పిరి. బానిసలకు చిహ్నమును విదేశవస్త్రములను విసర్జించవలసిన దని వారు హితవ్రాసంగిరి.

కానన సభాధ్యక్షుడును పటేలుగారు ఆంగ్ల మంత్రిని, జార్జి పార్సాడ్ ముని సందర్శించినపుడు ఖద్దరువస్త్రములతోనే వెళ్లెను. వారు అట్లు చేసినందువలన వారికి పటేలుగారియందు గౌరవము హెచ్చి యుండవలెను.

150 సంవత్సరముల క్రిందట ఆమెరికా ప్రజలు ఆంగ్ల దేశములో యుద్ధము చేసినపుడు ఆంగ్ల వస్త్రములను తీరముగా బహిష్కరించిరి. తమ నల్లని, ముతకబట్టలే వారికి సన్నవిదేశ వస్త్రములకంటె ప్రీయతమమయ్యెను. (ఫ్రీ ప్రెస్.)

వంగదేశములో దేవాలయ సత్కారహము

నామశూద్రులకు దెబ్బలుతగులుట - ప్రముఖుల అరెస్టులు

మన్మథం, అక్టోబరు 18:—కాలికాటయములోనికి ప్రవేశించుటకు నామశూద్రులకు (పంచములు) హక్కుగలదని ప్రధుడవగుటకు సలపబడిన సత్కారహసందర్భమున ప్రాఫెసర్ నృపేంద్రచంద్రబెనర్జీ, సత్కారహసంఘకార్యదర్శి యగు సుశేంద్రముజుందారు గారలు అరెస్టు చేయబడిరి. వీరు జామినానిచ్చి బయటికి రానిరాకరించిరి. పోలీసులు సత్కారహాలను అడ్డుపెట్టగా నామశూద్రులకు పోలీసువారికిని కొట్లాట జరిగినదియు, కొంతమంది సత్కారహాలకు దెబ్బలు తగిలినవియు తెలియుచున్నది. 42 కోటలనుండి సత్కారహము జరుగుచున్నది. (అ. ప్రెస్.)

అటవి పంచాయతీల సభ సంద్యాలలో సమావేశము

గా. హరిసర్వోత్తమరావుగారి ఆహ్వానము

సంద్యాల, అక్టోబరు 14:—గాడిచర్ల హరిసర్వోత్తమరావు గారు, కాసనసభ్యులు యిట్లు తంతివార్త సంపుచున్నారు. అటవి పంచాయతీలయందు దళిలావగలవారందరి సమావేశము 20వ తేదీన అదివారమునాడు సంద్యాలలో జరుగను అందుకు సంబంధించిన విషయములన్నియు చర్చింపబడును. రాయలసీమసభల గూర్చియు, వ్యవసాయదారుల విద్యగూర్చియు, తుంగభద్ర ప్రాజెక్టు గూర్చియు, చర్చింపబడును. రాయలసీమ ప్రతినిధులును, సాయినంధుసభ్యులును తప్పక రావలసియు, ఈ ప్రకటనయే ఆహ్వానముగ నెంచి అభిమానములందరు విచ్చేయవలెనని ప్రార్థించుచున్నాను. దీపావళిపండుగకు రైల్వేవారొసంగు ప్రత్యేకసౌకర్యములను వినియోగించు కొనవచ్చును. రాజులవిన వారు ఏర్పాటులనుగూర్చి వాచేరట వ్రాయవచ్చును.

ఒకముత్యము 50 ధాన్యపు గింజుల భారము యుండుట.

బొంబాయి, అక్టోబరు 14:—పెన్నే యనుగల్ఫు ముత్యపురేను. రీలందు 50 ధాన్యపుగింజుల భారమునుండి ఒకవిలువగల ముత్యము దొరకెను. ఈ ముత్యమురంగునందును పరిమాణమునందును చాలాశ్రేష్ఠమైనదై 100 వీండ్లకాలమునుండి ఎప్పుడును ఈలాటి ముత్యము దొరకలేదు. ఈ ముత్యముయొక్క ధర 50,000 పానులుగ నిర్ణయింపబడుచున్నది. (అ. ప్రెస్.)

నల్లమడ యింజనీరింగు వర్కుస్ ఫౌర్యుగుట

యల్. గ్రెగు చీఫ్ యింజనీయరుగారు వంటెన తెరుచుట

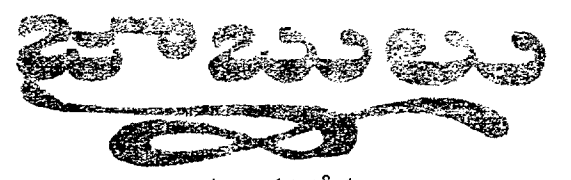
బాపట్ల, అక్టోబరు 6:—బాపట్లకు మామమైక్లడూరమున ఎల్. హెచ్. గ్రెగుగారు నల్లమడ డ్రైవర్లును, లేక నాగరాజు డ్రైవును అను కాలపహడ కట్టబడిన వంటెనను ప్రజల రాకపోకలకు వదలుటకును, సుమారు 5 సంవత్సరములనుండి 18 లక్షల రూపాయలతో ప్రజల వ్యయముగనుక చేయబడిన గొప్ప యింజనీరింగు పనులను సందర్శించి తెరుచుటకును బాపట్లకు వచ్చియుండిరి. పి. డబ్ల్యు. డి. వారు తలపెట్టినవి 1 నాగరాజు డ్రైవు 2 కర్లపాలెపు పంటకాలవ నాగరాజు డ్రైవు మిదుగా పోవుటకు యేర్పాటుచేసిన ఒక గొప్ప వైపును 3 నాగరాజు డ్రైవును మిద వంటెనయు అయివున్నది. నాగరాజు డ్రైవు నల్లమడ డ్రైవునుండి 5 1/2 మైళ్ల నిడివిన 340 అడుగుల వెడల్పున సరాసరి సముద్రములోకి త్రవ్వబడినది. ఆడ్రైవును త్రవ్వటకు 10 లక్షలరూపాయలవైపును. నల్లమడ డ్రైవునకు అనుచేరుతోనున్నను శ్రీయుత మంత్రి నాగరాజుగారు ఘనముగా పరిశీలే తనకు పూర్వము యితరులకు సాధ్యముకాని యాపనిని నిర్విఘ్నముగా కొనసాగించినందులకు వారి చేరుతో పిల్వబడుచున్నది. వైపునుండి 1928 ఆగష్టుకు నాగరాజుగారి కంట్రాక్టుగానుండి రహదారి కీసి. మూడవది వంటెన 5-10-29 వూరియాయెను. ఆసందర్భమున నల్లమడ యింజనీరింగు పనులు తెరుచు సందర్భమున 10 వేలమందివైకా రహితులు చూడవచ్చిరి. గుంటూరుజిల్లా కలెక్టరు నూపర్డువోరగారును, నూపరిం పెండింగు యింజనీయరు వాక్లిగారును, యన్జిన్యూటివు యింజనీయరు (ప్రభుత్వకృష్ణ) పెనుచుచ్చ వెంకటరమణరాజుగారును, తూర్పు యస్. ఆర్. ప్రాఫుగారును, (పుగ్గ) ఇ. హెచ్. షీవుగారును, (విచారణ) ఆర్. అన్నాదొరఅయ్యగారును, కే. శ్రీనివాసఅయ్యగారును (గుంటూరు) డిప్టీమేజిస్ట్రేట్ యింజనీయరు పి. లక్ష్మీనారాయణరావుగారును, ఇన్స్పెక్టరు ఆఫీసరు తాడినాడ సుబ్రహ్మణ్యముగారును, సబుజడ్జి సి. యస్. వీరాస్వామి అయ్యగారు, మల్లాది యజ్ఞ నారాయణ అయ్యకేటుగారును, తెనాలి తాలూకాలోర్డు ప్రెసిడెంటు చెలిగూడ వుమామహేశ్వరరావుగారును, ప్రాధానము గోనుచేరి రంగ నాయకులుగారును, బారిష్టరు పంగులూరి కేవలెయ్యగారును, వుల్లిపాలెం జమీందారు అప్పారావు బహదూరుగారును, వీరి రాజు కోటంరాజుగారును, పర్లం కోటయ్యనాయకుగారును కొసరాజు సూర్యనారాయణగారును పెన్నేమంది అసిస్టెంటు యింజనీయరులును, పెన్నేమంది రెవెన్యూ ఇన్స్పెక్టరులును జిల్లామునసబులు శ్రీయుతులు సారంగరాజు అయ్యగారు, రాజగోపాలా శాస్త్రిగారును తదితరులును సభయందుండిరి.

సభాకార్యక్రమము దైవప్రార్థనతో మొదలిడిరి. నూపరిం పెండింగు యింజనీయరుగారు నల్లమడ యింజనీయరింగు పనులు 5 సంవత్సరముల క్రిందట మొదలుపెట్టబడిన సంగతియు, ప్రభుత్వ ఏర్పాటు చేయబడిన కంట్రాక్టురులు వారి దురదృష్టమును గూర్చియు విగళముగా ముచ్చటించుచు 1928 సంవత్సరము నుండి శ్రీయుత నాగరాజుగారు కంట్రాక్టురుగా వచ్చిన తర్వాత పనులన్నియు త్వరితముగను, చక్కగను చుల్కిగను అయినవని తెలిపిచ్చిరి. పి. డబ్ల్యు. డి. వారు యింకా రెండుసంవత్సరములకు తయారగునని తెలపిన పని యింతత్వరితములో అనుటకు క్రిమంత్రి నాగరాజుగారి సామర్థ్యము చాకచక్యము తప్పవేరు కాదని బహిరంగముగా తెలిపిచ్చిరి. కర్లపాలెం పంటకాల్య నాగరాజు డ్రైవుమీదనుండి పోవుటకు ఒక లక్ష రూపాయలు వెచ్చించి కట్టిన వైపును యింజనీరింగు కాళ్లవారు గర్వింపదగిన విషయమని తెలిపిచ్చిరి. మూడవది లేక ఆఖరు పనియైన వంటెన 30 అడుగుల ఖానలతో 5 ఖానాలు గల్గి యినుపగర్ల తో దిగింపబడి యింజనీరింగు సంబంధమైన నూతన ఏర్పాట్లు గట్టిగా కట్టబడి 340 అడుగుల పొడవు కలదైనదని తెలిపిచ్చిరి. ఈవివరంతయు నిర్ణయించుటలో కడుజాగ్రూహకతోను శ్రద్ధగాను సమర్థతతోను పని చేసిన కృష్ణ పడగుటి ఎన్జిన్యూటివు యింజనీయరుగారు శ్రీయుత పెనుమెచ్చ వెంకటరమణ రాజుగారిని సాగడుచు వారి క్రింది యుద్వ్యాగస్థలైన సబుజివిజును ఆఫీసరు యస్. రామయ్యగారిని, నూపర్డుజై రంగ అబ్రహము గారిని క్లాపింపిరి. వాక్లిగారు మాట్లాడుచు యి వంటెనను గ్రెగు వంటెనగా పిలుచుటకు షీఫ్ యింజనీయరుగారు గ్రెగు దొరగారు ఒప్పుకొనినని తెల్పుటకు సంతోషించుచున్నామని తెలిపిచ్చిరి.

గ్రెగు దొరగారులేని వుపన్యసింపటకు మొదలిసినపుడు జయజ మధ్యములు చేసిరి. వారు మాట్లాడుచు తము యాకృష్ణ జిల్లాలో ఎన్జిన్యూటివు యింజనీయరుగారు నూపరిం పెండింగు యింజనీయరు గారు 15 సంవత్సరములు వెంకటరమణ రాజు పనిచేసి యుండుటచేత తాను యా సభలో మాట్లాడుట వుచితము కాదనిరి. ఈ పనిని నిరంతరము కష్టపడిన ఎన్జిన్యూటివు యింజనీయరుగారు పెనుచుచ్చ వెంకటరమణ రాజుగారిని వారి క్రింది ఆఫీసరులు రామయ్యగారిని, అబ్రహముగారిని సాగడిరి. యి పనులన్నియు జ సుంద్రముగ కొనసాగించిన మంత్రి నాగరాజు గారి సామర్థ్యమును గూర్చి ఘనప్రశంస చేసిరి. తరువాత వెండి కత్తెరతో వంటెనకు కట్టబడి న నల్ల రిబ్బనును గ్రెగుదొరవారు కట్టితిరించి వంటెనను ప్రజోపయోగమునకు తెరచిరి.

తరువాత ఎన్జిన్యూటివు యింజనీయరుగారు పెనుచుచ్చ వెంకటరమణరాజుగారు చూడవచ్చిన పిన్న డెడ్లలకు ఒకటిపార్టీ చేసి గౌరవించిరి. ఎన్జిన్యూటివు యింజనీయరుగారు వెంకటరమణ రాజుగారు ఆరోగ్యవ చక్కని ఏర్పాట్లుచేసి ప్రజలతరణకు ప్రకటనకు హేతులైరి. వేస్త్రీలు కలికొండ శ్రీరాములు వగైరాలు కడుశ్రద్ధతో కంట్రాక్టురు శ్రీయుత మంత్రి నాగరాజుగారికి తోడ్ పనిచేసిరి.

(ప్రత్యేకవిలేఖరి)

కన్యిండుటలేదు

నా కుమారుడు కయసు 18 పడుననిమిది సంవత్సరములుండును. అతను నాలుగుసంవత్సరక్రిందటి ఇల్లనిదివి పోయినాడు. యింతవరకు కమపడలేను. వానిని నా ఇల్లుచెర్చవారికి గానీ వాడెక్కడవుండునని తెలుపువారికిగానీ రు 50 లు ఏజిది రూపాయలు యివ్వగలవాడను.

నాకొమారుని వేరు రాయయ్య. ఎత్తు ముమారు 4 1/2 అడుగులుండును. కేరీరచ్చాయ ఒకవిధముగా నిరువురంగు కత్తియందును. నాని మడిపుజముమీద పెసరవేంపు ముచ్చయున్నది నశితైత్రియిన కాలకా వెడల్పు కమరు సకటించున్నది. నా కొమారుని విషయము నా అగ్రగణ్యుగానీ కేవలసూలముగా గానీ తెలుపవచ్చును.

బలిజ నారాయణ,

చీరులవాసుపల్లె, జూటూరు పోస్టు, తాడిపత్రి తాలూకా.

గుంటూరుమండల అర్చకమహాజనసంఘము

అవసర మహాజనసభ

ఈ క్రిందివిషయములను గురించి చర్చించి నిర్ణయించుటకుగాను 18-10-29వ తేదీన ఉదయం 8 గంటలకు గుంటూరులో అవసరమహాజనసభ జరుపబడును.

- చర్చనీయాంశములు 1. ఆంధ్రరాష్ట్ర అర్చకమహాజన సంఘమును గురించి. 2. చట్టమును గురించి. 3. దావాలను గురించి. 4. అగమకాస్త్రములను గురించి. 5. చెత్తెక్కుమిడిన గురించి. 6. దావాల పరిచాయిలే ఉపసంఘమును గురించి. 7. నిబంధనలకు బాధ్యులను నిర్ణయించుటకు గురించి. 8. కంచాలు, నిర్ణయము గురించి. 9. జహఖిన్నులెక్కలను గురించి. 10. అవసరమును యితరవిషయమును గురించి.

టి. పానకాలాచార్యులు, అధ్యక్షుడు.

నెజవాడ రామమోహనధర్మ పుస్తకభాండాగారము నకు ముద్రిసిపాలిటి యిచ్చెడి విరాళము

ఒక పనితని

తమప్రతికయందు ఈ యంశమును గూర్చి 10వ తేదీన ప్రచురింపబడిన సంగతులు సంగ్రహానుసాయమునై. రాజకీయ పనులకు గ్రంథాలయభవనము వినియోగించుచుం కిరీసి చెప్పి అందులకు లైబ్రరీ మ్యునిసిపాలిటీకి రిచ్చిన విరాళమును కలెక్టరుగారు నిరాకరించెడిందు. గుర్తు పెంటువారు 1928 సంవత్సరమునకు కొంతనిల్వకు చూపవలసివది యుత్తర్యయండిరి. అనిల్వను గూపించుటకు గాను లైబ్రరీరాళ్లమును కట్టగారు నిరాకరించిరి. రాజకీయ సంగతులనుగూర్చి విచ్చు ప్రస్తావన విషయాదుగమును గూర్చినదై యున్నది.

గూర్చి వెంకటసురమిహాశాస్త్రి,

ఉపాధ్యక్షులు, రామమోహన గ్రంథాలయము, నెజవాడ

చింతామర్మము

వెడ్డిఉడ్ బెన్ను గారి ఇండియా పయనము "అబద్ధము"

(రూటరు)

లండన్, అక్టోబరు 14:— ఇండియా మంత్రి వెడ్డిఉడ్ బెన్ను గారు ఇండియాకు పయనముగూడరన్న వదంతులు అన్నియు నిరాధారము లైనవని నిశ్చయముగ అధికారులు చెబుచున్నారు.

ఆంగ్లో సోవియటు ఒడంబడిక

ఉభయులును అంగీకరించిరి

(రూటరు)

లండన్, అక్టోబరు 15:— ఆంగ్లో-రెడ్, డొగ్లాదిసిగ్-గార్లు సంఘము తేలిన ఒడంబడికను ఉభయ ప్రభుత్వములవారును, అంగీకరించిరి. ఇక దానిని పార్లమెంటులో ప్రవేశపెట్టెదరు. పోలండు లండనులోను ఇతరులు రాయచోడులనే నియమించిరి.

"ఆర్-101"

(రూటరు)

లండన్, అక్టోబరు 15:— ఆర్. 101 నాకావిమానము 36 నిమిషములలో, 14 ప్రయాణములలో, సోమవారము బయలుదేరినది. ఇదియే ప్రధమ పయనము. లండనును బోయి తిరిగి వచ్చెను.

మన్మథులుగారు మామరతో సోమవారము కనడాకు బయలుదేరిరి.

ప్రెంచియవారి మన్మథులుగారి అమెరికా పయనము జయప్రథముగా సాగెనని స్త్రీయునుగారితో సంశయము వెలిబుద్దిరి.

రషియా చీనా పోరాటము

(రూటరు)

లండన్, అక్టోబరు 15:— రషియా సైన్యములు ఆమూరునదిమీదనున్న లాహోనను ఆదివారము బట్టుకొనిరి. మూడు చీనా యుద్ధనౌకలు మునిగిపోయెను. 500 నావికులు మునిగిపోయిరి.

యుద్ధమైదది అదిగ బ్రిటిషు నౌకాపకము 'స్ట్రెయిట్స్' యుద్ధనౌకతో కాట్రాంటునోపిలకేగుట కిదే ప్రధమము. నౌకాపకాధిపతియు బ్రిటిషు రాయబారియు ముద్రపాకేమాలు పాపాగారిని జూడగోయిరి.

ఇంగ్లండులో దక్షిణ ఇసుపదారి యధికారులు విద్యుచ్ఛక్తిచే రైల్వేను నడిపించెదరటం, లండనువారినుండి వైరిట మనరకు చేయబడును.

ఆఫ్ఘెలియా ప్రభుత్వము

బ్రాసుగారు ఓడిపోవుట

సోమవారమునాడు రాజీనామానిచ్చును

(వైర్లెస్)

రుగ్బీ, అక్టోబరు 14:— బ్రాసు ప్రధానామాత్యుని ప్రభుత్వము సోమవారము రాజీనామా నిచ్చెను. రాజోపు ప్రధానామాత్యుడు కార్మిక నాయకుడు తేజస్వినగ్-లీనుగారు.

జీవీవా అంతర్జాతీయ కార్మికసభ అడ్డీపోవుటకు కాగణము బ్రిటిషు నౌకాయజమానులు నావికుల పనిచేయుగంటలను తగ్గించుట కంగీకరింపకపోవుటచే యది చెబుచున్నారు.

పతాక ప్రదర్శనము

అఖిలభారత దేశీయమహాజనసభా స్థాయిసంఘమువారు ప్రతివేల చివరవారమున స్వరాజ్య పతాక ప్రదర్శనము జరుపుమని నియమించిరి. కొన్ని తావుల స్వరాజ్య జెండా నూత్రేగించి సభలుచేసి, స్థిరముగాగూడ నెలకొల్పుచున్నారు. దీనిని యీ నెలలోగూడ జరిగెదరు. ఈ యుత్సవముతోపాటు దేశీయ మహాజనసభా సభ్యులందరు తమభీమానుబంధు స్వరాజ్య కాంక్షలందరు తలకొక జెండా లేదా గృహమున కొక పతాకమును కొని, ఊరేగింపుచేసి, స్థిరముగా తమతమ నెలపుల కలంకారముగా స్థాపించినచో సమంజసముగా నుండును.

ఇట్టి మార్గాల్గర్వమునకు, యీ నెలలో ప్రేమమున నవకాశము దొరకుచున్నది. ఈ మాసాంతమునమున్ను దీపావళి దీసికె గగినతరుణము. ఏటేటను భారతీయుల కులసమును న్యాయమును కల్గించు దీపావళి గ్రామములలోని ప్రమిదలు తమ దుతోగాని, పట్టణములందలి వాయుదీప కళకళలతో విద్వలైతి కళతోగాని ముగియును. ఆర్కాటకారణమై నిజతమవులకును, ఇతర శరీరములకును, ఆక్షులకును ఆపద నుట్టిల్లజాలు బాణాసంచు ప్రేల్పుటతో నది పూర్తి కాదు. అభ్యంగనస్సానములతో విందుభోజనములతో, నూతన వస్త్ర భారణములతో తృప్తిగొలుపదు. నిపురవృత్తి న్యాయించిన ధనరాసులు ప్రాగుచేసి పూజించుటతో తనియును. సత్సభాను పరాక్రమమునకు మెప్పును నరకుని ప్రవర్తనయందలి తప్పును గృహుని యొప్పును రూపించు పురాణ కాలతేజముతో కలప్రదాయు కానేరదు. నన్నదా నదీతీరమున రాజ్యమేలిన విఖ్యాత కైకసాహస కాలియైనవరకుని సంహరించి, కృష్ణుడు గుజరాతుకు స్వాతంత్ర్య ప్రదాతయై, స్వరాజ్యకృతము ప్రారంభించిన యాదినము భారతీయులు జరుపు పండుగలలో నెల్ల నగ్గగర్వము. స్వరాజ్య పతాకోత్సవమునకు సంసాపనమునకు దీపావళి అమావాస్యకన్న విశ్వయైన మునినము కలగబోదు.

మనజెండా యాపుచూడును. హిందువుల యెడ యెగ్రనై, మహమ్మదీయులయెడ పచ్చనై, తదితరులకు తెల్లనై, మూడురంగుల నాక్రమించు రాటుముతో నొప్పారుచుండు కొలదిగా ఎరువును, మంచి ఆకుపచ్చయు, ఆతిశయించి తెలుపును దనర్చు. సంఘాధికృత గలవారి కహంకారము లేకుండ వినయమును బలాధికలకు గర్వము రాకుండ వివేచనయును, రెంటును కొరవడు వారికి న్యాయవైకుండ అభయమును, వీరసాధులకు కలుపజాలు పాశమును మూచించుచున్నది. ఎరువు త్యాగమునకును, పచ్చన మైతికిని, తెలుపు సత్యముకును, రాట మహింసకును, చిహ్నములు. త్యాగమునండి మైత్రియు తద్వారా సత్యమును గోచరించును. త్యాగముచే కష్టసహిష్ణుతయు, మైత్రిచే నిర్భయత్వమును, సత్యముచే అపృథక్త్యమును రాటుముచే పరపీడనము లేని నిరంయవృత్తియు ప్రకటితములు. వీని సమ్మేళనమే ధర్మము. దాని సంపూర్ణ పరిణామమే దైవము. అతనికన్న పరుడు లేడుగాన సర్వస్వత్యాగము. తదంతాసంధూతులకు మానవులకు స్వాతంత్ర్యము సహజ లక్షణము. కాన మన పతాకము స్వాతంత్ర్య చిహ్నము దైవచిహ్నము గూడనై విరాజిల్లుచున్నది.

స్వాతంత్ర్యము గోరు ప్రతివారును దాస్యచిహ్న నాశనమును స్వరాజ్య చిహ్న స్వీకారమును గోయుట సహజము. ప్రాచ్యుల మానసికభావము శరీరావసరములందు ప్రత్యక్షరూపంబు దాల్చును. గాఢమైన స్వాతంత్ర్యేచ్ఛ క్షీణిరేరమున, జాతీతీనీతిమున ముద్రితమై యుండనోపు. విమోచనాసయముందు జీనావారు జెడల తెగగోసి పారవైచిరి. సన్యాస ఆశ్రమవాసులు పూర్వార్థము నూచితములకు జాట్లు జంబెముల విసర్జించురు. మరబట్టలను విడుచుటయో, ఖడ్గధరించుటయో భావసంస్కారముగా గాంధీజీ నిరర్థరాలించె దేశాభిమానలందరు ఖాదీ కట్టవలెను. ఖరీదనిగాని, మోబనిగాని, జంకవారు పైతము యాపతాక ప్రదర్శనములో పాల్గొనవలెను. ఇది ఆంతరంగిక పరివర్తనమునకు బహిరంగ నిదర్శనము. ఇట్టివి ఒకటకు ఆంధ్రదేశమున నలుచెసల స్థాపించినచో యీ ప్రదర్శనమే దేశీయలకు ఉత్సాహోదయములను వికేతీయలకు విభ్రమనిరాశలను పురికొల్పును. దుఃఖసమయములందుగాక వీనిని తీసివేయరాదు. ప్రభుత్వమువారు నుదన్నచో కాననోల్లంఘనమునకు మంచి అడుగులభించును. ఆంగ్లరాష్ట్ర సంఘమును జిల్లాసంఘములును ఆంధ్ర మహాజనులును యోచించుటగ క.

గొల్లపూడి సీతారామశాస్త్రి.

మహారాష్ట్ర విద్యానిధి

వార్షిక కోర్సువస్తునకు

శ్రీయుత ఏ. పరశురామరావు

యం. యల్. సి. గారు అధ్యక్షుల వహించిరి

మద్రాసు, అక్టోబరు 15:— గత ఆదివారము 13 న తేదీని మద్రాసు మహారాష్ట్ర విద్యానిధి సంఘముయొక్క వార్షిక కోర్సు మైలాపూరునందు పి. యస్. మోస్కా-లు నూతన భవనమందు అతి వైభవముగా జరిగెను. ఈ సమావేశమునకు శ్రీయుత ఏ. పరశురామరావు యం. యల్. సి. గారు అధ్యక్షుల వహించిరి. సభకు సుమారు 500 మంది మహారాష్ట్ర ప్రముఖులు, సిధి సభ్యులును విచ్చేసిరి. శ్రీయుతులు సి. బి. ఆర్. రామచంద్రరావు, ఇ. వి. నాయకరావు, బి. ఏ. బి. యల్. టి. రామచంద్రరావు, సి. జి. పండిత్, డా॥ నిఖమ్కర్ టి. అప్పారెడ్డి, డా॥ కృష్ణరావు, యస్. రఘుపతిరావు మొదలగు మహారాష్ట్ర ప్రముఖులు సభి నలంకరించిరి. సభా కార్యక్రమ ప్రారంభమునకు పూర్వము సభ్యులెల్లరు అల్పాహారవిందు ఆరగించిరి.

వీధిప ఇ. వి. నాయకరావుగారు శ్రీయుత ఏ. పరశురామరావుగారిని అధ్యక్షులవహించుటని కోరుచు అధ్యక్షులను సభ్యులను పరిసరమునెన్ని ఉపన్యసించిరి. అధ్యక్షులు సభా కార్యక్రమ ప్రారంభమున తమ సభావారు గౌరవించినందుకు కృతజ్ఞతాపూర్వక నందనసల్పించుచు సభాకార్యక్రమము ప్రారంభించిరి. శ్రీయుత టి. అప్పారెడ్డిగారు సిధియొక్క నివేదికను అంగమున చదివిరి. వీరప సి. జి. పండిత్ గారి ఆనివేదికను యరటియందు భాషాంతరీకరణ మొనర్చిరి.

అంతట శ్రీయుత ఇ. వి. నాయకరావుగారు సభాకార పద్ధతిని మహారాష్ట్రభవన నిర్మాణంభయము స్థాపించుటయందు సంఘమువారి ప్రయత్నములు సంతకంప సఫలముగాంభయమును విచయమును సభ్యులకు తెలిపిరి.

అధ్యక్షులను శ్రీయుత పరశురామరావుగారు తమ ఉపన్యాసమున మహారాష్ట్రీయెల్లరు తన ఉత్సాహముతో మహారాష్ట్ర విద్యానిధిని ప్రోత్సహించుట వాగ్దేయమనియు, మహారాష్ట్రీయెల్లరు లో మానవభావమును మరటిరప్ప జేరభావ గరపింపరాదనియు మహారాష్ట్రీయెల్లరు ఏకాదీక్షతో తమ సంఘముయొక్క అభివృద్ధికి గాను పాటుపడవలెననియు సభ్యుల యిచ్చింపిరి. అగ్రయోగ్యస్వామము ముగిసినతోడనే సి. బి. ఆర్. రామచంద్రరావుగారు అధ్యక్షులకు నందనసల్పించిరి. వీరప టి. అప్పారెడ్డి గారు అధ్యక్షులకు పుష్పమాలాలంకృతుల గావించిరి. అంతటితో సభముగి నెను.

మహారాణి ఝాన్సీ లక్ష్మీబాయిగారి

95 వ జన్మదినము హోమాత్మవము

బంగారుపతకము బహుమానముగా నివ్వబడును

(రాజమండ్రిపట్టణ కాంగ్రెసుసంఘ కార్యదర్శిగారగు ము॥ రా॥ రా పాలకోడేటి సూర్యప్రకాశరావు బి. ఏ. గారిట్లు వ్రాయుచున్నాడు):—

రాజమండ్రిపట్టణ కాంగ్రెసుసంఘమువారి యాజమాన్యమున వీరసాహాయ్య మహారాణి ఝాన్సీ లక్ష్మీబాయిగారి 95 వ జన్మదినము హోమాత్మవము రాజమండ్రిపట్టణములో ననంబరు 16 వ తారీఖున జయప్రథముగా జరిగెను. ఏర్పాటులు జరుగుచున్నవి. 1877 భారత స్వాతంత్ర్యయోధులలో అతి ఉత్సాహముతో పోరాటమునల్పి, ప్రాణములతోల్పోయిన వీర మాతమును మహారాణి ఝాన్సీ లక్ష్మీబాయిగారి జీవితమును ప్రతిబేట సంస్మరించుట భారతీయుల ధర్మము. ఈమె జీవితమును గూర్చియు, సందేశమునుగూర్చియు చక్కగా పద్యములుగాని, పాటలుగాని, వ్రాయువారికి బహుమానము లిచ్చుటకు ఏర్పాటులు చేయుచున్నాము. ఈ సంవత్సరమునకు మాత్రము ఒక్కటే బహుమానము నివ్వ నిశ్చయించితిమి. పంచరత్నములుకాని, నవరత్నములుకాని, లేక 200 పద్యలకు మించని మనోహరమగు పాటగాని వ్రాయువారికి బంగారు పతకముకట్టి బహుమానముగ నివ్వబడును. ఈ హోమాత్మ పోల్గొన నిశ్చయించిన వారు తమ పద్యములను పాటలను ననంబరు 8 వ తారీఖునకు నాకు జేరునట్లు పంప ప్రార్థింతు. బాక్కుకు పంపి చిలకమర్రి లక్ష్మీనరసింహమగారును, ము॥ రా॥ యంగిరూపి వేంకటేశ్వరగారును జడ్జిలుగా నుండురు.

మ.రా—ఝాన్సీ లక్ష్మీబాయిగారి జీవితసంగ్రహమును తెలిసికొనగోరువారు ము॥ రా॥ రా॥ ముదుగంటి జగన్నాథాస్త్రిగారి గ్రంథమును సమవ ప్రార్థింతు.

ఆర్యసాయనశాల

ముక్త్యుల (కృష్ణా)

ప్రశస్తమైనవి. శాస్త్రీయమైనవి. ఆయుర్వేదోపదేశములు దొరకుచున్నవి. మీ కేమందు కావలసిననుమాకే వ్రాయుడు. కేటలాగు ఉచితము.

మా చెన్నపురి పేజంటు-

కే. వి. శేషయ్య

8/15 నల్ల తంబిపేడి, తిరువల్లిక్కేటి, మద్రాసు

HEALTH & VITALITY THROUGH YOGA.
"Yogic Physical Culture"

By Sjt. S. SUNDARAM, Pleader, Bangalore.
A practical Guide-Book in English on Yoga-Asanas, Pranayam and Yogic cure.

All the 20 Asanas are illustrated by Photo Blocks. Paper Bound Re. 1/- Calico Bound Re. 1/8/-

(Reg: POSTAGE AS. 4 extra)

Publishers:—"BRAHMACHARYA" OFFICE,
P O Kengeri, Bangalore.

అద్భుతమైన నివారిణి. ఉచితము!

జాంబక్ ఆరోగ్యమైన చక్కనిచర్మమును చేకూర్చును. మీకు యగ్నిమా, గజ్జి, తామర, గడ్డలు మొదలైన చర్మ వ్యాధులలో నేదియున్నను సరే ఉచితముగా నివ్వబడు జాంబక్ బ్రండ్ బాస్సు నుపయోగించిచూడుడు. వేలవేలు దీని నుపయోగించుచున్నారు.

జాంబక్ నందు క్రొవ్వపదార్థ మేమియు చేరలేదు. అందు లో అమూల్యమైన ఓమధులసారము చేరియుండుటబట్టి చర్మ వ్యాధులను త్వరలో ఈ స్ఫుటలో అద్భుతశక్తిని పొందియున్నది. గాయములను క్రుశ్ణ నీయును. విషక్రిములను సంహరించి రక్తము వివృతము కాకుండా కాపాడును. జాంబక్ నుపయోగించిన మంట, బాధ వాపు మరేదినుండదు. చర్మవ్యాధులకు గాయములు మొదలైనవాటికి చాలా శ్రేష్ఠమైనది.

కెమిక్సు లందరివద్దను, దొరుకును. వెల 1 రూ 1/- పెద్దది రూ 2/4. ఏజెంట్లు మెసర్సు దాదా అండుకో, చై నాబజార్ రోడ్డు, మద్రాసు.

ఉచితముగా నివ్వబడు డబ్బీ కాపన్

ఉచితముగా నివ్వబడు నమూనా డబ్బీకొనుట, మీసేరు, అడ్రసు వేరే కాగితమువ్రాసిన ఆందుతో యాకౌపనునకు ఒక అణాప్రాప్తును (తిరుగుటపాటు) పెట్టి పైవిజంటు అడ్రసు నకు పంపును. ఆంధ్రవత్తిక దినపత్రిక 15-10-29 లేక వార్త పత్రిక 16-10-29 తేదీల నుదాహరింపును.

సంతాననిరోధము

గుణదోషవిచారణ

"పాశ్చాత్య పద్ధతులవలన సంతాననిరోధముచే గర్భప్రాసము, వంధ్యాదోషము కలుగుననియు, రబ్బరు గొట్టములను స్పృశించి ఆమర్చుకొనుట ఏమ్యమనియు శ్రీ వారు చెక్కిగ వివరించిరి. ఈ గ్రంథము మంచి జిజ్ఞాసను రేపుచున్నది. ఆంధ్ర మహాజను లెల్లరు దీని నొకమారు పఠించి యథోచితమును లాభమును పొందుదురగాక" (గృహలక్ష్మి) పలుమువారు అర్ధరూపాయ విలువగల పోస్టేజి ప్రాంతపులను గ్రంథకర్తగారిపేర ఈ దిగువ విలాసమునకు బంపుడు.

జరుగుమిల్లి సాంబశివరావు, బి. ఏ.

88, అక్కరసా హేబుపేటి, ట్రిప్లి కేసు, మద్రాసు.

గొప్ప లాభము

"శిల్పి-వంటి మజిలీస్టు"

దొరలు మిక్కిలి ప్రీతిగా వాడుచున్నారు. అక్కరలేనివో డబ్బు వాపసు పంపెదము. ప్రసిద్ధిజెందిన మజిలీస్టుని మీకు తెలిసియే యుండును. లండన్ వారు ప్రశంసించినవి.

12 గజముల తాను 6 కమీజులను రూ 7-8-0

12 మూర ముద్దులల్లా చీర నాజూగుడోర్నాలు 4-0-0

15 ,, మెడగల పనితనమును 6 మీజులుగలపెట్టె 9-0-0

పట్టువి 5 కమీజులుగలపెట్టె 16 ,, మెడగలవి. 10-0-0

ఏదైనా వ్రాసిన పంపెదము. క్యాటలాగు యివ్వాలి.

గుప్తా అండుకో, చికాకోల్. గంజాం జిల్లా,

పశ్చిమగోదావరి జిల్లాబోర్డు

నభ్యులకు విజ్ఞప్తి

80-8-29 తేదీ ఆంధ్రవత్తికలో ప్రచురించిన ప్రకారము మా ఘనమయినబోర్డువారిని కొందరు మహనీయులు కొరెన పారిశ్రామికవిద్యను నేర్చుకొనకాల నిరుద్యోగనష్ట విషయములు ఆంధ్రదేశములో నావరించిన అంధకారమును పారద్రోలగల దేదీప్యమానమయిన దీపకళయని నా ఆభిప్రాయము:-

ఈ విషయములు నేను కొన్ని సలహాలను సగడలవినందుట తమింపవేడుచున్నాను.

మీరు ప్రచురించిన ప్రకారము విద్యాభ్యసనకాలము మొదలు సంవత్సరములు అయిదు సంవత్సరముల వరకు పెంచుట యున్న పాఠశాలలో వ్రాయుట చదువు నేర్చుటయున్న మంచిదికాదని నా ఆభిప్రాయము:-

నాకు దోచిన సలహాలను యిందుక్రింద వివరించు కున్నాను.

(1) ఒక విద్యార్థి ఒక నియమిత క్షుప్తకాలములో యేదో ఒక వృత్తి నేర్చుకొనలసినదేగాని ఒకటికిమించి బాహ్యవృత్తులను నేర్చుకొనలసినట్లు నిర్బంధము లుండరాదు.

(2) యే విద్యార్థిగారిని అనుదినము పాఠశాలనియమిత కాలము యానప్పు తాను ప్రవేశించి వృత్తిలోనే కాలము గడపవలెను.

(3) ఒక విద్యార్థి ఒక వృత్తిని నభ్యసించుకొనకాలము ఆయావృత్తికి లెగినట్లు మూడుమాసములు మొదలు ఒక సంవత్సరములలోపల యిమిడియుండవలెనేగాని అంతకు మించరాదు.

(4) ఏ విద్యార్థిగారిని యిట్టిపాఠశాలలో వ్రాయుట చదువుటగాని యితర విద్యావిషయములుగాని నేర్పరాదు.

(5) మీరు ప్రచురించిన విషయములుగాక శ్రేష్ఠమునకు కావలసిన నూతులనీరును భూములకు పారింపెడు ఆవిరియంత్రములు నడుపుట ఒక వృత్తిగా యేర్పరుచుట చాలా ముఖ్యము.

(6) విద్యార్థులభ్యసించు ప్రతి వృత్తికిని అంతర్భాగములుగా యేర్పాటు చేయుట ముఖ్యము. అనగా ఒక కేర వృత్తిని సరించి ఆలోచించును. తేను, పట్టు, పున్ని, నూలు మొదలగు వాటితో నేతనీయుటయున్న, చెక్కలు (కోటుగడ్డలు) ట్టిల్లు (పర్టుగడ్డలు) తలపాగాలు, జమఖానాలు జోనాలు, కాలవలు మొదలగునది నేయుటయున్న, గడ్డలకు రంగులు నేయుటయు మొదలగునవి.

(7) ప్రతివృత్తికి సంబంధించిన బోధనాభ్యసన గ్రంథములు మాతృభాషలో యేర్పడవలెను.

(8) ఈపాఠశాలలో మాతృభాషలోతప్ప యితరభాషలో విద్యార్థులకు బోధింపరాదు.

(9) ఈ పాఠశాలలో చేరు విద్యార్థులకు ఇంగ్లీషువిద్య వచ్చియుండుట అవసరమని భావించుకొనరాదు.

(10) ఈ పాఠశాలలో అసంపూర్ణమయిన విశేషవృత్తులు నేర్చుటకన్న సంపూర్ణముగా నేర్పగల ఒకటి రెండు వృత్తులయినను నేర్చుటముఖ్యము.

నేను నూచించిన సలహాలవలన కలుగులాభములు

(1) ఒకవిద్యార్థి తనకు అభిరుచిగల యేదోయొకవృత్తిలో ప్రవేశించినయెడల ఆ వృత్తిలో అతను సంపూర్ణమయిన పాండిత్యము సంపాదించగలడు. అట్టివానివలన దేశమునకు మహాోపకారముకాగలదు. యెక్కువవృత్తులు నేర్చుటవలన ఒకవృత్తిలో కూడా సంపూర్ణమయిన పాండిత్యము సంపాదించజాలడు.

(2) ఒకవిద్యార్థి ఒకవృత్తిలో నియమితకాలముంతయు నిమగ్నుడయి యుండినయెడల అతను నీపుకాలములో ఆవృత్తి సంపూర్ణముగా గ్రహించగలడు. అతను పూర్తికాలము అదేవృత్తిలో పనిచేయుచున్నందున అతని కార్యక్రమములవలన పాఠశాలకుగాని లేక విద్యార్థి అన్నవస్త్రములకుగాని కొంతలాభము కలుగగలదు.

(3) విద్యార్థి పాఠశాలలో విద్యనభ్యసించవలసినకాలము తగ్గించుకొనిది సంస్కారభారముమోయు ప్రతివాడున్ను పాఠశాలలో చేరి యేదోయొకవృత్తి నేర్చుకొని కడలేదటను అనకాశము కలిగియుండును. ఆయావృత్తులలో విశేషమందిన లెగ్జీమ చేయుటయున్న పాఠశాలభుక్తులు తగ్గించుకొనుటయున్న ముఖ్యోపాయము.

(4) మనదేశములో వ్రాయుట చదువుట మొదలగు విద్యా విషయములు నేర్చుకొనకాలము అనేకములుగలవు. ఈవారి శ్రామిక పాఠశాలలోకూడా వ్రాయుట చదువుట మొదలగు విద్యా విషయములు నేర్చుకొనినయెడల విద్యాభ్యసన క్షుప్తకాలము పెరిగిపోయి కొంచెముమార్పుతో ఇంగ్లీషు విద్యాలయములు వాగలవు. ఇంగ్లీషు విద్యార్థులవలెనే వీరును పట్టుములనున్న వుద్యోగములనున్న ఆక్రియంసాగించి కాలముగడువలసి యుండురు.

(5) మనదేశములో పెద్దపాదలలు లేని పెరక గ్రామములలో రయతులు ములము శ్రేష్ఠములకొరకు కావలసిన మోటు (కపిల) యెద్దలను సంపాదించుకొనవలసినను కపిల (మోటు) వలన ములము శ్రేష్ఠముల భూములకు నీళ్లుపారకక నేర్వపుచ్చు

లు ఈ లెల్లభుక్తులు యెక్కువ అగుటవల్ల ను ములము శ్రేష్ఠముల మానుకొనుచున్నార. యీసమయమున రహితాంగములకు నూరుల నీరును భూములకు పారిండుటకు ఆవిరిమిడుటలు నడపుట నేర్పడము చాలాముఖ్యము.

(6) ప్రతివృత్తినిన్ని విశేష భాగములుగా విభజించవచ్చును గనక అనుదిన నిర్వీర్యకాలము యానప్పు ఒకవిద్యార్థి ఒకే వృత్తికి సంబంధించిన విభాగములలో నిమగ్నుడయి యుండుట చాలాముఖ్యము.

(7) ఈ పాఠశాలయొక్క బోధనాభ్యసన గ్రంథములు పాఠశాలలోనేరినట్టియు చేరనట్టియు ప్రేక్షకులకు లెల్లరకు అన్యంతావశ్యకములగు గనక పర్యవసాదికమయిన మాత్రుభాషలోనే యుండుట ముఖ్యము.

(8) ఈ పాఠశాల విద్యకు యింగ్లీషు అవసరము లేదని నా ఆభిప్రాయము. ఇంగ్లీషును ప్రవేశ పెట్టినచో వదిలిన విద్యార్థులకు తప్ప మిగతవారికి అగమ్యగోచరముగా యుండగలదు.

(9) ఈపాఠశాలలో చేరవలసిన విద్యార్థులకు యింగ్లీషు అవసరమని భావించినచో దేశము నుద్ధరించెడు వ్యవసాయదారులకు సలహాచెక్కరు.

(10) మీరు ఆంధ్రదేశమునకు మార్గదర్శకులయి కొన్ని వృత్తులలోనయినను సంపూర్ణపాండిత్యమును దీపమును వెలిగించినయెడల మిగతజిల్లాలవారు కొరవృత్తులకు దిగగలరు. నూరు రత్నములకు అందము ఆకారములేకుండా చేయుటకన్న ఒక్క రత్నముకు సరికయిన పద్ధతితో సానదీర్చి ప్రకాశవంతముగా చేయుటచుంచి దని నా ఆభిప్రాయము.

ఈపాఠశాల విద్యార్థుల విద్యాభివృద్ధికొరకున్న గ్రంథాలనుమల ఆవశ్యకత తెలుసుకొనుటకన్న వార్తాపత్రికలతో కూడిన యొక కుంచి గ్రంథాలయమును యేర్పాటుచేయించి వాటి పునయోగమును పునవ్యాసములమూలకముగా విద్యార్థులకు బోధించిన జాలనని నా ఆభిప్రాయము.

అన్నంరాజు శ్రీరాములు,

కెల్లూరు.

ప్రథమ మైసూరు

బ్రాహ్మణేతరమహాసభ

మైసూరు సంస్థానమునకు బాహ్యతాయుత

ప్రభుత్వమును కోరుట

మైసూరు, ఆక్టోబరు 15:- ఇప్పుడు ఆక్టోబరు 10 తేదీ యన ప్రాంతమున ప్రథమ మైసూరు ప్రతినిధిసభ ముఖ్య తీర్మానములను ఆమోదించి నిన్న సాయంత్రము విరమించెను. మైసూరు సంస్థానమునకు చాలమంది బ్రాహ్మణేతర ప్రముఖులు ప్రతినిధులుగాను, ప్రేక్షకులుగాను వచ్చిరి.

ముఖ్యతీర్మానములు

(1) పానగల్ రాజాగారి మరణమునకు సానుభూతి తెలియజేయుట, మైసూరు సంస్థానమునందును, యితరచోట్లను మృతినొందిన బ్రాహ్మణేతర ప్రముఖుల మృత్యువుకు సానుభూతి తెలియజేయుట.

(2) మైసూరు సంస్థానమునకు మహారాజాగారి యాజమాన్యమున బాహ్యతాయుత ప్రభుత్వమును కోరుట. ఈ ప్రభుత్వ విధానమున కాంతియుతమైనట్టియు సన్మైసట్టి మార్గములబాహ్య రా సాధించవలెను. అల్పసంఖ్యాకులకు తనరక్షణ లేర్పడవలెను.

(3) మహారాజాగారికి తనవిశ్వాసమును, భక్తిని ప్రకటించుట.

(4) మైసూరు సంస్థానములో బ్రాహ్మణేతరోద్యమమును సాగించుటకు ఒక ప్రతిష్ఠాపన నెలకొల్పుట. విద్యార్థులు తప్ప 21 సంవత్సరములకు పైగా వయసు సభ్యులు గావించవలదు. వందనములతో కథనమునెను (ఆ. వెన్.)

శ్రీభగవద్గీత

శ్రీశైలంబిండ రామాయకృత భాష్యకర్త ప్రకారం బాహ్యభూమినిత కాంకరభాష్యము గలది.

(సంస్కృతము) అత్తుల్లిప్పైమయిన గ్రంథము.

ప్రథమము-ము (1-6 అధ్యాయములు) రు 2-0-0

ద్వితీయము-ము (7-12 అధ్యాయములు) రు 2-0-0

శ్రితీయము-ము అచ్చునయిన్నది.

ఆంధ్రగ్రంథమాల,

7, చింతిపేటి, మద్రాసు.

శాసనసభలలో ప్రమేయము వలదు

రాండుటేబిలు సమావేశమునకు పూర్వము
నేన ఆర్థిక విషయములు భారతీయుల ఆయత్తము
చేయబడవలెను

హార్డయిజల్లా రాజకీయసభలో మహాత్ముని యుపన్యాసము

(గ్రీ (వెస్ తంత్రి)

హార్డయిజల్లా జూన్ 12:—మహాత్ముని నలంకరింప
బడిన పండితులలో హార్డయిజల్లా రాజకీయసభ పురుషోత్తము
దాసు టూండెన్ గారి అధ్యక్షతన సమావేశమయ్యెను. సభా
కార్యక్రమము జాతీయగీతములతో ప్రారంభమయ్యెను.

అధ్యక్షుకోపన్యాసము

ఈన అధ్యక్షుకోపన్యాసములో శ్రీయుత పురుషోత్తము
దాసు టూండెన్ గారు జాతీయోద్యమముయొక్క నాలుగు అవ
స్థలు వివరించిరి. 45 సంవత్సరములక్రింద భారత జాతీయ
మహాసభ స్థాపించబడినప్పటినుండి ఆసియా
ఖండములో చాలదేశములు స్వాతంత్ర్యమును గడించినవి. సాం
ఘిక బానిసత్వమునుండి విముక్తమైనవి. భారతదేశములో జాతీ
యోద్యమమువలన స్వాతంత్ర్యోద్యమము ప్రబలినమాట వాస్త
వమే. కాని ఫలము మాత్రము సున్న. మనమింకను బానిసత్వము
లోనే పడియున్నాము. ఫలితములు కలుగజాలినచో అసహాయో
ద్యమమే తారకము. మన ప్రంభవమువలన గమ్యస్థానముచేర
జాలక పోతిమి. ఈ సంవత్సరాంతములోగా భారతీయుల ఆశ
యములు ఫలవంతము చేయబడినచో సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము
ప్రకటించబడునని కలకత్తా కాంగ్రెసు ప్రకటించెను. ఇందువల
ననే బ్రిటిష్ లేబరు మంత్రివర్గమువారు రాండుటేబిల్ సమావేశ
మును సమకూర్చు నన్నారని ఆంగ్ల పత్రికలు ప్రచురించుచున్నవి.
ఇట్టికథలను మనము నమ్మరాదు. మనము మన శక్తి
సామర్థ్యములపై యాధారపడిన
గాని యే ఆంగ్ల పార్టీ కూడ, ఎంతవలసినదయినను, మనకు
స్వాతంత్ర్యము నొసంగజాలరు. రాండుటేబిల్ సమావేశమునకు
పూర్వము ఆర్థికవిషయములయందును, నేనయగును భారతీ
యులకు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య మిచ్చుచు ప్రకటన చేయబడినదే
గాని రాజీ జరుగజేరదు. రాబోవు కాంగ్రెస్ మహాసభవారు
శాసనసభలలో ప్రమేయ మేమియు కలుగజేసికొనమని తీర్మానిం
చవలెను. శాసనసభల మూలముగా కొన్ని స్వల్ప సంస్కరణ
ములు కొనసాగినను, దేశస్వాతంత్ర్యము మాత్రము చేరువ కాజా
లదు. స్వాతంత్ర్యమున కొక్కటే మార్గముకలదు. అది త్యాగ
మార్గము. బలహీనజాతియేడియు స్వాతంత్ర్యము వడయలేదు
గావున భారతీయులు తమ శక్తిసంపాదించి స్వాతంత్ర్యము
బడయదురు గాక యని టూండెన్ గారు
మడుపుచు తమ అధ్యక్షుకోపన్యాసమును ముగిందిరి.

తీర్మానములు

1. లాహోర్ కాంగ్రెస్ మహాసభ శాసనసభలలో
ప్రమేయము కలిగించుకొనరాదనియు, తత్ఫలితంలో ప్రజేషిం
చబడినవారికి స్వాతంత్ర్య మొసంగవలెననియు సభవారు
తీర్మానించిరి.

2. ప్రభుత్వమువారి నిరంకుశ విధానమును ఖండించుచు
ఆర్థికవిషయములయందును నేనయగును భారతీయులకు సంపూ
ర్ణాధికారముసంగనిది భారతీయులు రాండుటేబిల్ సమావేశ
ములో పాల్గొనరాదని రెండవ తీర్మానముతోరెను.

3. అస్పృశ్యత నివారణావశ్యతను గురించియు,
ఘోషాపదతి తొలగించుటను గురించియు మరియొక తీర్మా
నము తోరెను. జతీంద్రనాథుని మరణమునకు సానుభూతి
తెలుపబడెను.

గాంధీమహాత్ముని యుపన్యాసము

గాంధీమహాత్ముని సభకు 1-30 కు వచ్చెను. సభికులంద
రూ సంతోషపరవశులై కరతాళధ్వనులు గావించిరి. మహాత్ము
ని కిరీటధారముగా నుపసంహరించెను.:

మనమెన్ని తీర్మానములైన చేతుము. కాని ఆతీర్మాన
ముల వాగ్దానములందున ప్రయత్నించము. ఈఅలవాటును మాన
బలపరచి మిమ్ములను కొరుచున్నాను. మనయభివృద్ధి కీలక
కాటు ప్రభుత్వమైన ఆటంకము. 1921 సంవత్సరములో మనము
తొలగి ప్రభుత్వములను పూర్తిచేసినచో ఎప్పుడోమనకు స్వాతం
త్ర్యము లభించి గొండవలసినది. ఇంకొకతరుణము సమీపించు
చున్నది. ఆతరుణము మిరుపరిక్షింపబడుదురు. ఈరాష్ట్ర
ప్రజలపై ప్రత్యేకము లగు భాధ్యత గలదు. ఎందువలన
నదిగా కాంగ్రెస్ అధ్యక్షుని నమునకు మిరు
పరిక్షింపబడినది. జనమార్గాల గారు యువకులు
గాన, భారతీయుల అధ్యక్షులగుడ హెచ్చుగానేయున్నవి.
మిరుపరిక్షింపబడినది, మియొక్కయు గౌరవమును

నిలువబెట్టుకొన దలచుచో మిరు చెప్పినట్లుగాచేయట అవసర
ము. మిరు ఆస్పృశ్యతనుగూర్చి తీర్మాన మామోదించినారు.
హిందూ మహమ్మదీయసభ్యులను గురించియు, విదేశప్రత్యబహి
ష్కారమునుగురించియు, తీర్మానములను మిరుచేయుడు. విదేశ
ప్రత్యబహిష్కారము ఖచ్చిత మూలకముగానే సాధ్యమగును.
తీర్మానముల నామోదించితేనే నాని నాచరణలో నుంచుడు.
రానున్న పోరాటమునకు మిరు సంసిద్ధులైయుండురని మిమ్ము
లను, ప్రార్థించుచున్నాను.

వసూళ్లు

సభలో మొత్తము 6000 రూపాయలు వసూలయ్యెను.
అందులో 1000 రూపాయలు లభపతి స్మారక నిధికిగాను విని
యోగింపబడవలసినవి.

సభ అత్యంతసంతోషముగా ముగిసెను.

సరస్వతీ గ్రంథమాల

కాకరపల్లె, పశ్చిమగోదావరిజిల్లా

1924 సం॥రం స్థాపితము, ఈ గ్రంథమాలయందు 8 మా
సములక్రొకటి చొప్పున రసవంతముగు, చరిత్రాత్మక, సాంఘిక
అపరాధ రహస్య పరిశోధక నవలలు, నాటకములు, ప్రబంధ
ములును బ్రకటింతుము.

దీనికి సం॥ చందా రు 2-8-0 ప్రతే రుసుము రు0-8-0

కాకరపల్లె సత్యనారాయణ.

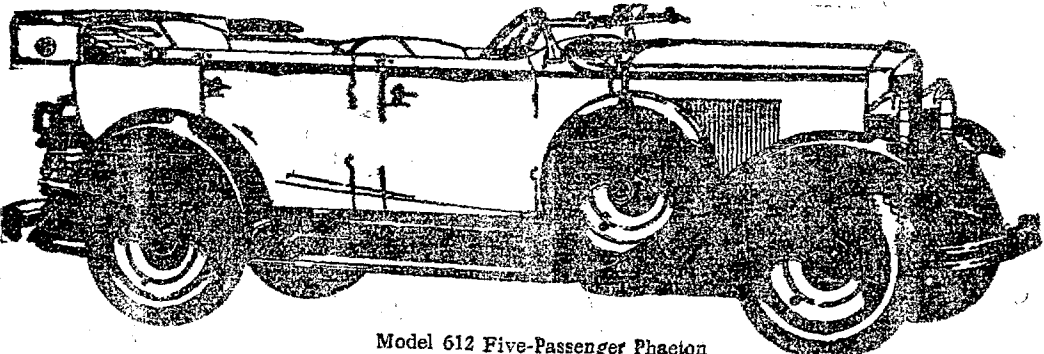
సదా

బాగుగా నేయుండును

ఆన్వేషము:—గ్రహమ్-పేజ్ కార్లు
వ్యాపించినచోట్లలో, మతరపున పనిచేయు
టకు యీలైసులో అసక్తిగల వర్తకులకు
మంచి అవకాశము గలదు.

గ్రహమ్-పేజ్:—ఇంటర్ నేషనల్
కార్పొరేషన్ డిట్రాయిట్ - మిచిగాన్ -
యం. ఎస్. ఎ.

Model 612 Five-Passenger Phaeton

సోద డిస్ట్రిబ్యూటరులు:— పూడన్ బర్త్ అండు కంపెనీ,

2/11, మూంటురోడ్డు, మద్రాసు.

బ్రాంచిలు:—బెంగళూరు, ఉదకమండలం, సికింద్రాబాదు.

ట్రావెలింగు ప్రతినిధులు:—ఉత్తరజిల్లాలు:—టి. పి. హెల్మి ఎస్పిర్, హెడ్ క్వార్టర్సు, విశాఖపట్నం
దక్షిణజిల్లాలు:—టి. ఎన్. వెంకట్రామయ్యర్, ఎస్పిర్, హెడ్ క్వార్టర్సు, తిరుచినాపల్లి
నీడెడ్ జిల్లాలు:—టి. హెచ్. పి. ఎడ్వర్డుస్, హెడ్ క్వార్టర్సు, బళ్లారి.
వెస్టర్న్:—కాప్టన్, ఎ. డబ్ల్యు. హెడ్ క్వార్టర్సు, తిరువనంతపురం.

170

GRAHAM-PAIGE

KARAMCHANDCHABILDASS
MANUFACTURING JEWELLER
437/3 MINT STREET SOWCARPET MADRAS.
CATALAGUE FREE ON APPLICATION.

USE ALWAYS
STANDARD INK
Best for Writing
WANTED STOCKISTS
STANDARD INK WORKS
PO BOX 24
MADRAS

విజెంటు కావలెను:—పద్రాసు గవర్న మెంటు ఇంకు

ఫాక్టరీని మేము తీసుకొని మిక్కిలి శ్రేష్ఠతరమైన అన్ని రంగుల సిరాలు ధరలు తగ్గించి పట్లయిచేయుచున్నాము. వివరములకు ఈదిగువవిలాసమునకు వ్రాయవలెను నరసింహం అందు కంపెనీ, లిమిటెడ్., 108 అగ్నియకాఫీధి, పద్రాసు

రసాయన చాయశాల

మేలైన గట్టి చాయనూలు వ్యాపారం, తూర్పువాకిలి, మధుర.

గట్టిచాయ నూతన రంగునూలు రకములు తయారుచేయడములో “ఇండియాలో” నెల్లను మొదటివా రని మిక్కిలి ప్రఖ్యాతి చెందినవారు.

అన్ని రకములలోను పక్కా-రంగులు సలీసుగా చిక్కును.

ఒకపర్యాయము మా రకములను ఉపయోగించినవారు, మా రంగునూలు వినా, మరి యితర రకములను ముట్టరు.

130

శాంపిల్ ఆర్డర్ వ్రాయించేది.

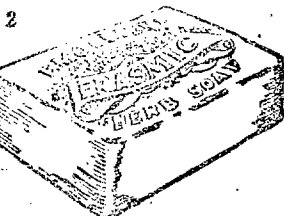
ఈనల్పును వాడకున్నచో సహజసౌందర్యముగల స్త్రీగూడ యితరుల నాకర్షింపజాలనిదే యగును. దీనిని నిత్యమును వాడు చున్నచో సామాన్యసౌందర్యముగల యువతియైనను ప్రజల ప్రశంస నధికముగా బడయగలుగును. స్త్రీల సౌందర్యమునకు ముద్దు లాలుకు మొగమే ముఖ్యలక్షణము.

Let

ఇది చర్మమునకు ప్రకాశమును మృదుత్వమును స్వేచ్ఛ తమకూడ యెల్లప్పుడును కలిగించును. అతిమనోహర

ERASMIC
HEEB SOAP

వైన ఈగబ్బునే యెల్లప్పుడు వాడుడు. ఇది చర్మరంధ్రములను శుభ్రపరు ముటదేగాక చర్మములోని టిన్యూలను పుష్టినిగూడ కలిగించును. సహజ వగ యన్యూ సౌకమ్యముపోకుండనిది కాపాడును. చర్మమునకు మృదుత్వ మును కలిగించును. దీనిని వాడుటవలనచర్మము యెల్లప్పుడును మృదువుగను నుండరముగను యుండును.

Made in England by the
Manufacturers of the
famous
Erasmic Toilet Specialties

చెన్నపురి బజారు ధరలు

1929 సం॥ అక్టోబరు నెల 15-వ తేది మంగళవారము

1. ధాన్యములు

బియ్యముబస్తాలు

కుసుమ తెనాలిది ,, ప 45 కలవి రు	12 8 0	38 4 0
నెల్లూరివి ,, డిటో 42	18 8 0	14 0 0
ధిల్లి ,, డిటో 46	18 8 0	16 8 0
రాగులు త. 164 బస్తా 1-కి	11 0 0	12 0 0
సువ్వలు ,,	21 0 0	28 0 0

2. ధాన్యము పప్పులు

కందులు బస్తా 1-కి ర 205	16 0 0	17 0 0
సెనగలు ,, డిటో	16 8 0	20 0 0
పెసలు ,, డిటో	18 0 0	16 8 0
మినుములు ,, డిటో	17 8 0	18 0 0
ఉలవలు ,, ర 195	9 8 0	10 0 0

3. నూనెవస్తువులు

సువ్వలనూనె బా 1-కి	185 0 0	145 0 0
నెయ్యి మ 1-కి	14 0 0	19 0 0
వేరు సెనగపప్పు బా 1-కి	46 0 0	47-0-0
వేరు సెనగనూనె గానుగ బా 1-కి రు 115 మి.కొ.నూనె 97		
అమచము బా 1-కి	108 0 0	105 0 0

4. చిల్లరవస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి	119 0 0	120 0 0
కూరపసుపు ,,	65 0 0	67 0 0
మిరపకాయలు (గుంటూరుది) బా 1-కి	105 0 0	122 0 0
ధనియాలు ,, బా 1-కి	82 0 0	45 0 0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు మణుగు 1-కి రు 40 50		
జెల్లము బా 1-కి	28 0 0	49 0 0
అస్కా-చక్కెర బస్తా 1-కి	25 10 0	25 14 2
చింతపండు బా 1-కి	80 0 0	40 0 0

5. ఇనుము

పట్టాకం బా 1-కి	82 8 0	38 0 0
చదరం	28 8 0	27 0 0
రవుండు	38 8 0	38 0 0

6. నూలు

నెం 20 డెన్ని సింహంయూ తె	రు	7 12 0
నెం 6 ,, కటారి		4 12 0
నెం 24 ,, లాక్		5 10 0
నెం 40 జామ్మరు 10 పా		10 0 0
నెం 20 1/2 రెట్టలేడి		7 0 0
నెం 40 రాణి		10 0 0
నెం 4 డెన్ని మసీదు		4 8 0
44 నాండ్		10 18 0

7. లోహములు

నెం 100 కులం 1-కి	రు 58 8 0	రు 56-4-0
బంగారు కులం 1-కి	21 4 0	21 12 0
సవరను 1-కి		13 7 6
ఇత్తడి బా 1-కి	252 0 0	256-0-0
రాగి బా 1-కి	817-0-0	820-0-0

8. రంగులు

అతి మేలు వీర్వర్ణులందు అతిజరయిక్ సింహంమార్కు

సిపా 1-స్క్రీలు 200 కి రు 47 0	మద్రాసు	
,, నీలిరంగు 1 రతి		1 10
,, 14 రతులు		1 15
,, 28 రతులు		1
,, 56 రతులు		1
,, 1 అంచురు		1 1
కస్మిటు హాప్టస్కాల్-లెట్ అనగా (టర్కి-రెడ్డు)		3 4 0
కాంగో 8 డి		1 0 0
నదురు 4 డి		1 2 0

శేరు రూ 1-12-0
శేరు రూ 7-8-0

సాలామి త్రినంజీ

(రిజిస్టర్డ్)
శేరు రూ 1

84 చెట్ల దినుసులు అవుశేయి కలిపిన శేవ్యము. మేహపాడలకు సనాయి, స్త్రీలకునుమవ్యాధులకు అమోఘము.
దీర్ఘ ఉదకులకు, మళ్లనెత్తము, చర్మవ్యాధులకు, స్త్రీల ఋతువ్యాధులకు గాఢరంటి.
జి. డి. కె. రాళ్ళు, లెండ్ల మెడికల్ షాపు, రామానాయుడుజేట, మచిలీపట్నం, కృష్ణాజిల్లా.

శతకమంజరి - భక్తిసపుటము

వృషాధిప, నర్మేశ్వర, దేవకీనందన, బంటిమిట్టరఘువీర, నారాయణ, శ్రీకాళహస్తీశ్వర, దాశరథి, రంగశాయి, శ్రీరామతారక, రామచంద్రశతకములు వది యిందు గలవు. ఒక్కొక్క శతకమునకు వెక్కు మాత్రకలతో సరిచూచి చేర్చిన పాతభేదములును, ఆయా శతకకర్తల చరిత్రమును, రచనమును, విషయమును విమర్శించిన విపులమగు పీఠికయును గలవు. ముచ్చటలు సూక్ష్మనట్లు నేలి క్యాలికోబైండు చేసిన సంపుటము వెల రూ. ౧ ౮ ౦ మాత్రమే.

శతకములు విసిగను దొరకును.

ఆంధ్రగ్రంథమాల, తపాలుపెట్టె నెం 212 రు, చెన్నపురి.

నిజాంరాష్ట్రప్రతినిధి:—

నామవల్లి గౌరీశంకరవర్మ అండు కో.,

566, రెసిడెన్సీబజారు, హైదరాబాదు, దక్కన్.

ఆంధ్రపత్రికా సంవత్సరాది సంచిక

ఆర్యా!

ఎప్పటికీరను రాబోవు ప్రమోదూత సంవత్సరాదిసంచికను ప్రకటింపబోవుచున్నాము. అందు సారస్వత, సాంఘిక, రాజకీయార్థికాది విషయములగు సంబంధించిన వ్యాసములు ప్రకటింపబడును. తాము పూర్వమువలెనే దయ యించి ఆమూల్యములగు తమ వ్యాసములతో సన్నిహిత నలంకరించి మాయుద్యమమునకు దోడ్పడ బ్రాణింప.

ఈ సంచికయందువిషయవిభాగమును గూర్చి యేవిభాగమునకు సంబంధించిన వ్యాసముల నావిభాగమునందే ముద్రించి సంచికకు ఉగాదినిచ్చి కార్డుల కల్పించి గలచినాము. ఏ ఏమిత కాలమునకు బూర్వమే వ్యాసము లన్నియు మాకు చేరినగాని అట్లు విషయవిభాగమును గూర్చి సమకూలము గానేరదు. సంచికాముద్రణ మారంభించినవిదవ బంపు వ్యాసములను సంచికకుండు చేర్చుటకు ఏ లుండదు. కావున వ్యాసములు 1929 సంవత్సర 15 వ తేదీలో వల మా కందవలెను. ప్రతి వ్యాసమునకు, 'సంవత్సరాది సంచికకు' అని వ్రాసి యుండువలెను. వ్యాసన లుగ, వానికి సంబంధించిన చిత్రములును, ఇతరచిత్రములును, సంపూర్ణవివరణములతో నియమితకాలము నకు బూర్వమే మాకు బంపుదురుగాక యని ప్రార్థించుచున్నాము.

చిత్రా ఫురకు

కాశీనాథుని న గేశ్వరరావు,

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము.

త్వరపడుడు! ధర తగ్గింపబడినది!! త్వరపడుడు!!

కొద్ది ప్రతులు మాత్రమే యున్నవి.

శ్రీ మదాంధ్రవచనభారతము

(రెండు సంపుటములు)

సభా, అరణ్య, విరాట, ఉద్యోగపర్వములు

భీష్మ, ద్రోణ, కర్ణ, శల్య, సౌప్తికపర్వములు

శతఘంటము పేంకటరంగశాస్త్రిగారిచే

సంస్కృతభారతమునకు సరియైన తెనుగు చేయబడినది.

1600 పేజీలు గలది.

రెండుసంపుటముల మునుపటి ధర 16-0-0. ఇప్పటి తగ్గింపు ధర 4-0-0

అలవ్యముచేసిన ఆకాశంగము కాగలదు.

మేనేజరు:— ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, పోస్టు బాక్సు 212, మదరాసు

మర్యాద:—పోస్టుకర్షులు ప్రత్యేకము. అర్డరుతోనూ సగముగానూ అడ్వాన్సుగా పంపగోరవచ్చు. రైల్వేస్టేషన్ సమీపము వారికి రైల్వేములముగా పంపబడును.

Price Annas 10 only.
AMRUTANJAN DEPOT
MADRAS & BOMBAY.

తెలుగు కావ్యాదర్శము రూ. ౧-౦-౦

(సంస్కృతములో) దండిమహాకవి వ్రాసిన కావ్యా

దర్శ మనుఅలంకారశాస్త్రగ్రంథమునకు సరియ

గుతెలుగు. విద్యార్థుల కత్యంతోపయోగకరము.

దైవబులు (భక్తిప్రధానపద్యకావ్యము) ,, ౦-౪-౦

జీవన్ముక్తి, విదేహముక్తి (సాగ్రంథము) ,, ౦-౪-౦

సనుజోపాసన, నిర్గుణోపాసన (లోనివి) ,, ౦-౮-౦

ఇట్లు వ్రాయవలెను:—

అవ్వారి సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి,

ఆంధ్రగోల్కొండజిల్లాయము, కొత్తూరు, పశ్చిమగోదావరిజిల్లా.

ఇంకను మలేరియా భయమా?

లేదు! ముమ్మాటికి! లేదు!!

కైన్యా విషము ముంగనేల? క్రొత్త రోగాలపాలు కానేల?

కైన్యా కలియని మందు. ఆనూనమైనమందు. ఆవా

యము లేనిమందు అమోఘమైనమందు. అమృత తుల్యమైన

మందు. అనేక మంది రాజవైద్యులూ డాక్టరులూ పరీక్షించి

మెచ్చుకొన్న మందు అనేక ప్రాణములను రక్షించిన మందు

చలిజ్వర రాక్షసిచే పీడింపబడు వారిని మృత్యు ముఖమున

నున్నవారిని రక్షింపగల మందు ఇది యొక్కటే! ఒక్క

మాత్రతో సుఖము! మూడు మాత్రలతోనే నివారణము!! ఇట్టి

అశ్చర్యకరమైన మందు ఇంకొక్కటి కలదా? వాడిచూడుడు

10 మాత్రలు రూ. 1-0-0. 50 మాత్రలు రూ. 4-0-0.

దగ్గు మాత్రలు

ఒక్క మాత్రకే సుఖము! ఏలాటి దగ్గు బాధనైననూ

ఆయిదు నిమిషాలలోనే తగ్గించి సుఖ మిచ్చును. శిశువులకూ

గర్భవతులకూడా వాడవచ్చును. 100 మాత్రలు రూ. 1-0-0.

ఆయుర్వేదకుటీరము. తణుకు. పశ్చిమగోదావరి.

ఆ క్యూ లా ర్ పై ను.

సమస్తసేత్రోగములకు దివ్యమందు. కంటిలో పొర

లు ఎరువులు ఒరువులు, పోట్లు, దుగదలు మంటలు, నీరు కా

రులు, మసకలు, వెలుతురు చూడలేకపోవుట, రెప్పలలో

దుర్మూలము, కొయ్యకండలు పెరుగుట, పగైరా సమస్తవ్యా

ధులు నివారణ అగును, గాయరంటి, చిరకాలానభవము. వెల

పోస్తేజిసహా బుడ్డి 1 కి రు 1-4-0. మందు ఉపయోగించేవిధము

బుడ్డితో పంపబడును. మందులు వి. పి. గా పంపబడును. కిమ్మ

కు ముందుగా చెల్లించవలెను. స్రుష్టితనము, అంతరహసుములు

శస్త్రములవల్ల నివారణ చేయబడును. చీదలకు స్రుష్టితనము ఉచి

తముగ బాగుజేయబడును. మందు ప్రతిఅంగడియందు దొరకును.

వి. గోపాల కృష్ణ, వి. పి. యం. డి.

నేత్రశస్త్ర వైద్యనిపుణులు, సర్జను,

విజ్ఞోరియా ఆసుపత్రి—కాకినాడ.

2 బాలసుధ (రిజిస్టర్డ్)

మద్రాసు, వరంగల్, బెజవాడ, మొదలగుపట్టణముల

యందలి ధర్మవైద్యకాలయందు సుమారు 10 వేలమంది చంటి

బిడ్డలకు వాడబడి ఆమోఘములైన నుణముల నిచ్చియున్నది.

చంటిబిడ్డలకు దివ్యామృతము. సీసా 1 కి రు 1-0-0. 185

డాక్టర్ శ్రీవాద కృష్ణమూర్తి శాస్త్రి, బెజవాడ